

AJINKYA

ANNUAL JOURNAL

2021-2022

SAINIK SCHOOL SATARA

Gallantry Award Winners 2021

**PROUD
AJINKYANS**

Lt Gen P C Nair
AVSM* YSM

Lt Gen Milind Bhurke
AVSM* VSM

SAINIK SCHOOL SATARA

Editorial Board

- Patron : **Gp Capt Ujjwal Ghormade**
- Adm Support : **Lt Col Pramod D Patil**
- Editor in Chief : **Wg Cdr B Lakshmikanth**
- Editor in English : **Mrs M S Kadam**
Cdt Manish Kumar
- Editor in Marathi : **Shri B D Raut**
Cdt Arjun N Borse
- Editor in Hindi : **Mr D A Bhosale**
Cdt Manish Kumar
- Cover Design : **Shri S S Naik**
- Photography : **Shri Ganesh Bobate**

SAINIK SCHOOL SATARA

CONTENT

• Messages	3 to 9
• Principal's Desk	10
• Editorial	11
• Members Of Staff	12
• At The Helm	13
• Academic Staff	14
• Officers & ANOs	15
• Entry To NDA 145 Course & 146 Course	16
• Glimpses Of Activities 2021-22	17 to 58
• English Section	59 to 102
• Marathi Section	103 to 130
• Hindi Section	131 to 152

MESSAGE
Chief Minister
Maharashtra

I am pleased to know that Sainik School Satara is bringing out its next edition of the annual magazine 'Ajinkya' 2021-22 amidst the unparalleled challenging times of the Covid-19 pandemic.

It's a commendable job of keeping school gets engaged through online classes amidst the uncertainties and trials posed by the unprecedented circumstances.

It is a matter of great pride and honour to witness Sainik School Satara progressing by leaps and bounds in all spheres of activities.

Most of the school infrastructure is of 1930 & 1960 vintage. Therefore, Govt of Maharashtra has taken a giant step by announcing a package for the revitalization of School. I am sure this monetisation will enhance & improve qualitative living standards of cadets and staff alike.

I am confident that the school will continue imparting not only quality education but also in shaping cadets' lives by inculcating basic values of respect, tolerance, dedication, and love for the nation.

I extend my greetings and best wishes to the staff and cadets of the school.

(Eknath Sambhaji Shinde)

Message

MESSAGE
Minister of State Excise
Maharashtra

It gives me immense pleasure to know that Sainik School Satara is bringing out its annual journal 'AJINKYA' for the year 21-22.

The School magazine exemplifies the voyage transverse and exhibits the creative and literary skills of cadets. It is a forum which is aptly used for recording events and fond memories of the school. I am sure that this magazine will be more informative and resourceful.

It's great to know that during unprecedented situation of Covid-19 pandemic, Sainik School Satara without wasting time paved way for the facilitation of virtual classrooms. Your efforts to keep cadets engaged in academic activities through online learning is praiseworthy.

Sainik School Satara has contributed tremendously to the nation by preparing cadets who have created a position for them selves in almost every facet of our society. I am sure in the years to come the school will continue its rich traditions and develop in all fields.

I am happy to state that during the budget session, Government of Maharashtra announced and approved package of Rs. 300 crores for the School renovation. It will definitely help to transform and upgrade the complete infrastructure development. I am sure this will certainly bring qualitative progress in the training and living standards of the cadets.

I am confident that the staff under the guidance of the Principal will continue imparting quality education and shaping cadets lives by inculcating values of respect, dedication and pride for the nation.

I extend my best wishes to the Principal, staff and cadets of the school in all their ventures. Stay Safe ! Stay Healthy !

(Hon. Shambhuraj Desai)

MESSAGE
Member of Lok Sabha
Maharashtra

It is a matter of great pleasure to pen down the message for the Annual School Magazine 'Ajinkya' for the year 2021-22. The COVID-19 pandemic has affected educational systems worldwide, leading to the near-total closures of schools. There is a need to be prepared to take life ahead with all our normal activities according to the new normal.

I am happy to know that, though disturbed due to the unprecedented situation of COVID-19, Sainik School Satara did not allow this academic year for the cadets to miss by starting the online classes well in time adhering to all the guidelines issued by the State Govt. The planning and execution of the same under the able stewardship of the Principal speaks volumes. It's commendable that dedicated staff, both teaching, and non-teaching have been showing their care and concern for the students. School magazine provides an opportunity for the students to express their creative talents, which is an essential component of the learning process. The knowledge that the students gain is utilized in the service of society and the nation. Nation building should be the vital agenda of all educational activities, and I am confident that this thought would find an expression in the form of articles in the magazine. Sainik School Satara was established in 1961 with high expectations of the people.

I am glad to know that more than thousand School cadets have so far joined the National Defence Academy and many are doing very well in the other walks of life. I am happy to note that with the revitalization package announced by Govt of Maharashtra the school is on the threshold of complete transformation in terms of infrastructure development. I am sure this will surely bring qualitative improvement in the training and living standards of the cadets. As we navigate through these challenging times, I am sanguine that Sainik School Satara under the guidance of the Principal will tackle the new challenges after the school reopens and continue the journey on the road of excellence!

Wishing you all health and safety!

S. Patil
22.11.2022
(Shrinivas Patil)

Message

MESSAGE

**Joint Secretary (BR) & Honorary Secretary
Sainik Schools Society, Ministry of Defence**

I am pleased to learn that Sainik School Satara is bringing out its annual journal **THE AJINKYA**

Sainik Schools have been entrusted with the noble task of imparting quality education to the students from varied social backgrounds. These schools inculcate high standards of discipline, moral and ethical values as well as the sense of responsibility for the holistic development of the personality of cadets thereby making them self-reliant, physically fit and mentally agile youth of tomorrow.

I earnestly hope that Sainik School Satara will continue this noble task or grooming the youth of our nation steadfastly so that they would move on to take a rightful place in the future India.

On this occasion, I wish the Principal, faculty and the cadets every success in all their future endeavours.

Shri Satish Singh
(Joint Secretary (BR) &
Honorary Secretary

MESSAGE

The Chairman Local Board of Administration

It is indeed a poignant moment for Sainik School, Satara, on attaining one more milestone by publishing its annual journal 'AJINKYA' for the year 2021-22. I would like to congratulate and commend the Principal and his team from compiling and producing this comprehensive edition successfully.

The publication prominently portrays the enthusiastic and immaculate writing skills of learning and expressing ideas, alongside the spirit of training. I am indeed delighted to observe closely, since the time I have taken over as the chairman LBA, on the exemplary feats achieved by our own cadets. I am sure that the teaching faculty leaves no stone unturned in nurturing our cadets to second to none, in their respective fields.

I earnestly wish for the institute to keep on aiming higher and strive harder to add feathers in its cap, befitting this prestigious institution.

Lastly, I would like to congratulate the Principal and his editorial team again on encapsulating the genesis, growth and way ahead of this institution in such alluring manner.

With best wishes.

Wishing you all a successful year ahead.

13 May 22

Rear Admiral Sandeep Mehta, VSM
(Flag Officer Commanding Maharashtra Naval Area
and Chairman LBA, Sainik School, Satara.)

Message

MESSAGE
Inspecting Officer
Sainik Schools Society, Ministry of Defence

1. I am extremely pleased to know that Sainik School Satara is bringing out its Annual School Magazine 'AJINKYA' for the academic year 2021-22.
2. Sainik School Satara has provided opportunities to cadets to identify their potential and prepared them to face any kind of situations in life. The cadets of the school have shown Academic Excellence by scoring excellent CBSE results in classes X and XII. There has been a significant improvement in the overall pass percentage in both the classes.
3. I am confident that the school will remain committed to living up to the expectations of all the stakeholders.
4. I extend my heartiest compliments to the Principal, staff and cadets.

Jai Hind !

(Brig P K Sharma)
Inspecting Officer

MESSAGE
Inspecting Officer (C)
Sainik Schools Society, Ministry of Defence

1. It is heartening to learn that Sainik School Satara is bringing out its next edition of the annual journal "AJINKYA" 2021-22.
2. At the outset, I would like to appreciate the initiative and efforts of Sainik School Satara which adapted to digital technology to continue the process of teaching-learning during the challenging time of COVID-19 Pandemic.
3. I am glad to note that an in-house science project developed by a cadet of the school has been shortlisted for National Level for Inspire award. It is also heartening to note that the school secured second rank at the state level amongst the Boys Residential Schools of Maharashtra by a national magazine 'Education World' for the year 2021-22.
4. I wish the Officers, Staff and Cadets of Sainik School Satara all the best in their future endeavours.

Jai Hind !

26 May 2022

(Cmde Sandeep Chakravarti)
Inspecting Officer (C)

Message

From the Principal's Desk

Message

As I look back, the last two academic years were years of twists and turns and full of challenges as well as excellence. The challenges of limitless education in the post Covid era are explicitly manifested from time to time. This great institution's excellence of human spirit and resilience is expressed through meeting those post covid challenges with genius thinking and smart technology. It has been a challenging journey for me as the Principal of this prestigious institution. Post covid the school has brought an ideal shift in teaching learning by adopting new education techniques. The school has gone through a total positive change in overall functioning. The efforts put in by faculty and cadets have resulted in fruitful achievements throughout the year.

It is a matter of pride for me to mention that special emphasis has been laid on the holistic development of cadets. It helped all Ajinkyan cadets do well in the Armed Forces and other walks of life.

The overall discipline, achievements, and excellence in academics have undergone a significant transformation. The school has been incessantly working towards its prime aim of sending maximum cadets to NDA. The success rate of sending cadets to NDA is truly reasonable and progressive.

The school has been providing the utmost qualitative education. Our approach has always been to enable cadets to bring out their best in an advanced and competitive environment in every field be it Academics, Sports, or Co-curricular activities.

The school is making all efforts to provide ceaseless opportunities to the cadets to improve their communication skills. Personality development capsules and Spoken English classes are proving favourable and promising to the lively, energetic talents of the school. The school Football and Hockey teams have been performing exceedingly well at the district and zonal levels. Teams have been consistent in achieving excellence in their respective fields.

I pay my gratitude to all proud parents for their consistent support and for showing their continuous faith in us. It surely enables us to shape the future of their children.

I wish to convey my heartiest greetings to everyone in the making of the school and cadets. I expect everyone to contribute positively to cascade it with an abundance of excellence and achievement.

Jai Hind !

Gp Capt Ujjwal Ghormade
Principal

EDITORIAL

Dear Readers!

Welcome to the third edition of the e-magazine 'Ajinkya' ! As we all are fully aware the use of electronic media is now of vital importance for dissemination. There fore, this year too we are excited to launch this publication of 'Ajinkya' that is supported by a stellar cast of authorities and teachers.

The yearly school magazine, 'Ajinkya' helps as a medium for the expression of the literary and artistic skills of the cadets. It also highlights the endeavours made by the school in the various competitions and school celebrations that the cadets participate in.

This colourful magazine is truly dedicated to the productive energy and bubbiness of the cadets of the school. It does not substitute the feel of pages being turned for the enlightening simmer of creativity and information alike.

I would like to proudly present our publication of wonderful writings. It is lively and delightful. It offers a ray of sunshine amidst the over-darkened ways of the Covid -19 pandemic.

This prismatic magazine is a symbol of faith and compassion to a world that is slowly but surely getting back on its feet.

Witnessing cadets compile an extensive compilation of creations, poems, speeches, and articles has been a treat. This magazine is now zealously waiting to be opened and relished.

Happy Reading!!

Mrs. M. S Kadam
TGT

Message

SAINIK SCHOOL SATARA

MEMBERS OF STAFF

Gp Capt Ujjwal Ghormade
Principal

Lt Col Pramod Patil
Administrative Officer

Wg Cdr B Lakshmikanth
Vice Principal

Senior Master

Mr P G Gehi

PGTs

Miss S G Gurav
Mr U K Surwade
Mrs R N Patil
Mr M Dathatri
Mr J M Pande

Art Master

Mr S S Naik

TGTs

Mr Y B Jagdale
Mr M B Gaikwad
Mr S Y Patil
Mr M N Rao
Mr R A Shahapure
Mr B D Raut
Mr G B Mane
Mrs R P Simon
Mr R B Kadam

Librarian

Mr V S Patil

TGTS

Mr U A Patil
Mrs M S Kadam
Mr Manoj Kumar
Mr K H Rasal
Mr S C Thoke
Mr S A Tingare
Mr S K Katare
Mr D A Bhosale (Contractual)

Laboratory Assistants

Mr H V Kolekar (Physics)
Mr S P Sonar (Biology)

Office Superintendent

Mr V R Devrukhkar

Accountant

Mr S S Chaudhari

Mess Manager

Mr R K Shukla

Quarter Master

Mr S B Mane (Contractual)

House Metrons / Superintendents

Mr D S Kunkule
House Superintendent (KH)
Mr P D Pawar
House Warden (Contractual) (LBSH)
Mr U S Babar
House Warden (Contractual) (LBSH)
Mr Ravi Jadhav
House Warden (Contractual) (NH)
Mr S N Pawar
House Warden (Contractual) (RPH)
Mr Ganesh Bobate
House Warden (Contractual) (SH)

Catering Assistant

Mr A A Kamalapurkar

Nursing Sister

Smt R N Devale

UDCS

Mr S D Kirkire
Mr R H Matkar

LDCS

Mr V S Kadam
Mr V E Yadav
Mrs U V Shelke
Mr Biresh Kumar
Miss G V Uthale

Drivers

Mr K M Gujar
Mr S S Kate

Riding Instructor

Mr P S Gaikwad (Contractual)

NCC

Sub Balasaheb Kapare
Hav Prakash Patil
Hav Amol Nikam
Mr Prashant Kurle

PTIs

CHM Sopan Rodde
No- 2806411H
Hav Narinder Kumar
No- 4008369Y

SAINIK SCHOOL SATARA

AT THE HELM

Gp Capt Ujjwal Ghormade
Principal

Lt Col Pramod D Patil
Adm Officer

Wg Cdr B Lakshmikanth
Vice Principal

Mr P G Gehi
Senior Master

SAINIK SCHOOL SATARA

Academic Staff

Administrative Staff

SAINIK SCHOOL SATARA

ANOs

General Employees

SAINIK SCHOOL SATARA

**ENTRY TO NDA 145 COURSE
YOU MADE US PROUD**

Cdt Sumit Kadam

Cdt Pratik Pawar

Cdt Shriam Kshirsagar

Cdt Pratham Mahale

**ENTRY TO NDA 146 COURSE
YOU MADE US PROUD**

Cdt Bhargav Bakale

Cdt Mohanish Lad

Cdt Abhijeet Kadam

Cdt Rohit Kumar

Cdt Ganesh Shinde

Cdt Rahul Sable

Cdt Aryan Chikhalekar

Cdt Nitin Sharma

Cdt Sushant Jadhav

Cdt Shobhit Gupta

Celebration of Yoga Day

School celebrated seventh International Yoga Day on 21 Jun 2021 with the theme "Be with Yoga Be at Home". Online activities were conducted to create awareness about Yoga and its many benefits. The school organized following online Yoga Contests for the cadets:

(i) **Poster Making Competition for class VII Cadets.**

- (ii) **Yogasana Competition.** Cadets of class VII, VIII and IX were asked to send a video clip of asana performed by them under the supervision of parents.
- (iii) **Essay Writing Competition.** Essay Writing competition was conducted for class IX cadets on the topic "Relevance of Yoga amid COVID-19 second wave and Gearing up for tackling the third wave".

Yoga Classes

Online Yoga & Aerobics classes commenced for all classes wef 09 Aug 2021 in the morning from 0630 to 0710 hrs.

Celebration of Founder's Day

Founder's Day Celebrated on 23 Jun 2021.

New Age Learning Workshop

Twenty Three teachers of this school attended Online Faculty Development Programme conducted by NDIM (New Delhi Institute of Management) from 21/06/2021 to 02/07/2021.

Celebration of Kargil Vijay Diwas

- (i) For celebration of 22nd Kargil Vijay Diwas on 26 Jul 2021, an informative and enlightening video prepared by school teachers was shared with cadets & parents as motivation for the cadets. It explained the cadets about the significance of Kargil-Vijay Diwas and sacrifices of Kargil Heroes. The video talked about the stories of bravery of our alumni Capt Krishnakant Dharashivkar and Col Sachin Nimbalkar, Vr C.
- (ii) Principal & Vice Principal, Sainik School Satara paid homage to the brave soldiers who made supreme sacrifice in securing the country's frontiers at the School War Memorial.

Poster Making Competition : Bharat Ka Amrit Mohotsav

As per directions of Sainik Schools Society, for commemoration of 75 years of India's Independence, as a part of "Bharat Ka Amrit Mahostav" programme, Sainik School Satara conducted online poster making competition on theme "Indian Freedom Struggle" on 19 Jul 2021. 35 cadets of class VII participated in the competition.

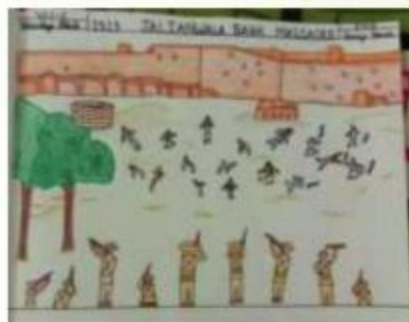
Cdt Abhinit Kumar, SN-6733

Cdt Suyash Tikale SN-6764

Cdt Sheelratna Waghmare SN-6767

Cdt Kaivalya Odak SN-6743

Cdt Prajwal Kokane SN-6719

Cdt Ritwik Lokhande SN-6738

Cdt Shamik Gaikwad SN-6714

Cdt Darsh Raorane SN- 6780

Ek Bharat Shreshtha Bharat (EBSB)

As a part of 'Ek Bharat Shreshtha Bharat' activity "**Online Poster Making Competition**" was organised on 15 Jul 2021 for 30 cadets of class VIII, to make them aware about the cultural heritage and regional values of the partner state "Odisha".

Cdt Aditya Khavale, SN- 6595

Cdt Aryan Korpade, SN-6627

Cdt Ved Dubal, SN- 6673

Cdt Utkash Pawar, SN- 6706

Appointment of Staff

The following staff Members are appointed wef 02 Jul 2021 :-

(i)	Shri Balaji M	-	PGT (Chemistry)
(ii)	Shri V S Salunkhe	-	PGT (Physics)
(i)	Shri A Ravi	-	TGT (Social Science)
(ii)	Shri S R Nikale	-	TGT (Social Science)

- (b) **Retirement of Nursing Sister**. Mrs R N Devale, Nursing Sister retired on 31 Jul 2021.

Celebration of Independence Day

75th Independence Day was celebrated in the school on 15 Aug 2021. Cadets participated through Youtube live.

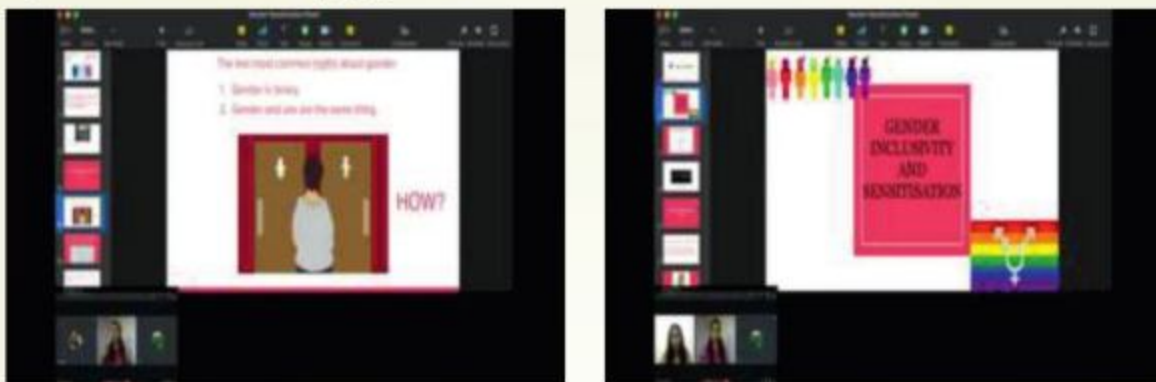

SSB Guidance

- (i) Air Marshal A P Garud, PVSM, VM (Retd) and an alumnus of school virtually conducted SSB guidance programme for UPSC written test qualified cadets from 29 Jul to 05 Aug 2021 and on 11 Aug 2021.
- (ii) Offline SSB Capsule for UPSC qualified cadets was conducted from 18 to 25 Aug 2021 in the school.

CBSE, faculty members virtually attended Gender Sensitivity Workshop on 19 Aug 2021 conducted by Ijjat Foundation Panel.

Celebration of Azadi Ka Amrit Mahotsav.

To commemorate Azadi Ka Amrit Mahotsav, following activities were conducted: -

- (i) **Singing of Rashtragaan.** Cadets, parents and staff members with their family members participated in "Raashtragaan" activity wherein individual sung National Anthem and uploaded the same on the website of 'Ministry of Culture' between 07 and 14 Aug 2021.
- (ii) **Quiz Competition.** An online Quiz Competition on the following topics was conducted on 14 Aug 2021. Total 212 cadets from class VII to XII participated in the event : -
 - (aa) National symbols
 - (ab) Freedom fighters
 - (ac) India's struggle for Independence and places associated with it
 - (ad) History of wars fought by India
 - (ae) Acts of exemplary courage by our armed forces
 - (af) India's war doctrines etc.

(iii) **Conduct of Campaigns** : Following campaigns were conducted to commemorate Azadi ka Amrit Mahotsav :-

(aa) **Paying respect to our martyrs by visiting their family members** : - A team of staff members and cadets visited mother and sister of Col Santosh Mahadik SC (P), SM on 75th Independence Day on 15 Aug 2021 and planted a sapling at their residence.

(ab) **Wearing Khadi**. A Khadi Day was celebrated in the school on 13 Aug 2021. Staff members wore khadi clothes to instill the values of use of Swadeshi products.

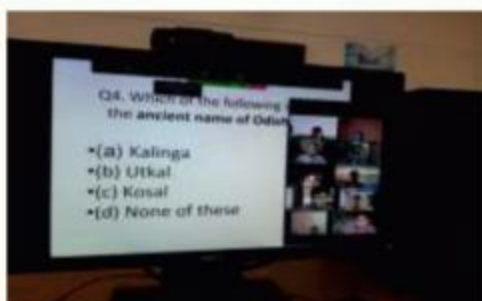
(ac) **Profile & Picture Story of Freedom Fighters**. 24 Cadets from class VII to XI enthusiastically created profile & picture stories of our great freedom fighters. The activity was conducted between 10 and 16 Aug 2021.

(ad) **Volunteer work.** Cadets voluntarily cleaned surroundings of their residence and carried out plogging. They also planted few saplings in their surroundings. Cadets took keen interest in learning traffic management rules.

Ek Bharat Shreshtha Bharat. A quiz on history, tourism and culture of partner state (Odisha) was conducted under Ek Bharat Shreshtha Bharat on 30 Aug 2021. 89 cadets of class VII virtually participated in the quiz, which consisted of questions in culture, history, tourism and facts of partner state. They also enjoyed cinematic video on Odisha state showcasing various dance performance and wild life.

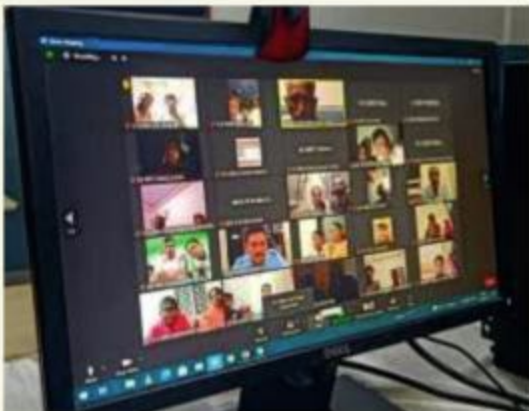
Annual School Inspection. Brig (Dr) P K Sharma, Inspecting Officer, Sainik Schools Society carried out annual inspection of school from 26 to 27 Aug 2021. The Inspecting Officer observed online academic training facilities, attended special assembly and interacted with cadets virtually on 26 Aug 2021. He also attended online Inter House English Declamation on 27 Aug 2021 and interacted with staff members

Parent-Teacher Meet.

Monthly Parent Teachers Meet was conducted on 04 Sep 2021 for classes VI to XII by the respective class teachers through virtual mode.

Celebration of Teacher's Day

(b) On the occasion of Teacher's Day, school organized a formal function in the school auditorium wherein cadets participated through zoom app. The programme was also live streamed through "You tube".

Celebration of Hindi Diwas.

(c) On the occasion of "Hindi Diwas", a video on Shri Munshi Premchand, a famous writer in Hindi was streamed to all cadets on 14 Sep 2021.

Inter-House Hindi Elocution

- (d) An online Inter-House Hindi Elocution was organised on 17 Sep 2021. 08 cadets of class VI and VII participated and the other cadets witnessed through You Tube live.

- (e) **Inter-House Marathi Declamation.** Inter-House Marathi declamation was organised on 18 Sep 2021 by virtual mode. 08 cadets of class VI and VII participated and the other cadets witnessed through You Tube live.

- (f) **Shikshak Parv.** All teachers attended various activities under "ShikshakParv" from 07 to 17 Sep 2021 organised by Department of School Education and Literacy, Ministry of Education through virtual mode. Under this the educational practitioners from various schools of the country were invited to share their experience, learnings and the roadmap ahead through webinars, discussions, presentation.

Online Course on DIKSHA

- (g) **NCERT Designed Online Course on DIKSHA** – All academic staff joined and completed “Action Research Course (Batch 2)” organised by CBSE on DIKSHA Portal.

Artificial Intelligence Webinar

- (h) **Artificial Intelligence Webinar.** All teachers attended four days webinar on “Artificial Intelligence” from 23 to 26 Sep 2021.

Celebration of Rashtriya Poshan Maah.

(j) The 3rd 'Rashtriya Poshan Maah' was celebrated from 12 Sep to 30 Sep 2021 and is organised by Ministry of Women and Child Development. Students of class VI to X took part in this event. Through this programme, information regarding malnutrition was passed on to cadets. Cadets attended the programme on 'Poshan Abhiyan' telecast by "Swayamprabha channels" under Ministry of Education. Under the Celebration of Rashtriya Poshan Maah, School organized the following activities.

Online Assembly on Poshan Maah

(ii) Discussion on the Subject of Nutrition

(iii) Plantation Drives in the School Mess Area

(iv) **Poster Display to Create Awareness about Nutrition.**

Celebration of Ganesh Festival. 'Ganesh Festival' was celebrated in school from 10 to 15 Sep 2021 with great devotion and joy.

Celebration of Ganesh Festival

(I) **Orientation programme.** Orientation programme for new admission of class VI was conducted by the English Dept of the school on 14 Sep 2021.

(m) **Bharat Ka Amrit Mahotsav.** As a part of Bharat Ka Amrit Mahotsav "Online Essay Writing Competition (any one Indian Freedom Fighter)" was organized on 30/09/2021 for cadets of class VI. Cadets participated in this competition very enthusiastically.

Ek Bharat Shreshtha Bharat Activity

- (i) As a part of Ek Bharat Shreshtha Bharat activity, cadets of Sainik School Satara created "Themed Display Board on the partner state of Odisha".
- (ii) Twenty cadets of this school creatively displayed Pictures of Historical Monuments, Dressing Style, Paintings, Handicrafts, Culture and Tradition of "Odisha" in eye catching manner. The cadets adorned the board with the pictures representing the "Oriya Script", magnificent architecture of "Sun Temple" and the unique "Odissi Dance".

(o) Fit India Movement and Fit India Run 2.0

- (i) Under Fit India Movement, Sainik School Satara organised various activities such as Virtual Run, Voluntary Run, Fitness Pledge in month of Sep 2021.
- (ii) Fit India Plog Run was organised on 02Oct 2021 to celebrate the birth anniversary of Mahatma Gandhi.
- (iii) All authorities, teaching staff, non teaching staff, general employees and cadets were present for the celebration.
- (iv) Fitness pledge was administered for everyone before the plog Run.

Visit of Naval Expedition Team on 08 Sep 2021

As a part of celebration of 50 years of 1971 war victory (Swarnim Vijay Varsh), Indian Navy conducted an adventure Motor Cycle Expedition from 06 Sep to 03 Oct 2021. The team visited the school to motivate the staff and cadets on 08 Sep 2021

Yoga Sessions for Staff

Yoga sessions were conducted for all staff members by PTIs from 20 Sep 2021 to 30 Sep 2021.

Mahatma Gandhi & Lal Bahadur Shastri Birth Anniversary

Mahatma Gandhi & Lal Bahadur Shastri Birth Anniversary

School celebrated Mahatma Gandhi & Lal Bahadur Shastri Birth Anniversary on 02 Oct 2021.

(g) **Parent Teacher Meet.** A Parent Teachers Meeting exclusively for class VI was conducted on 09 Oct 2021 through virtual mode. Principal, Vice Principal and all academic staff attended the meeting. Parents were given information about school, all school activities, syllabus etc.

Celebration of Indian Air Force Day

Indian Air Force Day celebrated on 08 Oct 2021

(j) Sea Power Webinar

- (i) Cadets of class VI to X attended two-day online webinar organized by Indian Naval Academy (INA), Ezhimala on 11 & 12 Oct 2021 on the Indian Navy's YouTube Channel.
- (ii) The theme of the webinar was, 'Maritime History of the Indian Ocean Region'. The Webinar highlighted aspects of the early maritime linkage of India with the rest of the world and on India's Maritime Journey from the 15th to 19th Century.

(k) **LBA Meeting.** 133rd LBA Meeting of Sainik School Satara was conducted on 11 Oct 2021 through video conference mode.

(l) **Ek Bharat Shreshtha Bharat Activities.** As a part of EBSB events, to promote the inter-state culture between the partner states, Maharashtra and Odisha, cadets of Sainik School Satara actively participated in the following activities in the month of Oct 2021 :-

Regional Dance

- (i) **Regional Dance.** For Promoting dance/ music of the Odisha state, 05 girl cadets of Class VI performed "Odissi" a classical dance form in Odisha.

Cdt Siddhi Raokhande

Cdt Piyusha Chavan

- (ii) **Assembly Talk/ News.**

A group of 05 cadets of class VIII collected news about the partner state Odisha and shared with the other cadets during class assembly.

A group of 08 cadets of class VII searched on Google for translation of numbers and commonly used words/ sentences from English to Odia and shared the same with other cadets during class assembly.

- (m) **Bharat Ka Amrit Mahotsav.** As a part of Bharat Ka Amrut Mahotsav following activities were conducted by the school:-

- (i) **Screening of Film on Mahatma Gandhi.** Mahatma Gandhi influenced people all over the world through his philosophy of non-violence. To inculcate the values of Truth & Honesty, forgiveness, perseverance and non-violence, the film on Mahatma Gandhi was screened to 294 cadets of class VI, VII and VIII on 13 Oct 2021.

Avoid The Use Of Single Use Plastic Iconic Week 04-10 Oct 2021

Cadets were briefed by the academic faculty regarding harmful effects of "Single Use Plastic". Cadets were asked to keep their surrounding free from single use plastic. Staff of the school were also briefed to avoid single use plastic.

- (iii) **Informative lecture on Netaji Subhash Chandra Bose** As part of Azadi Ka Amrit Mahotsav, an informative lecture was organized on 22 Oct 2021 on Netaji Subhash Chandra Bose to commemorate the declaration of the Provisional Government of Free India (INA Raising Day).

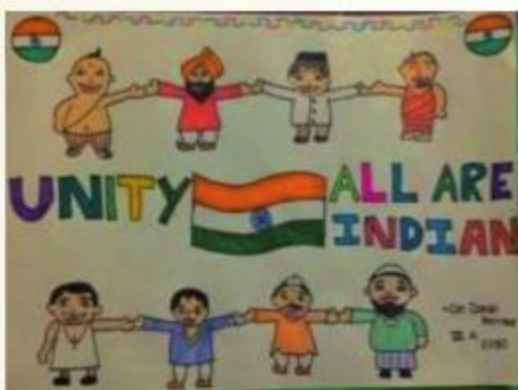
- (n) **Rashtriya Ekta Diwas (National Unity Day)** Following activities were conducted as a part of Rashtriya Ekta Diwas (National Unity Day) in Oct 2021 :-
- (i) **Rashtriya Ekta Diwas Pledge** 286 cadets took the online pledge of Rashtriya Ekta Diwas.
- (ii) **National Unity Quiz** 61 cadets participated in National Unity Quiz through online mode.

Poster Making Competition

- (iii) **Poster Making Competition** 25 cadets participated in Poster Making competition

Fit India Movement 2021 Under Fit India Movement, Sainik School Satara organised various activities such as "Slogan Making on the theme Fit India" and "Daily Yoga" for 30 minutes for classes VI to XII, conducted in month of Oct 2021

Celebration of Festivals

Dussehra Pooja :-

Hanuman Jayanti. :-

A Webinar on the relevance and importance of Constitution

A webinar on the topic "Constitutional Values and Fundamental Principles of Indian Constitution" was organized on 27 Nov 2021 to cherish the glory and reaffirm our commitment to uphold the ideology of great Indian Constitution.

Street play on Dandi March

- (i) As a part of Bharat Ka Amrit Mahotsav, a street play on Dandi March was organized in Sainik School Satara on 26 Nov 2022, to familiarize the importance of Dandi march and values of Satyagraha carried out by Rashtrapita Mahatma Gandhi in the process of nation building.
- (ii) 50 Cadets of Class IX have actively participated in this street play. The play was performed in the spacious area in front of Cadet's Mess. Through this play, the cadets came to know the importance of Satyagraha or Dandi March in which hundreds of Indians had participated with full spirit and patriotism against the 'Salt Act' by the British.

- (I) **Fit India Movement 2021** Under Fit India Movement, Sainik School Satara organised Drawing activity on theme Fit India and daily exercises as per schedule for 320 cadets from classes IX to XII.
- (i) **Daily Exercise by cadets**

(ii) **Drawing on the Theme Fit India**

Motivational Tours / Lectures and Visits of VIPs

- (a) **Visit of Girl Cadets to SS Jhansi** Four girl cadets of Sainik School Satara witnessed Azadi Ka Amrit Mahotsava Programme organized at Jhansi Fort on 19 Nov 2021. The visit created a good and healthy atmosphere among the girl cadets of all Sainik Schools and gave opportunity to both staff and cadets to interact with their counterparts from sister institutions.

- (b) **Late Col AA Magar Scholarship** In the fond memory of Late Col A A Magar, an Ex-Ajinkyan from the first batch of the school, his family members instituted a scholarship for a deserving meritorious cadet from the school

Investiture Ceremony

Investiture Ceremony conducted on 31 Dec 2021 at school auditorium.

- (I) **Condolence** Officers, Cadets and staff of School extended condolence to pay tribute to Chief of Defence Staff (CDS) General Bipin Rawat, his wife Madhulika Rawat and 11 armed forces personnel who died in a chopper crash in Tamil Nadu's Coonoor on 09 Dec 2021.

Azadi Ka Amrit Mahotsav : Post Card Campaign As per directions of CBSE, as a part of Azadi Ka Amrit Mahotsav "75 Lakh Post Card Campaign" was conducted from 01 to 20 Dec 2021. 270 Cadets from classes IX to XII wrote a Post Card on topics "Unsung Heroes of Freedom Struggle" and "My vision for India in 2047". 10 best post cards were uploaded on CBSE portal and rest all were sent to the local postal authorities, who sent it to Nirman Bhawan Post Office, New Delhi through a Special Bag.

My vision for India in 2047:
India is a vast country. I am proud to be Indian. Now India is known as second country in world in population. I know there will small changes in India in 2047. India will well developed in next lot of changes will flow like now we are enjoying either class. The students will do online classes on electrical devices they don't have to carry books to school, bags etc. they will conduct various sports in 'dence'. People will go here & there in just 1 or two minutes in bus like metro. there will no pollution every one will become rich. Now our Prime minister Narendra modi they are also trying maximum level to improve the country.

Name of Student: Dr. Anshika Mishra Hon'ble Prime Minister of India
Class: IX SOUTH WEST
School: JSS Code: NEW DELHI - 110 011
UDICE-27311026110

My vision of India in 2047, when will complete 100 year of our independence is that my country should be healthy and free of diseases. There should be no sector that India should lack behind, every body should employed, educated etc. Each citizen should live happily with no caste, gender or religious discrimination. Child labour should stop completely. The mind is the power!

Name of Student: Dr. Anshika Mishra Hon'ble Prime Minister of India
Class: IX SOUTH WEST
School: JSS Code: NEW DELHI - 110 011
UDICE-27311026110

Singing Competition (Patriotic Songs) As a part of Azadi Ka Amrit Mahotsav, Singing Competition (patriotic Songs) was organized for Cadets of Class XI on 16 Dec 2021.

Celebration of Vijay Diwas

"Vijay Diwas" was celebrated on 16 Dec 2021 to honour the victory of Indian armed forces over Pakistan in the 1971 war. On this day, a programme was organized in the School Auditorium to pay tribute to Sub Lt Ashok Patil and Pilot Officer Raghunath Umralkar of Sainik School Satara who were martyred while defending the nation in 1971 war. The programme was live on "You Tube". Cadets gave information about the 1971 war and martyrs through Power Point Presentation.

Azadi Ka Amrit Mahotsav As per directions of Sainik Schools Society following activities are conducted in month of Dec-2021.

Deshbhakti Geet Writing Competition

Rangoli Making Competition

Trek to Ajinkyatara Fort

Trek to Ajinkyatara Fort was organized for classes IX (86 cadets) and X (89 cadets) on 24 and 25 Dec 2022 respectively. NCC Staff and Shri G B Mane, TGT and Shri S K Katare TGT escorted the cadets.

Cycle Hike to Pateshwar

- (ii) Cycle Hike to Pateshwar was organized for classes XI-A (35 cadets) and XI-B (42 cadets) on 24 and 25 Dec respectively. Vice Principal, Wg Cdr B Lakshmikanth, PTI and Shri M Balaji M and Shri V S Salunkhe (PGT) escorted the cadets.

Motivational Lecture by Vice Admiral (Retd) K O Thakare, AVSM, NM

Vice Admiral (Retd) K O Thakare, AVSM, NM & alumnus visited the school on 24 Feb 2022 and addressed the cadets.

District Level Hockey Competition

Cadet Vishal Awale, Cadet Saumitra Mohite and Cadet Shivtej Shinde of class IX selected for District Level Hockey Competition (under-17) conducted on 29-31 Dec 2021 at Kolhapur, Maharashtra. The team stood at 3rd position.

Celebration of Chhatrapati Shivaji Maharaj Jayanti

Chhatrapati Shivaji Maharaj Jayanti was celebrated with great zeal in the school on 19 Feb 2022. Cadets of Shivaji House (Class VI and VII) celebrated Shiv Jayanti & delivered speeches on bravery of Shivaji Maharaj and his virtues.

Under Azadi Ka Amrit Mahotsav Poem Writing Competition was organized on 26 Feb 2022 for cadets of classes VII, VIII and XI. The theme for the poem writing was 'My Country'.

NCC Camp

(a) Class XI cadets attended NCC Camp at Mahagaon, Satara from 13 to 17 Dec 2021.

(b) **NCC Camp** Class XII cadets attended NCC Camp at Mahagaon, Satara from 03 to 07 Feb 2022.

(c) **NCC 'B' Certificate Examination** Cadets of Class XII attended NCC 'B' Certificate Practical Examination conducted on 12 Feb 2022 at Shivaji College, Satara.

Celebration of 73rd Republic Day :

Collage Making of Indian Medal Winners in Tokyo Olympics

The school organized an activity of "Collage Making of Indian Medal winners in Tokyo Olympics" under Fit India Movement for cadets of classes VI to VIII on 17 Jan 2022. Total 102 students participated in the collage making competition. The winners of the competition were judged by the in-charge teachers on the basis of their creativity and overall presentation.

Nationwide Reading Campaign (Class VI to VIII)

As per directions of Sainik Schools Society and Ministry of Education, cadets of classes VI to VIII being participated in reading campaign started from 01 Jan 2022 to 08 Apr 2022.

Vaccination Camp for COVID-19

254 cadets of classes IX to XII (Age between 15 to 18) have been given "COVID-19 First Dose Vaccination" by the Civil Hospital, Satara on 12 Jan 2022.

Celebration of Army Day

Army Day is celebrated on January 15 every year in India as it is on this historic day that Field Marshal K M Cariappa became the first Indian to take charge of the Indian Army in 1949. On this day, a programme was organized in the School Auditorium to give information about Field Marshal K M Cariappa and to pay tribute to ex-students Capt Krishnakant Dharashivkar and Col Santosh Mahadik, SC(P), SM of Sainik School Satara who were martyred while defending the nation. The programme was live on "You Tube".

Sports & NCC Activities

Ek Bharat Shreshtha Bharat and Azadi Ka Amrit Mahotsav

Singing a Patriotic Song in Oriya Language. An event of singing a Patriotic song in Oriya language was conducted on 17 Mar 2022 as a part of "Ek Bharat Shreshtha Bharat And Azadi Ka Amrit Mahotsav". The First batch of Girl Cadets (Ten) of class VI from various regions participated enthusiastically.

Inspire Award 2020-21

For the Academic Year 2020-21, Cadet Shreyas Sachin Magdum of class IX got selected for District Level Inspire Award Science Exhibition for presenting his scientific instrument; **"Specially Design Tap System for Hand Washing"** in Dec 2021. The instrument further got selected in State Level on 28 Feb 2022 and will be exhibited at National Level Inspire Award Science Exhibition in the month of May/Jun - 2022.

Lecturette on Freedom Fighters

Under Azadi Ka Amrit Mahotsav "Lecturette on Freedom Fighters" was organized during school assembly on 22 Mar 2022. Cadets delivered a lecture on "Mahatma Gandhi" and "Netaji Subhash Chandra Bose".

Celebration of Mahashivratri

On the occasion of "Mahashivratri", a Pooja was Worshipped at Lord Shiva Temple. Cadets of Class VI to VIII attended the Pooja.

Celebration of Holi and Rang Panchami

Visits of VIPs

Mrs Siddhi Pawar, Corporator of Satara Municipal Corporation visited school on 09 Mar 2022 to greet and encourage the first batch of girl cadets of this school.

Members of Appasaheb Birnale Public School, Sangli, Maharashtra visited the school on 09 Mar 2022 to understand the functioning of the Sainik Schools.

Sports & NCC Activities

Rifle Firing. Firing of .22mm Rifle was carried out by Cadets of class IX and XI on 24-25 Mar 2022 at Police Firing Range, Limb Khind, Satara. NCC Staff, two teachers escorted the cadets.

NCC 'A' Certificate Exam NCC 'A' Certificate examination for class IX was conducted from 04-05 Mar 2022.

Trek to Ajinkyatara Fort

- (i) Trek to Ajinkyatara Fort was organized for Nehru House (88 cadets of Class VI & VII) on 06 Mar 2022. NCC Staff and academic staff escorted the cadets.
- (ii) Trek to Ajinkyatara Fort was organized for Class VIII-B & VIII-C on 13 Mar 2022. NCC Staff and academic staff escorted the cadets.

Cycle Hike

Cycle Hike to Pateshwar was organized for class VIII-A (33 cadets) on 13 Mar 2022. Shri S K Katare (TGT) and CHM S B Rodde (PTI) escorted the cadets.

Celebration of Women's Day

School celebrated women's Day on 08 Mar 2022 with newly admitted girl cadets and staff. On the occasion Girl cadets delivered a speech on "Gender equality and healthy society".

Vaccination Camp for COVID-19 for Cadets

- (i) 146 cadets of classes VIII to XII (Age between 15 to 18) have been given "COVID-19 First Dose/ second dose Vaccination" by the Civil Hospital, Satara on 12 Mar 2022.
- (ii) 200 cadets of classes VI to VIII (Age between 12 to 14) have been given "COVID-19 First Dose Vaccination" by the Civil Hospital, Satara on 04 Apr 2022.

Stage Activities

Inter House Hindi Debate

Inter House English Debate

Inter House Marathi Declamation

Procurement of new Horses

The School welcomed 04 new horses on 28 Mar 2022.

Pariksha Pe Charcha As per the directions of Ministry of Education and Sainik Schools Society, 447 Cadets, 127 parents and 27 teachers of this school attended "Pariksha PeCharcha 2.0" on 01 Apr 2022. The school arranged live viewing of the programme at school auditorium. Hon'ble Prime Minister Shri Narendra Modi enlightened students in friendly and seamless manner. The school uploaded the report on CBSE portal.

Teachers Training at IITE Gandhinagar

Sainik Schools Society has signed a MoA with IITE (Indian Institute of Teachers Education) Gandhinagar for Training of Teachers at Gandhinagar. The first batch of Trg for 100 teachers started from 24 Apr to 10 May 2022. Mrs. R N Patil, Mr. U A Patil, Mr. S C Thoke & Mrs. M S Kadam attended the training.

Nationwide Reading Campaign (Class VI to VIII)

- (i) Amidst the pandemic the students have lost their touch with reading books due to the virtual shift. In order to inculcate reading culture among students and upgrade their reading skills, School Education Department commenced 100 days reading campaign from 01 Jan to 08 Apr 2022.
- (ii) Cadets of Class VI to VIII participated enthusiastically in Reading Campaign. During this 14 weeks programme teachers took efforts to make reading enjoyable. Activities such as searching of new words from news papers and magazines, reverse reading, forming character sketch on the basis of small stories, doing skits on the basis of story, dressing up as the character of the story/ poem while reading it for the classmates were organised during 14th week.

Spoken English Classes

Spoken English Classes for classes IX and XI by outside experts commenced from 20 Dec 2021 till date.

VIP Visits

Air Marshal (Retd) A P Garud, PVSM, VM & an alumni visited the school on 22 Apr 2022. A motivational lecture was organized on "How to prepare for UPSC & SSB" for cadets from Classes IX to XII. He also conducted SSB Guidance programme on 23-24 Apr 2022 for cadets of class-XII.

Seminar cum Workshop on Cyber Security

A seminar cum workshop on cyber security for cadets of classes IX, X & XII was conducted by outside experts on 14 Apr 2022.

ENGLISH SECTION

'If'

If you can keep your head when all about you
Are losing theirs and blaming it on you;
If you can trust yourself when all men doubt you,
But make allowance for their doubting too;
If you can wait and not be tired by waiting,
Or, being lied about, don't deal in lies,
Or, being hated, don't give way to hating,
And yet don't look too good, nor talk too wise;

If you can dream—and not make dreams your master;
If you can think—and not make thoughts your aim;
If you can meet with triumph and disaster
And treat those two impostors just the same;
If you can bear to hear the truth you've spoken
Twisted by knaves to make a trap for fools,
Or watch the things you gave your life to broken,
And stoop and build 'em up with wornout tools;

If you can make one heap of all your winnings
And risk it on one turn of pitch-and-toss,
And lose, and start again at your beginnings
And never breathe a word about your loss;
If you can force your heart and nerve and sinew
To serve your turn long after they are gone,
And so hold on when there is nothing in you
Except the Will which says to them: "Hold on";

If you can talk with crowds and keep your virtue,
Or walk with kings—nor lose the common touch;
If neither foes nor loving friends can hurt you;
If all men count with you, but none too much;
If you can fill the unforgiving minute
With sixty seconds' worth of distance run—
Yours is the Earth and everything that's in it,
And—which is more—you'll be a Man, my son!

- Rudyard Kipling

INDEX

1. Kandi Pedha	61	26. Parents	93
2. Let There Be Peace In The Ultimate Reality Too	63	27. Value Of Time	94
3. My School, My Life	64	28. My Role Model	95
4. Value Of Time	65	29. My Shcool, Sainik School Satara	96
5. Book Review on 'Learning How To Fly'	66	30. Leadership Qualities	97
6. E-learning	67	31. Shakuntala Devi	98
7. My Favourite Freedom Fighter "Jhansi Ki Rani"	68	32. Value Of Being Focused	99
8. Why Motivation Is Important	69	33. Elimination Of Single Use Plastic	100
9. Action Is Thy Duty, Reward Is Not Thy Concern	70	34. Things I Wish I Knew Sooner	101
10. Importance of Patience	72	35. 'My Favourite Freedom Fighter Jhansi Ki Rani'	102
11. The Rainbow I Saw	73	36. Works	63
12. Being True To Yourself	74	37. Button	64
13. Junk Food V/s Healthy Food	75	38. Freedom	67
14. Letter From A Parent	76	39. Animals : We Should Love	69
15. With Hardwork & Determination Anyone Can be Successful	77	40. Discipline	73
16. Role Of Students In Making Self Reliant India	79	41. Dream	78
17. The Positive And Negative Sides Of Peer Pressure	81	42. The Cross-country	80
18. Rough And Tough	82	43. Interesting Facts About Music	84
19. Importance Of Cleanliness	83	44. Riddles	86
20. Will Technology Reduce Or Increase Human Employment Opportunities ?	85	45. A Soldier's Love	88
21. Why Extracurricular Activities Are Important	87	46. Atom Smasher	91
22. Mary Kom	89	47. G. K. Facts : Did You Know ?	93
23. Education Is The Chief Defence Of A Nation	90	48. Mallakhamb	94
24. Book Reading	91	49. Why Not A Girl ?	96
25. The Mind : A Fascinating Faculty Of The Universe	92	50. Riddles	97
		51. Did You Know ?	98
		52. Be Silent	99
		53. Discipline	101

KANDI PEDHA

Col. B.S.Khandare
ALUMNUS

ABOUT THE AUTHOR

Col BS Khandare is commanding 32 Rashtriya Rifles (Bahadur Battis) Bn in North Kashmir Since 06 Aug 2021. The officer was commissioned in 5/3rd Gorkha Rifles (SHINGO). An alumni of National Defence Academy, Khadakwasla and Indian Military Academy, Dehradun. The officer has been an instructor CL A in Cadets Training Wing of Military College of Electronics & Mechanical Engineering, Infantry School, Mhow and has teneted the appointment of GSO-1 (Operations) in HQ Heisa Northern Command graduate of Defence Services Staff College, Wellington. The officer is an avid reader. (School No 3480 / NH and Later Passed out from the School in the year 2000).

I was a mediocre student of Class 8th, Sainik School Satara in Maharashtra. The year was 1995. 'I' was an athlete, good at sports like football and hockey. In studies though, I was ok at almost all the subjects but mathematics was my waterloo. I could hardly secure 40, in the Mathematics. Somehow the understanding of this subject eluded my brain & I often thought to myself that I have very low IQ, which may not be all that false. On one fine day in the school, it was the period of Dini Sir, our mathematics teacher. Dini Sir has a unique style of teaching. He believed in students doing self study, and approach him

whenever someone has any doubts for clarification after his initial coaching. In the same vein Dini Sir was seating and we all students were expected to do our self study, after Dini Sir's initial instructional coaching. The chapter that was being taught was about 'Geometry'. Geometry is the only branch of mathematics that I could understand in better manner because it has shapes and figures to support the numbers, may be that's why the stone age man started with pictography on the cave walls as simple as that. In the same way Geometry was simple for me. So, I was interested. in the subject and was busy in my self study. When this was going on, one of our ex-students, who had cleared the exams for National Defence Academy, Khadakwasla had entered the class with sweets to be offered to Dini Sir as a mark of gratitude and respect to the teachers. This is the tradition of our school. Generally, all students while in XII std strive their best to clear the exams for NDA that is UPSC written exam and thereafter Service Selection Board's interview, Psychology tests, Group tasks tests. A six days crucial selection process in which passing percentile for each batch of candidates at any given SSB Centre in the country is about 5%. Now coming at another tradition which was well established by Dini Sir. Dini Sir is a man of few words. The tradition that he followed without fail is,

whenever an ex student who is selected for NDA offered sweets, Dini Sir keeps that one piece of sweet with him and doesn't eat it. In this and all cases, this sweet is a famous 'Kandhi Pedha' of Satara. Thereafter, Dini Sir, keeps watchful eyes on the entire class and looks out for the most sincere student, who without battling an eyelid does his studies in the most sincere and focused way and once the 40 minutes class gets over, Dini Sir goes to the desk of that particular student and keeps the 'Kandhi Pedha' in front of that student. This tradition, we all have experienced and are privy to since our V' Std. So today, when the 'Kandhi Pedha' entered the class and was on the table of Dini Sir, almost entire class started studying with overt orchestration of sincerity and focus. Everyone was trying to put their most sincere self and show how focused they are in studies. There had been three to four previous occasions when Dini Sir placed those 'Kandhi Pedhas' on the desks of bright and clever students. While I was aware about the tradition, however, I was also sure that I was not one of those students who could ever

get that Kandhi Pedha, because I lacked both sincerity and focus when it came to studies in general and mathematics in particular. However, the subject that was being studied on that day was 'Geometry' and I was interested in it because I could understand it and could actually solve it, therefore, without any expectations, I started solving the geometry workbook. I kept solving the problems in the workbook without battling an eyelid. Before, I didn't even realise when the period over bell rang and out of nowhere, as I looked up Dini Sir was standing in front of me. Dini Sir, very elegantly and with his quintessential quite smile put the 'Kandhi Pedha' in front of me on desk. I was spellbound and excited with joy but I was not sure as to what to do with the 'Pedha' with all my classmate hovering over me for a share in it I was so naive, that I wanted to share it with everyone of them but how could it was a small piece. In the milieu that was on, there came Jeta one of my friends and he picked up the 'Kandhi Pedha'. and pushed it into my mouth and all the students who had gathered around me went on their ways.

LET THERE BE PEACE IN THE ULTIMATE REALITY TOO

Cdt. HARSH SINGH
VIII-B / 6639 / TH

There is a mantra in the Rigveda to invoke peace. It says. "Let there be peace on the Land. Let there be peace in the sky. Let there be peace on the earth. Let there be peace in Water. Let there be peace in medicines. Let there be peace in plants. Let there be peace in the entire Universe and beyond. Let there be peace in the Ultimate Reality. Finally, Let there be peace in me."

Peace implies order. Departure from order is a disturbance. Since nothing is fully in order. We cannot get rid of disturbances altogether. In that case, the degree of disturbance plays an important role. The more the disturbance, the less peaceful we are. We have a dual nature static and dynamic both acting at the same time. At a given stand, the body may be static but the mind is dynamic. In the language of science we can say that the mind is dynamic. In the language of science, we can say that the mind is itinerant, while the body is located. The Bhagwat gita says and we also know, it is difficult to make the mind localized. If we can control the mind then we can influence and regulate peace in our selves.

War destroys peace. It sometimes

makes us feel helpless. It appears as if some sort of destiny controls everything, perhaps destiny is written by some kind of ultimate reality therefore, invocation says "Let there be peace in the ultimate Reality. too"

WORI

Cdt. KURVESH SAPKAL
VI C / 6857 / NH

To be a warrior what we have to do is to be very disciplined, patriot and

'True'

To get a post for a good salary
We have to be very studious
And give our best in all the aspects

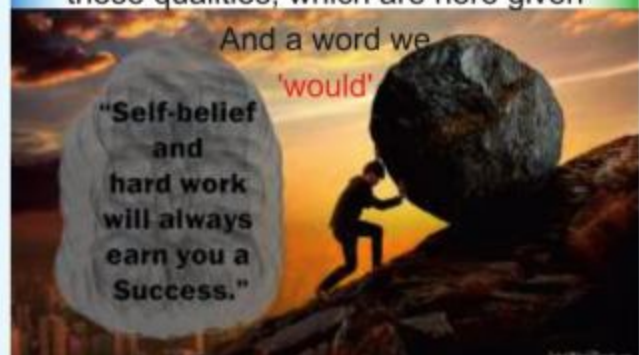
'necessarily'

But to be a defence officer
We should have all
these qualities, which are here given

And a word we

'would'

**"Self-belief
and
hard work
will always
earn you a
Success."**

MY SCHOOL, MY LIFE

Cdt. OM DEELIP MANE
VII C / 6754 / NH

I Cdt. Om Deelip Mane, school No.6754 from class VII C, Nehru house would like to tell you about how I joined Sainik School Satara and my life here in the school.

Currently, I am studying in class VII. I had decided in class V to give the entrance exam of this school and take admission in class VII. I prepared well enough for the entrance exam and performed well in the same. As a result I got admission in class VI. When I heard this, there was no end for my happiness. I was very happy that time. There is also 'Medical test' Which they check our physical fitness. In this test also my result came as 'fit'. I was very happy. When I was preparing for going to school the Covid started and all the schools were closed and online classes started. I felt very sad at that

time as I wanted to be in school. For over one and a half year we were doing online classes only. But finally the time came when we were at school. Offline classes started in VII. Now I feel very happy to be in school.

Cdt. SOHAM B. RAUT
VII C / 6717 / SH

BUTTON

The day I heard that the school is reopening
I flipped, I was waiting for this moment for two years
they gave us a list of things to buy
mostly the school provides us the things, but this time we had to bring our own.

And we started our shopping journey
We bought everything that the list contained, We went from shop to shop,
we had to buy specific things, that's why it was bit hard
But can you guess what was the hardest thing to find ?

It was the "BUTTONS" The smallest thing on the list,
should've been the easiest one to find in Pune.
We spent searching for almost 10-15 shops..... for a week, just
to find a pack of white and black buttons.

Lessons Learned : Sometimes the simplest things are the most
difficult things to find. Don't give up !!! Work on it !!!

VALUE OF TIME

Cdt. SAMARTH S. POTDAR

VII B / 6784 / NH

Time is precious in everyone's life. We should not waste our time anyway likewise we earn money that we had spent. We can never get back the time more valuable than money. We should utilize our time in more possible and effective way.

We should utilize our time fully and effectively. We should study some points that can help us in whole life ahead. We should set long and short term goals. The goals will help in being productive and timesaver. They will help us as a driving force that continuously motivate us. It also increases and generates a willingness to accomplish various things in our life. Ultimately it forces us to achieve more in our life.

Taking proper amount of sleep and exercise is also part of being healthy as well as productive. Besides appropriate exercise and sleep maintain balance between body and the mind that is very necessary to being productive and efficient in life.

The time has given us wealth and happiness moreover on contrary it will give us sorrow and unhappiness. The time is the only thing in this universe which is limitless and can go up to infinity. The time passes and it never returns. So, we should be aware and alert in what type of activities we are investing

our precious time. The time is the thing that can make anyone zero or hero in just a moment.

Clock is ticking
as time is running
why later,
opportunities are decreasing
Try to do it now.

BOOK REVIEW ON 'LEARNING HOW TO FLY' BY DR. APJ ABDUL KALAM

Cdt. RITWIK LOKHANDE
VII B / 6738 / NH

Dr. APJ Abdul Kalam was one of the greatest personalities in India. He was not only the president of India, but he was an innovative scientist, a great leader and last but most importantly an inspiring teacher. He always said that the greatest joy for him would be, to be remembered as a teacher. He was one who believed that the youth was the greatest strength of the nation.

Recently I read a book named 'Learning How to fly' which consisted various speeches given by Dr. APJ Abdul Kalam. The speeches mainly focused on how the ignited minds of the youth can change the nation if directed in the right path. He also signifies the importance of teachers in a student's life, the need and importance of creative leadership, how the mind, body and medicine are related. He also quoted examples of great personalities and their moral work.

"Dream is not what you see in your sleep, Dream is something which doesn't let u sleep." a very famous quote by Dr. Kalam is known by all of us. According to him dreaming small is a crime, one should set high goals and have determination, hard work and perseverance to achieve the goal. He believed that each and every young mind has the power to change the world. He said that the youth of the country is its greatest strength.

Dr. APJ Abdul Kalam always wanted to be remembered as a teacher as he found great joy in talking to the youth and interacting with them. All over the world wherever he went he always interchanged his thoughts with the students of the respective country. He wanted teachers to instill a habit of creative learning in the students. He believed

that the teachers should act as a role model for the students and inspire them with their actions. Dr. Kalam always gave credit to his teachers for the great achievements of his life.

According to Dr. APJ Abdul Kalam, today there is utmost need for creative leaders. He says that a leader should know how to deal with success and failure, a leader should be ready to take responsibility of his team. He should be able to defend his own decision and at the same time understand the opinions of his teammates. Most importantly a leader should work with integrity and succeed with integrity. Creative leaders should be able to inspire the youth as well as the experienced.

Dr. Kalam had a philosophy that the mind, body and medicine are connected to each other. He said that a positive mindset helped in faster recovery. He also connected spirituality with medicine. He highlighted the importance of belief. He also said that the need of the 21st century is to develop cost effective medical treatment and each and every family should have the basic knowledge about disease prevention.

This book inspired me a lot and gave me a new perspective about life, it taught me to dream big and work hard to achieve my dreams and to be innovative and creative in whatever work I do. The book also taught me a lot on how to improve one's life. This book can be read by all ages and will surely inspire everyone a lot.

E-LEARNING

Cdt. Anshika Shamrao Nanaware
VIII A / 6873 / NH

E-Learning is a training that takes place through network usually a company's or an institution internet. It has its roots in the world of computer based training. Earlier, it was a concept in place to impart training to mostly technical people. However, E-learning has lately transformed into a tool widely used by both the academic and corporate world.

Now as, e-learning has made roads into school and college education more and more students are turning to it to gain knowledge. E-learning allows people to take online courses from universities in various subjects. As young learners today are all tech-savvy and enjoy surfing the net. E-learning is always preferred over traditional textbook reading for them.

Also, e-books and e-resources are cheaper than textbooks and in some cases entail zero cost. Besides this, e-books do not occupy any physical space unlike the textbooks. At the same time it is also interactive learning, where a student can also participate in discussions and get his/her query answered.

To conclude, I would like to say that e-learning should be accessible to one and all and people to make a good use of it.

FREEDOM

Freedom can't be bought with amount of gold,
For achieving it you need to be brave and bold

Your national flag high you have to hold.

It needs sacrifice, everyone must be told.

If you want and enjoy freedom all your life.

You need courage, you need

to survive ! Nobody needs to be told,

That freedom is more precious than gold.

Cdt. ATHARV A. BORKAR
IX B / 6680 / KH

MY FAVOURITE FREEDOM FIGHTER "JHANSI KI RANI"

Cdt. AYUSH S. JAGDALE
VII B / 6884 / NH

"Mein Meri Jhansi Nahi Doongi"

Who said this ? Your guess is absolutely right. "Jhansi ki Rani" Lakshmibai. Rani Lakshmibai was an unforgettable warrior in the history of India. She is famous as the Rani of Jhansi or as renowned Queen of Jhansi.

Rani Lakshmibai was the brave daughter of Bhagirathi Tambe and Moropant Tambe. Rani Lakshmibai was a Brahmin girl and got her nickname "Manu" when her father moved to Bithoor, a district in Uttar Pradesh. After her Mother's death, they moved as Moropant Tambe working as advisor in the court of Bajirao Peshwa, general and statesman of the Maratha Empire.

From her childhood days, Manikarnika got all the teaching on Martial arts, fencing, horse riding and shooting. She used to have a good time playing with Rao Sahib, Nana Sahib and Tatya Tope. At the age of fourteen, Manu married Maharaja Gangadhar Rao Newalkar in 1842, and he was the emperor of Jhansi. Just after marriage, Queen of Jhansi got the name Lakshmibai. Lakshmi is goddess of money in Hindu religion. She gave birth to a son in year of 1851 whose name was Damodar Rao. Unfortunately, the child died within four months because of chronic illness.

British government took an opportunity over the Maharaja's death which caused the loss of blood-line hence

considered occupying Jhansi. Then, the British East India Company introduced the rule of Doctrine Lapse. After the petitions went unaccepted by the British Government or the East India Company war broke out in 1857. The queen of Jhansi fought with impeccable valour and courage. She single handedly fought with the British army till one of the English horsemen struck her on the rear head and the another severely wounded her Breast. Despite being heavily injured, she continued the fight bravely and killed horsemen. She fell from the horse and collapsed on the ground. Rani Lakshmibai will always be remembered amongst the bravest fighter in the history.

WHY MOTIVATION IS IMPORTANT

Cdt. PRANAV R. BHALSING
VII C / 6797 / SH

When you fail, what helps you to rise again and try on it? When you get a rejection letter, what helps you to apply again? or simply when a problem comes in your way, what helps you to work on it? It's nothing but your determination towards your goal, for which you need a motivation.

Motivation does not come packed in a bottle, neither there is a little blue pill for it. However, it is something you can tap into. Almost every inspirational author, speaker and life coach that you see on youtube has his own tips to share, but over decades of observations it is found that super successful, high achieving people have certain fundamentals to sustain motivation. Whether you are trying to put together a 10,000 piece jigsaw puzzle or conquer Mt. Everest.

So, if they can come up with their dreams, with the help of motivation, you can as well.

'If you have a dream,
Never give up,
Dreams come true.'

- Yuichira Miura

ANIMALS : WE SHOULD LOVE

Cdt. YASH YADAV
VII B / 6762 / SH

I want an animal drawing on a page
Animal should be free not in cage
and in its growing stage
As I like animals from my young age

I love animals
But people shoot them by guns
Fast animals like so fast cheetah runs
Pet animals like eating guns

Animals should be saven
Even in scarching heat of sun
Baby animals have fun
Parents too like seeing their daughter
and son

With animals we should be in peace
Many also give us fees
Honey given by honeybeas
Cow give us butter and cheese
Killing any animal should be cease.

ACTION IS THY DUTY, REWARD IS NOT THY CONCERN

Cdt. AVINASH SATPUTE
X-A / 6842 / LBSH

The whole truth of life is contained in the immortal words of the Gita : "Action is thy Duty, Reward is not thy concern". These are the very words issuing from the mouth of lord himself. Perhaps if one descends this truth into ones heart and soul and acts upon it, one will be able to realize the objectives for which one came upon this earth. The message contained in these words is the crux of all scriptures. Act according to this message and have all the problems of life solved. Those who have acted upon this message have ceased to have worries, sorrows and sufferings.

Our duty is only actions. If we take care of action, reward will take care of itself or the lord will take care of the reward. Our gaze should be fixed on the action not on the reward. Reward is the concern of the Lord. We have no control on it. However, it does not mean that we should not have any aims or goals for action to issue forth from us, consciousness is the motivating power behind every action. All we have to do is not to feel attached to the reward. Development of a detached view to the reward will lead to our liberation. It is the attachment or Asakti to things, which is the root cause of all our sorrows of all our sufferings. Once this attachment is broken all misery goes, for it

is detachment alone which ends the desire. Gautam the Buddha also emphasized the same fact. His four truths are relevant in this context (i) Suffering (ii) Suffering is born out of desire and desire unfulfilled leads to rebirth, (iii) When desire ceases rebirth ceases and this leads to cessation of suffering, (iv) cessation of desire is attained by purity in deed, word and thought. The above philosophy has a scientific aspect also. Sir Isaac Newton perhaps revealed this philosophy in his famous action and reaction theory. Action is always followed by reaction. In other words, we can control reaction only by controlling action. We are independent only in the case of action. If that is so, why not keep ourselves confined to action only. Reaction is the natural corollary of action on it may be said that it is determined by God of nature, by whatever name we call this force

reach of our energy is filtered away is our thinking over the fruits of the action. We can save and channelise it into fruitful channels only by keeping ourselves confined to actions. Action is the domain which we should not go beyond.

As soon as our embryo was planted in our mother's womb, the process of our duty started. An individual is thus incurring debt of others throughout his life. The child is indebted by other for its primary needs. As the child grows and becomes infant, adolescent, young and finally old it has thousands of needs for which different sets of people are met. Thus from cradle to grave the individual receives various types of service from other individual.

He is thus deeply indebted to the society. This debt he can repay only by doing this duty to the society to the grandfather, relatives, teachers and others. An individual is what he is because of the environment that surrounds him. Thus, every tissue of the individual is indebted to others. Realization or liberation can come to him only by repaying this debt. He must therefore utilize all his powers and capacities of body, mind and spirit in order to become a realized or liberated soul. Until that is done, the cycle of birth and death and rebirth will never come to an end.

Thus 'कर्मण्येवाधिकारस्ते मा फलेषु कदाचन' or action is thy duty, reward is not thy concern contains the whole body of truth which the scriptures of all religions have striven to reveal. One can indeed make one's life fruitful

and meaningful by acting according to the message contained in this principle. Let his principle be the basis of all our endeavour, both individual and social. This is surely the only path which can free us from the bondage of desires and lead us to eternal salvation.

The modern man is subject to various stresses and tensions which are responsible for many heart failures and untimely deaths. It is owing to the fact that we hanker after the fruit and when the expectations are not fulfilled, tensions invade us. The remedy is not to entertain any expectation. The tension is directly proportional to the degree of expectation. Kill the expectation and the tension automatically evaporates. We must make the best use of all our powers, physical, intellectual and spiritual in the performance of our duties which are enjoined upon us by the truth of social life. Our concern is limited to this area alone, not beyond that, not certainly to the area of fruit or reward for what we do. If the returns are not coming to them; they will not bother us since we don't bother about them. This state of mind will deliver us from so many tensions and stresses and we can enjoy peace of mind which is our ultimate goal. That may make the way clear for our ultimate goal. That may make the way clear for our liberation and ultimately salvation. Thus detachment or Anasakti is the very elixir which can sustain us; it provides the moral therapy to our diseased mind. We have but to remember: Action is thy duty, reward is not thy concern.

IMPORTANCE OF PATIENCE

Cdt. UTTARA BHOWAL
VII A / 6878 / NH

First of all Patience is very necessary for success. It is said that most of the good things come to those who wait. If we wish to achieve anything of significance, we can't expect it to achieve it overnight. It is a mistake to think that happiness can only be attained through certain achievements. Patience takes time to learn if you are not to learn with it.

Here are a few reasons emphasizing the importance of patience in life.

- 1) Patience shapes a talent into achievement:
For instance, if you want to master in any art or enhance your talent, you will need to make a continuous effort for it for long time.
- 2) Patience makes you emphatic:
For example it allows you to accept

people as they are and makes you tolerant. By being impatient you suffer more than other people

- 3) Patience transforms relationships :
Whenever you feel defensive against a person, try to be patient enough, take time to think about the person's positive qualities.
- 4) Patience acquires positive attitude :
When you face any life challenging situation or find it difficult to reframe the situation and try to think of its side.
- 5) Patience makes you healthier :
Anger and praise are the two things which are enough to ruin a person's health. Patience is antidote to both the illnesses.

By being patient, you can overcome any life challenging situation with flexibility and in a better way. By being happy and stress free you stay healthier.

To conclude I would like to say that it is almost impossible to exaggerate the importance of patience in life. Patience also teaches us to value the efforts and not just the success.

THE RAINBOW I SAW

Cdt. RITWIK LOKHANDE
VII B / Q738 / NH

A rainbow is indeed a something very beautiful. It is one of the greatest beauties of nature. As beautiful as it may be, one has to be extremely lucky to see even a part of the rainbow with their own eyes. A Rainbow is usually seen after rains and appears as if it is a stairway to heaven.

A rainbow can also be formed artificially by spraying water towards the sky on a sunny day. This is a wonderful sight but not as satisfying and spectacular as a real rainbow might be.

The formation of rainbow has science behind it. The sunlight passes through the raindrops and the light is separated into seven colours i.e., red, orange, yellow, green, blue, indigo and violet. This forms a colourful arc across the sky, which is called a rainbow. This is also the reason why rainbows are seen after rains.

I have myself seen small rainbow many times. Since there are only bungalows in front of our society, we can see the sunrise, full moon, rainbows, etc., through our balcony. Till now I have seen only a part of the rainbow. Last week, I had one of the most unique experiences of my life. It had been a rainy day and I was doing my usual evening exercise. Suddenly, my father called me into the balcony. At first, I was a bit confused but when I walked into the balcony, I saw a rainbow that formed a full arc across the sky.

Indeed, it was a complete rainbow, not one of those small ones. Never in my life had I seen a rainbow as beautiful as that one. It looked as if it had been painted across the sky. It was a wonderful and memorable day in my life.

DISCIPLINE

The supportance of word Discipline is displayed here.

"Disciplined"

A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
S	T	U	V	W	X	Y	Z										
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25	26										

DISCIPLINE = 4+9+19+3+9+16+12+9+14+15=100

This means that discipline should be 100% if you want to be successful lead simple life, contract your Desires, Discipline your Appetite and follow your passion.

Cdt. ADITI KASHYAP
VII C / 6871 / SH

BEING TRUE TO YOURSELF

Cdt. SHIVAM NALE
VII B / Q738 / NH

First, let us know, what being true to yourself actually means. When you are true to yourself, means you being honest to what you feel, your own desires, likes, wants, needs and your own personality. It is when you completely accept yourself as the one who is in control with your own heart and feelings.

Being true to oneself is something that most of us neglect to do. Most people are scared of being deviant in the society that forget being themselves in the process. Conforming to the norms of the society that makes them lose their own identity.

When you are true to yourself. You are also true to other people. And in being true to others you are being true right back at yourself. It's an inseparable dance of ethics. When you start being true to yourself, slowly but surely you will be finding your way. Sometimes you will fall down or completely fail but that's OK, because these life lessons make you the person you are: they build and hone the essence of you and help you to choose the real you.

There are ample of benefits of being true to yourself. The first benefit is-

1) Being true to yourself helps you to gain clarity about yourself. The more you to yourself, the clearer, you know about yourself. If you have no idea what your purpose and passion is, then you haven't been true to yourself. Instead of asking others what you should do and get lost in a sea of different opinions really look inside yourself and be honest with what comes up. You will always find the answer you need if you dig

deep and be true to yourself.

2) Being true to yourself helps you to attract the right people into your life. Most of us have this tendency to associate ourselves with people who are similar to us or have same world view as us. As an adage goes "Birds of a feather flock together." When we are with the people who we appreciate to be like us, our beliefs are reaffirmed, our identity gets strengthened and we feel a sense of belonging. This makes us feel good.

3) The third benefit of Being true to yourself is that it helps to appreciate different from an individuals perspective. Being authentic requires you to accept your strength and weaknesses. But from groups perspective being authentic is not just about showing your personality to the world, its about accepting and respecting other people's personality, too. We all have our strength and weakness. Ultimately our core is all the same. Just our approaches are different.

Moreover, being true to yourself also helps you to love yourself. If you need to pretend to be someone you are not so that other people love you, then it shows we are not being true to ourselves. Conditional love is not true love; what you love is that desired image of yourself, not your authentic self loving yourself requires you to be genuine to yourself and accept everything about yourself.

Aligning to truth makes you feel open and expansive while running away from the truth makes you feel tired and disconnected.

JUNK FOOD V/S HEALTHY FOOD

Cdt. ABHISHEK SHINDE
6656 / RPH

"Fast food is popular because,
It is convenient, it's cheap and it tastes good

But the real cost of eating fast food
Never appears on the menu"

A very good evening to one and all.
Respected President Honourable Principal,
Vice-Principal, Administrative Officer Senior
Master, Members of the jury, Members of the
faculty and all my dear Ajinkyans present this
august gathering.

Junk food and Healthy food are like fire
and ice and keep clashing with each other
over nutrients and calories. Though we know
healthy food is good for our body but then too
most of us pick junk food if given a choice.
Why do we do this? Why do we prefer to have
burger instead of fruit salad. Are we
concerned and only want to satisfy our taste
buds and hunger pangs at the cost of entire
body?

Junk food which is rich in calories, fat,
sugar and salt is much yummier and easier to
prepare than healthy food. This food does not
contain vital nutrients required for good health
and is made up of fried and preserved food
which does not remain natural. Moreover high
refined sugar, saturated fat sodium artificial
sweetner and calories make it an unhealthy
food option.

How does junk food impact our body?
After eating junk food we feel satisfied. But

actually it lacks all the essential nutrients. So
you just have the feeling of fullness and
nothing else. Also you must have felt
drowsiness after having junk food. Sleeping is
caused by drop in blood circulation as fats get
accumulated in the inner wall of arteries.

Obesity is the most common result of
eating junk food. It shows that 25% of school
children in Delhi are obese or overweight. It is
the highest in the country school kids eat junk
food sold out in the school premise. Food
Safety and Standard Authority of India
(FSSAI) was asked to develop guideline to
restrict the exposure of children eating junk
food but till date no such strict rules and
regulation have been made.

Eating junk food like burger, water etc
food preservation lead to poor concentration.
Children eating junk food often lack in
concentration.

If you are among those who are
regularly eating junk food then be prepared to

have digestive problem such as irritable bowel syndrome (IBS) and Gastroesophageal reflux diseases (GERD) Acidity in stomach is caused by the deposition of oil in junk food leading to these problems.

Blood sugar level gets irregular by eating junk food. Refined sugar in food hamper the normal metabolism. To digest the high level of refine sugar in blood pancreas secrete more insulin, but as we know Junk food has less carbohydrates and proteins. This increases the craving to eat more and disturbs the insulin level. On the other hand unhealthy diet means stressed metabolism and inability of body to produce normal insulin. This may result in diabetes.

Cholesterol level increases by eating junk food. Which puts in the risk of developing heart diseases and some time even cause heart attack. Such condition also leads to kidney problems. A study indicates that arteries begin to clot at the age of 30 and lay down future foundation for attack. So, right from childhood children must be encouraged to eat healthy food rather than junk.

A study published by the European Journal of cancer prevention says that fast food which is rich in sugar and fat also increases the chances of developing of cancer.

After, knowing these many demerits of consuming junk food. I personally think that healthy food is always better than Junk food. This is the of my view on junk food v/s Healthy food. That's all. Thank you.

Cdt. AARY AMBWADE

VII B / 6744 / NH

LETTER FROM A PARENT

Dear Sir,
I ought to write
About Tom's essay work last night
Of all the subjects you have set
This seemed the most unwise yet
"Describe your family" Tom wrote it
So well, I just had to stop it
Being handed in, so did my wife
The details of our family life
Are not such a kind. Alas !
That I should want them read in class

We did not wish the high school staff
To read there for a - lunch - hour - laugh
We tore it out. I realise
You may think that we think unwise
But give it your consideration
And please accept my explanation
I trust you will not blame by son,
After all, the work was done

Yours truly

WITH HARDWORK & DETERMINATION ANYONE CAN BE SUCCESSFUL

Cdt. VINAY HULLE
6622

"I fear not the man who has practised 10,000 kicks once, but I fear the man who has practised 1 kick 10,000 times"

The above quote was quoted by Late Burce Lee known for his fighting skills. He believed that with hardwork & determination anyone can be successful.

I too support this thought & within next few minutes. I will surely convince you that every successful person believes that it's their hardwork & determination that made them successful.

A very good afternoon to one & all present here respected President honourable Principal. Vice principal, Adm Officer, Senior Master, Memebers of jury, Members of the faculty & all my dear Ajinkyans present in this august house. This is cdt. Vinay from Karve house. I am going to speak on the topic. 'With hardwork & determination anyone can achieve success.'

Firstly. I would like to ask you How would you define success ? Money, fame, assets or some thing else ?

No, according to me, living upto a standard of your dreams is what is all about success There might be many views of achieving success.

Let me acquaint you all with a famous incident which happened in Bill Gate's' life. When he met the famous stock trader warren Buffett for the first time over dinner, Gate's' mother asked everyone around the table to define the most important factor for achieving success. Surprisingly, both Gates & Buffett replied with the same answer. Can you guess it ? Well, let me tell you they both replied with the same one word answer that is focus.

However focus is not enough. Focus & determination along with hardwork is key to success. Determination is the act of deciding something definitely & standing with it firmly. It is what, which keeps you going to achieve your desired goals despite setbacks & failures. Importance of determination cannot be emphasized more accurately than this powerful saying."Determination is the wake-up call to human will."

Let me give you a mathematical equation on success it is $\text{success} = 50\% \text{ hardwork} + 50\% \text{ determination}$. Hardwork is not a thing you do, it is a way of life you cultivate.

The best example of hardwork is the routine of monks, which includes waking-up at 5 am, practising 6 hours of kung fu per day, 22 hours of buddhist lessons, 3 vegetarian meals & sleeping at sharp 11:10 pm. Such a difficult routine.

However, such routine allows monk to perform incredible mental & physical feats such as doing headstands for long time. Increasing body temperature by just using their mind. Also there is a monk named Zhoo Roi whose skin on

his temple doesn't crack even when someone uses a power drill against it.

Now, let me tell you a motivational story of a man who won the olympics shooting gold. After losing his right hand due to faulty grenade who is none other than Hungarian shooter karoly Takacs.

Koroly Takacs had already reached the status of the best pistol shooter in the world around the year 1936. But, due to World War II, two subsequent Olympics got cancelled. He lost his right hand during that period but, he bounced back and won two continuous gold medals in shooting. When he went to podium to receive medal the world just stared at him totally awe-struck.

It is impossible to achieve greatness without working hard. An idle person cannot get anything if he wishes to sit & wait for someone else on the other hand one who keeps working hard constantly, will definitely gain success in his life.

At last, while leaving this podium I would like to say few words, I quote " some people want it to happen, some people wish it would have happened, while successful people make it happen."

Cdt. AMIT KUMAR

VII A / 6735 / SH

DREAM

I want to be a Soldier,
To protect my country
I want to be a Cricketer
To play for my country

I want to be a Doctor,
To make my country healthy
I want to be a businessman,
To make my country wealthy

I want to be an engineer
To make my country develop
I want to be an actor
To make my country proud,
by winning the Oscar

It does not matter
What you will become
But members are one
Your country should be proud of
What the work you have done

ROLE OF STUDENTS IN MAKING SELF RELIANT INDIA

Cdt. ATHARV KAPADNIS
VIII / KH

I would like to start with the quote of our former President late Dr. A.P.J. Abdul kalam

I quote "If a country is to be corruption free & become a nation of beautiful minds I strongly feel there are three key societal members who can make a difference. They are the father, the mother and the teacher because they are the ultimate ones who guide the youth" I unquote.

Education plays an important role in making self reliant India happy & prosperous. The New education policy focuses on Research & Development to make India a key R & D destination for the world. Only with this objective we have been able to give the country a new education policy after 3 decades

Our beloved Prime Minister Narendra Modi too said that New education policy will help to make India self reliant.

Students who pursue education are vital organs of the nation. They are future citizens, who can become nation's most needed categories. These are producers, protectors and philosophers. Producers, produce the needed items. Protectors, protect the nation and Philosophers guide the nation. Every nation for its existence basically needs food, clothes & shelter. Recently we also came to know that there is something left behind which is human resources to strengthen the society and the nation every student must

become a human resource to firstly himself become self reliant and then make India self reliant. Let us take the example of our friend Japan. It is a nation which may be equal to just two small states of India. Once it was attacked by USA with two atom bombs, as you know the places Hiroshima & Nagasaki. At that time it lost about its 3.1 million people during the second world war. Its economy dropped drastically. Currently, it is a developed and self reliant nation just because of its human resources, who are maestros and specially trained in the manufacturing sector. Same is the case with China. It is emerging as the next superpower of the world, just because of its self reliance.

Today India is world's youngest country. Over 60% population is youth. The students who are stepping towards shaping the economy of the nation with government, encouraging startups and with more innovators like these on board. Our future seems bright.

Students must be a bridge between present generation and past generation. They must take suggestions from previous generation and guide the next generation. This will help to secure the knowledge and growth of the nation.

I quote "students are like seeds. Feed them with good knowledge they will grow into a tree and succeed !" I unquote

But let me tell you that today's Indian youth has already started contributing to India's development. The make in India and Digital India projects are succeeding in their mission just because of the students. Let me give you some recent examples. Rifath Sharook an 18 years old boy from Tamil Nadu designed a 3D printed satellite, Kalamsat which is the world's smallest satellite.

A team of 15 girl students from Delhi designed an energy efficient car which runs about 300 km per litre petrol. Akash Manoj when he was in tenth class, he developed a silent heart attack detection system which attracts negatively charged protein by releasing positive electrical impulse to signal a heart attack. Indian youth has also started making high & low level programming languages like J sharp. Kojo, julia and many more. Thus you can see how Indian youths are contributing in the 'Make in India project' To conclude I would like to say that students role doesn't end in classroom. Student led movement have always been a part in changing history & fulfilling people's dreams of achieving freedom & dignity.

Cdt. UTTAM PRAJAPATI
6152/LBSH

THE CROSS-COUNTRY

I don't know Why we should run !
Instead let us have some fun
They told me, "Go for running,
stop yawning," in the morning.

"Get up from the bed,
keep up and alert your head."
for position we have to battle,
Running like a stock of cattle.
When the flag is swung up,
The boys say, "Buck up"
I know that the die is cast,
What to do I have to run fast.
I revive my strength with others.
I wish I have magic feathers.
I am helpers, I run with leisure.
But I race as the dog is my chaser.

For others it is a marathon.
But for me the road is python
At first I get energy of glucose packet,
I think I will speed up like a rocket,
At last I reach the end of the race.
Completing it with a smiling face.

Cross-country is not about, how fast
you run ?
its all about, how long you run fast .

THE POSITIVE AND NEGATIVE SIDES OF PEER PRESSURE

Cdt. SHAMBHU RASAL
LBSH

"The most terrible poverty is loneliness and the feeling of being unloved."

In simpler terms peer pressure is a powerful force that compels people to do something or act in a way that would make them feel accepted among their peers. And so peer pressure can have an influence on any human being. Peer pressure either inspires you or drains you, choose wisely and surround yourself with people who will lift you higher.

Sometimes this influence is negative that it can lead to a downfall. I will prove this to you with a funny example. When I was around nine years old, I went to a summer camp there I met a lot of other kids. At dinner time we all would gather around at the cafeteria. At some point, we thought to have a competition of who could drink the most glasses of water? Young me, very competitive and careless, I drank 14 glasses of water in just 20 minutes.

Obviously I was encouraged by my friends who were cheering me on and laughing. But as the night went on, my whole body was diluted of all its minerals which caused me to collapse and be rushed to the hospital. Thankfully it didn't cause me any long term effect but you can surely imagine how far it can quickly go.

"People are like ocean, they can't be judged by their surface."

People who beam with a positive

attitude and are bubbling with enthusiasm and determination to rise above or bring positive pressure into the gang you are already in. Peers play a large role in the social & emotional development of children & adolescents. Their influence begins at an early age. Peer means equal. Peer pressure is the pressure amongst equals.

Dear friends, I would like to give you an example of positive peer pressure. In our school, as you all know, there are various competitions like cross-country, declamation which are conducted in our school. In all these competitions the representatives are supported by their housemates. The acceptance of each other helps us to grow. So where there is a positive approach, growth is an end factor.

We all are influenced by our peers, both positively and negatively. Motivation is essential for the growth of a person. While peer pressure for a bad cause will always lead

you to a disasterous situation. Negative peer pressure takes place when someone tells you to do things that you know or feel is wrong, hurtful and dangerous. Life is about making decisions & each decision you make will lead you down to a different path.

Peer pressure is advantageous in many ways. Most importantly it creates a sense of motivation & boosts the confidence of a person. Because our brain considers people's opinions and makes them a priority. Peer pressure technique also works in creating a better character of a person.

Peer pressure will always be there as long as there is a human need to rely on each other. Peer pressure plays a crucial role in the development of young people's habits, principles and behaviour. Even though peer pressure is largely viewed as a negative phenomena it is impossible to under estimate its poisitve qualities.

"No one intends to make serious mistakes they come when you compromise your standard to be more accepted by others. You be the strong one, you be the leader. Choose good friends & resist peer pressure together."

ROUGH AND TOUGH

Every down, when hooter sighs,
Every cadet comes down from a dream so high
Every moment we wait for the time to pass by

The training may be tough, day may go rough
Drill is a skill which bangs our feet,
Bed rock of discipline well no one feels
Increase of josh does not-increase your mind
Energy within us, who will bind
Training may be tough, days may go rough

Every event-will come and go
Every command brings new challenges though
Every class brings comfort too;
Every bench becomes a bed,
Every beret becomes a pillow,
Every standard becomes a hassle,
Every run becomes a headache

But at last everyone praises these good old
days

As every day was DLTGH
Though every day was rough ..
The training made us Tough ...

IMPORTANCE OF CLEANLINESS

Cdt. SARTHAK TAWARE
8826 / LBSH

Health is not just what you're eating. It's also about what you're thinking & saying. Generally a person is said to be enjoying good health when he is mentally & physically fit. However health has more to it. The definition of Health includes various other aspects that need to be kept intact to enjoy a Healthy life.

Respected President, Honourable Principal, Vice Principal, Administrative Officer, Senior Master, Members of the Jury, Members of the faculty and all my dear Ajinkyans friends present in this august gathering. I Cdt Sarthak from Lal Bahadur Shastri House am here to acquaint you all with the topic.

Importance of Cleanliness. When one thinks of Importance of cleanliness, it is important to understand that personal hygiene can be explored on many levels. Personal Hygiene means maintaining personal cleanliness on day to day basis in the ways like brushing teeth twice a day, taking bath everyday, keeping your hair tidy, making up your bed, cleaning your cupboard, wearing clean clothes, doing laundry regularly, eating healthy food, tidying up your reading desk and keeping your room neat. I would like to ask a question to my friends, have you noticed that we do all these things in our school like brushing teeth twice ? Personal Hygiene is very important in order to

lead a healthy life. At the same time, it is important to be considerate of the environment we live in. And take accountability to keep our surroundings clean as well.

We must realize that keeping our surrounding and environment clean is as important as keeping our homes clean. Environment cleanliness is equally important, that is why our Honourable Prime Minister Narendra Modi has started a campaign to keep India clean by keeping our surrounding clean called "Swachh Bharat Abhiyan". It is our responsibility towards our Nation. Often when tourists visit India they complain about the lack of cleanliness, leaking sewage, open defecation and the lack of awareness to practice proper hygiene. This kind of attitude gives a wrong impression of India & Indians. Everyone is responsible for the country's environment cleaning. Environment plays an important role in the development of a country. clean surroundings encourage people to do better work because it helps to

reduce stress and focus well on work. It also provides employment to many people and thus reduces poverty. There are so many steps already taken in the direction of the success of this mission. By making dustbin available on every street and by building public toilets, especially in villages. This practice will be helpful for our health as well. When one lives in unhygienic condition, it is an invitation for diseases. Unhygienic condition only serves as a breeding ground for more harmful bacteria and viruses. As we have learned during this pandemic due to the outbreak of a virus, the only way to keep it far is by staying neat & clean.

A cleaner lifestyle is helpful for you and everyone near you. So, when making these small changes, your life will also have a bigger impact. There is a proverb saying "Cleanliness is next to Godliness" which means it is in clean place that God resides. Cleanliness helps in bringing spirituality and concentration. Maintenance of clean surrounding is the responsibility of every citizen for a peaceful and healthy living.

In conclusion, the cleanliness in the lives of individuals is unavoidable. Everything surrounding the life of an individuals is viable for cleanliness in order to maintain development. Spiritual cleanliness is mostly focused on purity of self before God and humanity in all religions although the methods of purification are different for each religion. One should also maintain personal hygiene at the workplace as well, and inevitably this will show a great impact on society and enhance environmental cleanliness. To keep the environment clean, do not engage in littering

on the streets or urinating in public, rather use a public toilet for sanitation. Personal hygiene should not be onetime mission it should be a practice and daily habit. **III**

Thank you.

INTERSTING FACTS ABOUT MUSIC

Cdt. VANSH P. GOPHANE
VII A / 6902 / NH

- 1) The chill you get when you listen to music is mostly used by the brain releasing dopamine while anticipating the peak moment of a song.
- 2) There are few activities in life that utilizes the entire brain and music is one of them.
- 3) Playing music regularly will physically affect you brain structure.
- 4) The brain responds to music the same way it responds to something that you eat.
- 5) Listening to music while exercising can significantly improve your work-out performance.
- 6) An emotional attachment could be the reason for your favourite song choice
- 7) Your heartbeat changes and mimics the music you listen to.

WILL TECHNOLOGY REDUCE OR INCREASE HUMAN EMPLOYMENT OPPORTUNITIES ?

Cdt. SHLOK CHORDIYA
6625 / TH

I quote "There might be new technology. But the technological progress itself was nothing new and over the years it had not destroyed jobs but created " I unquote.

A very good evening to one and all present here. Respected President, Hon'ble Principal, Vice Principal, Administrative Officer, Senior Master, Members of the jury, Members of the faculty and all my dear Ajinkyans present in this august gathering. I Cdt Shlok from Tilak House, am going to acquaint you all with the topic "Will technology reduce or increase human employment opportunities ?"

In simple terms technology is the science or knowledge put into practical use to solve problems or invent useful tools. Also technology is the continually developing result of accumulated knowledge and application in all techniques, skills, methods and processed used in industrial production and scientific research.

The fear of robot apocalypse dated back to 16th century when Queen Elizabeth declined to grant the patent of mechanical knitting machine fearing it would leave the traditional weavers back.

The truth is that this is not anything new, we have been through this with the industrial revolution, back then employees also thought that there would be no room for

humans at work. Machines were taking over and their jobs were valuable everyday. But humans are still part of the equation so dear listeners, machines didn't replace us. We use them to make our jobs more productive.

I would like to quote Margarel who once said,

"New technology is the true friend of full employment the indispensable ally of program and surest guaranty of prosperity" I, unquote.

As technology raise the bar of efficient productivity and safety which is not achievable by human alone. It will not be for the first time when there will be shift in employment due to technology. History has been evidence that it has been the creator of jobs rather than the destroyer.

We live in amazing times, driver less cars drones delivering packages and catboats taking our fast food orders. In fact this entire thing of robotics, artificial intelligence and technology is now being called the next industrial revolution and

definitely it does not come without a lot of fear about a large work force losing its job and means of making a living . During industrial revolution hit, we all knew agricultural jobs devastated but more manufacturing jobs appeared giving a net increase. We can reasonably expect the same pattern to happen with the manufacturing jobs disappearing but more automation jobs appearing also giving a net increase.

Computers being many benefits for companies who make fewer mistakes, save money and work faster and more precisely. This is why business in fall fields are beginning to use more machines and according to a report robots will take over 20 million manufacturing job opportunity by 2025 work done by 50 people can be done by 5 to 7 robots. According to onward economics, within next 11 years 55 million people will be unemployed and replaced with 14 million robots, in China alone. But the technology will need different type of skill set to be in the market. More general education will slowly but surely disappear.

So now, I would like to conclude my speech with the opinion that technology reduces as well as increases human employment opportunity. The advance of desktop computers, rendered typists jobless but created job avenues for system analysts, programmes and data entry operator. Technology rebalances employment. The best thing we can do to adopt the future of work is to learn new skills that will be in demand in the future. But nothing can replace the emotion and importance of humans and the ability to complete the task in more

precise way. As long as they are well trained, they will be doing better work with the support of technology. As Steve Jobs has rightly said and I quote "Technology is nothing, what's important is that you have faith in people and if you give them tools, they will do wonderful things with them.

Cdt. KARAN N. BHILARE
VIII A / 6752

RIDDLES

- Q.1 My hairs are green,
My body is own,
I eat with my legs,
Who I am ?
Ans. A Tree
- Q.2 My colour is white,
When I cry all and get wet,
I live in sky,
Who I am ?
Ans. A cloud
- Q.3 I am the smallest creature,
but biggest motivator,
some people call me tiny teacher
Who I am ?
Ans. A Ant
- Q.4 I have red beak,
My colour is green
I am learning to speak
Who I am ?
Ans. A Parrot
- Q.5 Where I go I make,
area bright and warm,
If I am in control, I am friend
But I am out of control I am an enemy
Who I am ?
Ans. Fire

Cdt. UDAYRAJ KATE
6606 / TH

These noble tasks instil key skills and also develop personality traits that will be

In the study by the Texas, Agricultural and Mechanical University, important academic outcomes such as reading, maths achievement and course grades were all found to be positively influenced by children who engage in those extracurricular activities. As these works help students to pursue interests outside the standardized education, it also ensures that every child will be engaging with other children in the society

away from our class rooms.

This gives you better opportunities to develop communicating in a very fluent way in groups, friends etc.

Friends, can't we consider extracurricular activities as a 'work ethical' ?

Yes. We can ! As it includes the voluntary involvement in social tasks. We all can also live with firm belief that these activities help a person to build and develop skills of self-esteem and leadership qualities.

Even our school itself is an example of how important extracurricular activities are. This is an example of how these involvement based tasks create a respectful personality Dear Ajinkyans you all might have heard the name of Lieutenant Vinay Garad who is an alumnus of our school. It was his charming and hardworking personality which awarded him the sword of Honour at the prestigious institute IMA . This great character was shaped as he participated actively in various extra-curricular activities like Football and Cross Country.

I would like to end my topic by a kind of suggestion that we all should encourage extracurricular activities and not just assume them as useless activity of minimal significance .

A SOLDIER'S LOVE

Cdt. SARTHAK S. ANDHARE
VI A / 6856 / SH

I look towards the sky
I feel you passing by
I am here to fulfil dreams of mine
And you there my love divine
Loving you make me feel excited
But close and still we are a part
I see my vision far sighted
But dream of mine has your greater part.
My future dreams to be with you
Serving my Motherland and you too.
On the battlefield and in our home
I will give my life for you two
If you feel distressed when I am away
Worry not my love ! I will be back soon.
Either on my foot or draped in Tiranga
But I will be surely back soon
Your love is what drives me to glory
May be we two can have a special story
Distanced from each other, still have the same feelings.
We just have to realize them now
Never ever I am going to break ?
I will be a man of steel
Will we be together, I don't know
But surely I love you more and more
I will kill and die for my motherland
But also be a part of that dream
Where you and I are together
Together and forever !

MARY KOM

Cdt. SIDDHI R. RAOKHAND
VII A / 6874 / NH

India is on a continuous spree to set new heights for its performance in the world sports. One woman, who has been able to take the limelight in the acutely male dominated sport sector is Mary Kom. Mary Kom has not only got the recognition for herself but also for the sport boxing in the cricket crazy country India. India's Mary Kom is ranked 4th in the AIBA world women's ranking flyweight category. Mary Kom is also known as MC Mary Kom or simply Mary Kom is a five times world Amateur Boxing Champion. She is the only woman boxer to have won a medal in each one of the six world championships.

Mary Kom was born on 1 March 1983, in a small village of Manipur to a poor tribal family. Mary always dreamt of becoming a good athlete and also took to sports to provide financial support to her family. Although she had a keen Interest in athletics from childhood, it was the success of Dingko Singh that inspired her to become a boxer in 2000. She started her training under the close eye of M. Nirjit Singh, Manipur state Boxing Coach of Imphal. Mary started boxing in 2000 and emerged as a quick learner.

She preferred to put through the some paces as the boys around her. In just 2 weeks, she learnt all the basics. She continued her career in boxing. After the first match at the state level sub-junior boxing championship in 2000, she was believed as the best boxer. That proved as a realisation when she uttered herself - "That's when I learnt that God has

gifted me with this talent."

Within you of boxing, mary made her international debut at the age of 18 at the first Women World Boxing Championship held at Pennsylvania, USA. In her debut itself, she won a silver medal of 46 kg. weight and later won the gold Amateur (AIBA) World Women's Senior Boxing Championship held at Turkey. And since then success followed on it's own.

For her courageous efforts she has received Arjuna Award (2003), Rajiv Gandhi Khel Ratna Award (2009), Padma Shree (2010), Padma Bhushan (2013), She has also been honoured with International Boxing Association Ambassador, for Women's Boxing in 2009. On 1st October, 2014, she won her 1st Gold Medal at the 2014 Asian Games. The Medal is also the first Gold for any Indian women at Asian Games.

As a sportswoman, she made India proud with her glorious achievements. Her indomitable spirit makes her an exemplary figure for others.

EDUCATION IS THE CHIEF DEFENCE OF A NATION

Today in the world of nuclear energy every realm have their own army force. But real defence is not our great army, it's not our great democracy, even not our nuclear power but it's our education, which is chief defence of our country. Today in this world without education we are unable to settle or match with other high-educated people. Today we should stop to fight with other countries, and try to develop our own country in education field.

But in this process we also need to give our own support by getting educated and donating money to some institutes so they can include poor children in their schools. Our country India ranks 145th for the most literate country in the world. "India's literacy rate is 77.7% Kerala is the first state in our country India to get fully educated. Our country has made many provisions for poor people children who may not be able to afford school for their child, our country is building up many different types of schools for different types of children like orphanage school for deaf, blind and dumb students and many more. In our country there are many competitive exams to check the capability of students. Most difficult exams in the world are also present in our country like JEE advance and JEE Mains. There are great or top institutes like AIMS New Delhi; IIT Mumbai and many more. There are great personalities from India who are presenting our country in other countries like Sundar Pichai, Sachin Tendulkar and many more. But we do not get education from books only. If a illiterate person went to the market and work at some place from there he started to learn that art and after that he may be master in that field.

Personalities like Dhirubhai Ambani, Jehangir Ratanji Dadabhoy Tata, Ghanshyam Das Birla are some of the examples of hard working great persons. They were illiterate. But today, they are master of their field. Today in India Article 21-A allows that every person in India from age group 6 years to 14 years should get educated. "The purpose of education is to replace an empty mind with an opened one".

But if river contains clean water it will also have dirty water. When people are not educated they enter into criminal activities. "Empty mind is home of devil". Children those are not educated are misled by other criminals who forcefully pressurize them to join terrorism. Without education, the tremendous growth of technology that we have seen in front of our eyes would have been just a mirage. Lack of education can have serious effects on children and adults and can affect health and social situations.

Without education what will happen, provides a comprehensive pathway for students to see progress after the end of each module.

"Education is not a method of preparation for life, it is indeed life itself." ■■■

BOOK READING

Cdt. RUTURAJ R. NAKHATE
VIII A / 6801 / NH

Happy is the man who acquires the habit of reading at young stage. He has secured a life long source of pleasure, instruction, motivation and inspiration. So long as he has beloved, books, he need never feel lonely. He is the possessor of wealth more precious than gold that is knowledge, noble thoughts, high ideals and instant inspiration.

The blessing which the reading habit confers to possesor is having the idea to choose right kind of books. Reading gives us the greatest pleasure. Sometimes we read just for pleasure, amusement and entertainment like good historic or relegious novels. Novels must have a place in everybody's reading. If we are tired or stressed on any thing then some digesting stories written by masterhands refreshes our brain.

But only reading fictions is just like studying nothing than science. As we should study every subject for good output likewise we should read every kind of books for good knowledge and outcome. The poetry should never be neglected as it gives us noble thoughts and beautiful imagination clothed in lovely and spontaneous language.

Books are our real freinds. If we create a good bond with books from a reader we will be book lover.

ATOM SMASHER

The universe is the biggest thing we can imagine, but the secrets of how it formed may be locked inside the smallest things - atoms & the tiny particles packed inside them.

Most of what we know about atoms has been discovered by smashing them apart in machines called particles accelerators. The earliest of these were built in the 1930s. Later scientists found they could make particles race around tracks until they reached incredibly high speeds. When the particles crashed together, they shattered apart in spectacular collisions, splitting into a storm of smaller bits that could then be captured & studied.

Today, the world's biggest particle accelerator is located in an international laboratory called CERN on the French-Swiss border. CERN is currently running the boldest & most expensive science experiment ever devised. known as the Large Hadron Collider (LHC), It's attempting to reproduce the condition that existed when the Universe was formed in the Big Bang, almost 14 billion years ago.

THE MIND : A FASCINATING FACULTY OF THE UNIVERSE

Cdt. KUMAR KAMLESH
IX A / 6693 / KH

Our mind has an insatiable quest for encountering fascinating things everywhere. And what is the most fascinating entity in this universe ? It is the mind itself that tries to gaze across the whole universe and across all times : past, present and future. It is the mind that has its fingers on the pulse of the universe. Furthermore, it is the mind that unceasingly strives to know, to understand, to reflect, to explore, to discover, and to invent in its immediate surroundings in the whole world and in the entire universe.

Eco-philosopher Skolimowski refers to the mind as the most fascinating faculty of the universe. "We need to comprehend the universe with our human faculties because the mind was created by the cosmos to understand the cosmos," he says. The mind is not an organ or a system, it is a phenomenon in itself and, in fact, the most intelligent of the universal phenomena. It reflects the genius of evolution. In its evolutionary journey, the cosmos had a design to evolve something that could co-create with it. This cosmic quest came to be realised with the evolution of the mind.

The structure of the universe, its matrix, orientation, complexities, infinite limits, creative designs, blueprints, inventions, capabilities, beauty and history

are all evolution's work of art.

The mind is the most fascinating of its arts. Art, the command of evolution, the mind searches, reads, studies, understands, interprets and evaluates everything that evolution does for the cosmos. Apart from its intellectual grip on everything, every process and every phenomenon, the mind also enriches and enhances evolution's creativity and co-creates with evolution.

PARENTS

Cdt. K. PREETHAM
6761 / NH

Our parents are the life . They teach us how to face problems. How to dare for a work. Sometimes they get angry but it is for our good. They do not want to harm us instead they protect us. They are an inspirational model for every child. If a child gets hurt their parents would know it immediately. Because the attachment between them and the child is unbreakable. We can express feelings to our parents. They always stand by us and support us. If we get a good job in the future. we should thank our parents because had they not been there, we couldn't have got a good life. So to make our parents proud we should work hard. Because they did their fullest and we should make them proud.

G. K. FACTS : DID YOU KNOW ?

1. One million Earths could fit inside the Sun - and Sun is considered as an average - size star.
2. Even if there was only one drop of blood in 100 litres of water, a great white shark would smell it !
3. The name "Pacific Ocean" comes from the latin name Tepre Pacificum, which means "Peaceful sea".
4. The sea is home to the world's largest living structure - The Great Barrier Reef. measuring around 2600 km. It can even be seen from the Moon !
5. In 2007, a man named Martin Strel swam the entire length of the Amazon river !
6. The rhinoceros hornbill bird from southeast Asian rainforests has a hornlike structure on its beak that looks like an extra beak.
7. Due to the thickness of the canopy (the top branches and leaves of the trees), the Amazon floor is in permanent darkness.
8. The strong spiralling winds of a hurricane can reach speeds of up to 320 kmph - strong enough to rip up entire tree and destroy buildings !
9. If you could fly a plane to Pluto, the trip would take more than 800 years !
10. Fenrir Greyback, the were wolf in the Harry Potter books, was named after a ferocious giant wolf from ancient Viking Mythology.

Cdt. PIYUSH PRAKASH

VALUE OF TIME

Cdt. SAMARTH S. POTDAR

VII B / 6784 / NH

Time is precious in every one's life. We should not waste our time anyway likewise, we can earn money that we had spent but we cannot get time that is passed. We have to utilize our time in more possible and effective manner.

For utilizing our time in fully and possible way we should study some points that help us in whole life ahead. The best use of time we should set long and short term goals. The goals help us in being time saver and productive. Moreover it continuously motivates us. Firstly we find it boring task but later when we do it regularly we understand that it only helps us in increasing our productivity. It forces us to achieve more success in life.

Taking proper amount of sleep and exercising are also part of being healthy as well as productive. Besides appropriate exercise and sleep maintain balance between body and the mind. That is very necessary for being efficient in life.

The time gives us wealth and happiness. On contrary it gives sorrow and unhappiness. The time passes never returns. We should be aware and alert that in what ways we are investing our precious time. No one can buy the time. The time is the thing in this universe that is limitless and go upto infinity. The time is the only thing that can make anyone zero or hero just in seconds.

MALLAKHAMB

Mallakhamb is a national game played in India. It is an old game played well before King Shivaji's era.

Mallakhamb is a wooden pole like structure. It has height of 10 to 15 feet from ground. It has three parts that are neck, chest and ground part. Before climbing on mallakhamb we have to give respect to it. Many aasanas we perform on it. But before doing any aasan we have to practise it double time on ground. It increases our concentration. 'Malla' stands for wrestler / player and 'Khamb' stands for pole.

When I was in 2nd standard, I saw the mallakhamb for first time and decided to play it. You directly cannot climb on it because of oil on it.

I learnt many aasanas on it. Like dasarang, nakasi, bandar udi, virbhadrasan, mayurasan, bajaran, bajaran zap, baithi zap, nagmodi vel, bagali, chakurasan, ulta pharara, khunti, sui-dhaga, sidi, ek-pad shirshasan and many others. We have to do minimum 18 aasanas in 90 seconds.

It is very difficult but interesting also. It gives a advenurous feeling while playing mallakhamb. Mallakhamb increases physical and mental strength. It builds up our muscles and concentration. Mallakhamb is very nice game for all.

MY ROLE MODEL

Cdt. RITWIK LOKHANDE

VIII B / 6738 / NH

APJ Abdul Kalam was one of the greatest personalities of India. He was a scientist, a leader and even the President of India, but most importantly a teacher and an inspirational figure. His full name is Avul Pakir Janulladin Abdul Kalam. He was born on 15th October at Rameshwaram in Tamil Nadu. He belonged to a muslim family and at times faced discrimination in his school. Yet against all odds he went on to become one of the greatest of scientists of India. He also worked with many great minds like Dr. Vikram Sarabhai. He worked in the DRDO and various space programmes. He helped India in acquiring missiles like Agni, Prithvi etc. Hence, he is also called as the 'Missile Man of India'. He also served as the President of India from 2001 to 2003. He has received various awards like Bharat Ratna, Padma Bhushan, Padma Vibhushan and Padma Shri. He gave speeches in various universities and institutes in India and abroad. There are many books written by him like the Wings of Fire, India 2020 and many more. His books and speeches mainly focus on making India a Superpower nation and the importance of the youth in the progress. According to him the young minds are the power house of the country and with guidance from teachers, can achieve anything in the

world. He has given a lot of importance to teachers and emphasized their roles in our life. He also states the importance of leaders who should work with integrity and know how to deal with success and failure. Dr APJ Abdul Kalam passed away on 27th July 2015 while delivering a speech in Manipur. He always said that the greatest satisfaction for him would be to be remembered as a teacher. In his memory on 15th October is celebrated as Student's Day. Even today Dr APJ Abdul Kalam remains a role model for us and his books and speeches continue to inspire everyone.

MY SHCOOL SAINIK SCHOOL SATARA

Cdt. ADITI KASHYAP
VIII C / 6871 / SH

"Tamaso Ma Jyotirgamaya" that means lead us from darkness to light. I feel proud to study at a very reputed Sainik School Satara, and we glad to be student of this school. It is one among the most honoured and revered school in th entire country. My school is old but still beautiful and large. It was founded by the Chief Minster of Maharashtra shri Yashwantrao Chavan and the then Defence Minister Shri. V.K. Krishna Menon of that time, on 23 July 1961 the first ever Sainik School in the whole India, was established.

My school has all the facilities for sports, studies like sports grounds, hall, and e-learning centre, NDA Bolck, computer lab etc. The atmosphere is very healthy and delightful here. School like here is not just limited t sports and studies, there are other activities as well like Horse riding, swimming, art and craft, library, music, counseling etc. The best part of our school is the very Auditorium where various competitions and events are held.

All the staff are very polite, educated and experienced. Our teachers are very talented and dedicated. They always teach us discipline. Even they not only teach us but also prepare for forth coming challenges. Every day I learn new things along with my classmates. At last, I wood like to say if one gets the opportunity, they should be grateful and work toward being a good human.

WHY NOT A GIRL ?

People pray for a Boy,
But not for a Girl
They decide to have a boy but not a Girl
Blessings of elders are only for male.
But why not for female.
I wonder why ?
They love to have a baby Boy.
Alas : Not a Girl.
But to be, and become wealthy
They pray to goddess "Laxmi"
To have value and to be valiant
They go to Goddess "Durga"
For education and literature
They call up goddess "Sarswati"
And now tell me,
Why do they hesitate
To have a "Devi" in the family ?
I wonder WHY ?

LEADERSHIP QUALITIES

Cdt. SIDDHI S. GANGATIRE
VII C / 6869 / SH

Leaders must invoke an alchemy of great vision. Leadership is a character in human whereby an individual leads a team, small or large in his or her capacity towards the fulfilment of a goal. All are great leaders who lead a whole race or nation, an army or a revolution from the front. History, is full of mighty inspiring leaders whose unprecedented and prolonged efforts have changed the faith of our nation, the destinies of millions and fortunes of a whole continent.

Gandhiji led the whole nation towards the complete independence from the clutches of superior power.

The first quality for a great leader is self; because self control teaches discipline, it must be the foremost in every human to work hard to evolve righteous self.

A good leader never shows the trains of excuses and deceit, they are always straight, handy and true to their words.

Positive attitude is the another feature of the personality which seeks goodness out of the worst possible human.

RIDDLES

Cdt. TANISHK N. PAWAR
6747 / SH

1. Which is the pillar that does not uphold the building ?
2. Which is the thing that is owned by you but used by others ?
3. What is the thing which has mouth but never eats, have a bed but never sleeps, have plenty of water but never drinks ?
4. Who shaves everyday but his hair and beard remains the same ?
5. There was a doctor and his son walking on the road, the son was of doctor's but the doctor was not the son's father, How ?

Ans. 1) Caterpillar 2) Your Name
3) River 4) Barber
5) Because the doctor was female / his mother

SHAKUNTALA DEVI

Cdt. PIYUSHA J. CHAVAN
VII A / 6876 / SH

Shakuntala Devi was a child prodigy and a vivid mental calculator. She had an intrinsic quality of mathematical calculations.

Shakuntala Devi was born in a simple Kannada Brahmin family on November 4, 1929. Her father's name was Bh Krishwamitra Mani. He noticed her powerful abilities at calculations while she played cards with him. He then took her on the shows that displayed her abilities at mathematical calculations. The most important thing was that she did it without any formal education.

Once she casted a spell by adding a 16 digit with another one and multiplied the result with any of the numbers almost instantaneously. Then found the cube root of the resultant with a speed of electric current. This miracle talent earned her a place in the 1982 edition of 'The Guinness Book of World Records'. She had the ingenious potential to tell the day of the week of any given date in a jiffy.

Out of several examples, I remember the most amazing one that took place at the Imperial College of London. When she answered in 28 seconds when she was asked to multiply two thirteen digit numbers.

Shakuntala Devi was honoured with beautiful Google Doodle for her 84th birthday, which she had missed to celebrate as she unfortunately died on 23 April 2013.

DID YOU KNOW ?

Cdt. SOURABH MAURYA
VIII B / 6732 / NH

1. A full moon is nine times brighter than a half moon.
2. A giant squid has eyes that can grow up to 20 inches in diameter.
3. A gold fish has a memory span of 3 seconds.
4. A giraffe and rat can go longer without water than a camel can
5. Pop corn was invented by the Aztec Indians.
6. Koalas sleep around 18 hours a day.
7. A large swarm of locusts can eat 80,000 tons of corn a day.
8. A lions roar can be heard from five miles away.
9. A group of crows is called a murder.

VALUE OF BEING FOCUSED

Cdt. YADNYA S. TOTAWAR
VII C / 6877 / NH

Focus is a great skill which can be developed after lots of experience and practice. Focus directs all our mind energies towards a particular goal or thing. If I say that it is the most important thing to be successful then I'm not making an exaggeration. Man's entire success and excellence depend upon the quality of his focus.

Friends, have you ever seen a gymnast doing acrobatic stunts on a thin wooden beam? Yes, then How does he do it? All through focus. He is so much engrossed in executing the body-mind coordination to perform the feats.

The crucial point is how to develop this laser kind of focus? Well, great performers and achievers from different fields suggest that focus of mind can be perfected through 'Will-power'. Putting the mind under will is crucial for prolonged focus on one particular task. All great performers and achievers possess this laser kind of focus.

So, word of advice for those who want to have complete control over their focus is that they must watch their focus; like while doing an activity they must keep an eye on their focus and whenever their focus rambles or stumbles they must bring it back on the task. With perseverance, meditation, breathing exercises and training, complete control over their focus is possible and through great focus success is possible. ■■■

BE SILENT

Cdt. MANISH KUMAR
XI B / 6346 / NH

Be Silent, in the heat of anger.

Be Silent, if your words could damage a friendship.

Be Silent, if your words will offend a person

Be Silent, if you can't say something without screaming.

Be Silent, when you don't have all facts.

Be Silent, when you are feeling critical.

Be Silent, if your words convey wrong impression

A meaningful silence is always better than meaningless words.

ELIMINATION OF SINGLE USE PLASTIC

Cdt. KRISHAN PANDEY
XI B / 6301 / TH

Science has helped humanity to progress a lot. We can see that the several inventions of science around us, and because of these inventions only our life has become easy and very comfortable. But, as we know that, there are two sides of a coin. So, besides all these beneficial discoveries, science has also given us some hazardous outcomes which have become a big problem for us. Now, one such a hazardous invention of science is plastic. It has become almost impossible to get rid of this problem. Plastic gets choked in lanes, it gets eaten by the animals which causes illness to these animals. It is even polluting the water bodies. One single plastic product takes almost thousand of years to get completely disposed. Now, it is becoming a very serious hazard which hugely affects the life on our planet. So, we should not use plastic mischievously. But, we cannot ban plastic directly because, 'Humanity relationship with plastic is rather schizophrenic. Plastic is present in almost every aspect of the modern life. Without it our life will not be the same. However, it is now considered as an environmental evil because its havoc that plastic waste wreaks. Many environmental activists are calling for a ban on plastics. The problem we have is not the plastic itself. The problem is using it irresponsibly.

A material that can be constantly recycled is a great help to ecology and the

economy, especially when the human population is growing rapidly. The solution is not ban plastic, but to ensure that it is used responsibly and recycled properly.

'A blueprint to transform filth to wealth, is the need of everyone'.

It is the plastic industry's utmost responsibility to raise the necessary social awareness about responsible use of recycling. Humanity must realize that reusing and recycling everything especially plastic is not most important. Our body is an extract from this planet. Earth is no different from creating a good lives for ourselves. There can be no good life, without a good planet.

THINGS I WISH I KNEW SOONER

Cdt. MANISH KUMAR
XI B / 6346 / KH

- Don't attach yourself to a specific person, a place, a company or a project. Attach yourself to a mission, a future and a set of values. This is the best way to follow your heart avoid getting attached to someone that isn't right for you.
- 99% of the harm is caused in your head by you and your thoughts. 1% of the harm is caused by reality what actually happens. You can fix most of your problems just by fixing your thoughts.
- If you want to feed a problem keep thinking about it. If you want to starve a problem, take action. Problems feed off worry. Action kills anxiety.
- Nobody is as successful as Instagram makes them look and nobody is as pretty as filters make them seem. The only healthy, real and worthwhile comparison is you yesterday v/s you today. You'll make real progress when you focus on that.
- Whenever you feel like you're losing yourself, spend more time with yourself and less time with others.
- Don't trust someone's words, if their actions don't align. Their words will tell you what they want you to think. Their actions will tell you what they actually think.

DISCIPLINE

Cdt. ISHA KUMARI
VII B / 6872 / SH

Discipline is something that helps very person in control. It maintains a person to progress in life. Everybody follows discipline in his/her life in a different form. Without discipline, the life of an individual will become dull. Also, a disciplined individual can control and handle the situation of living in a way than those who do not. Besides, if you have a plan and you want to implement in your life, Then you need discipline. It makes things easy for you to handle. It ultimately brings success in your life.

The discipline is a staircase by which the person can achieve success. It helps a person to concentrate on his / her goals in life. Also, it does not allow him / her to deviate, it brings perfection in a person's life by training and educating the mind and body of the person. So that he can respond to the rules and regulations.

'MY FAVOURITE FREEDOM FIGHTER JHANSI KI RANI'

Cdt. AYUSH SACHIN JAGDALE
VI B 6884 / SH

"Mein meri Jhansi Nahi Doongi"

Rani Lakshmi Bai was an unforgettable warrior in the history of India. She is famous as the Rani of Jhansi or as renowned Queen of Jhansi.

Rani Lakshmi Bai was the brave daughter of Bhagirathi Tambe and Moropant Tambe. Rani Lakshmi Bai was a Brahmin girl and got her nickname "Manu" when her father moved to Bithoor, a district in Uttar Pradesh. After her mother's death, they moved as Moropant Tambe as the advisor in the court of Bajirao Peshwa, general and statesman of the Maratha Empire from her childhood days. Manikarnika got all the teaching on martial art, fencing, horse riding and shooting. She used to have a good time playing with Rao Sahib, Nana Sahib, Tatya Tope.

At the age of 14, Manu married

"Maharaja Gangadhar Rao Newalkar" in 1842, and he was the emperor of Jhansi just after marriage. Queen of Jhansi got the name of Lakshmi Bai. Lakshmi is the Goddess of money in Hindu. She gave birth to a son child in year of 1851 whose name is Damodar Rao. Unfortunately the child died within four months of his birth because of chronic illness. British government took an opportunity over the Maharaja's death which caused the loss of bloodline heir considered occupying Jhansi then the rule of Doctrine lapse.

After the petitions went unaccepted by the British Government or the East India company war broke out in 1857. The queen of Jhansi fought with impeccable valour and courage. She single-handedly fought with the British army till one of the English horsemen struck her on the rear head and the another severely wounded her chest. Despite being heavily injured, she continued the fight bravely and killed the horsemen. She fell from the horse and collapsed on the ground. Rani Lakshmi Bai always will be remembered amongst the bravest fighter in the history.

मराठी विभाग

संपादकीय

अजिंक्यतान्याच्या पायथ्याशी वसलेल्या, सह्याद्रीच्या विशाल बाहुत विसावलेल्या डोंगररांगांनी वेढलेल्या निसर्गाच्या हिरवाईने, रंगबेरंगी पानाफुलांनी सजलेल्या फुललेल्या, श्रीमंत छत्रपती शिवाजी महाराज व समर्थ रामदासांच्या चरण स्पर्शाने पवित्र झालेल्या, संत महात्मांच्या शिकवणीने सुसंस्कारित झालेल्या सातारा नगरीत सैनिकी शिक्षणाबरोबर ज्ञानदानाचे पवित्र कार्य करणारे 'सैनिक स्कूल, सातारा' एक सांस्कृतिक केंद्र आहे. समाज प्रबोधन व परिवर्तनाचे कार्य करणारे एक संस्कारकेंद्र आहे.

शैक्षणिक संस्थांचे प्रमुख कार्य शिक्षण देणे असले तरी शिक्षणाबरोबरच विद्यार्थ्यांची सर्वांगीण प्रगती व्हावी म्हणून विविध उपक्रमांना प्राधान्य देणे आवश्यक आहे.

शैक्षणिक गुणवत्तेबरोबरच विद्यार्थ्यांचा शारिरिक, मानसिक, भावनिक, बौद्धिक विकास झाला पाहिजे. विद्यार्थी लिखाणाच्या स्वरूपात आपले मनोगत, विचार व्यक्त करू शकतो. अशी लिखाणाची संधी 'अजिंक्यतान्याच्या' रूपाने उपलब्ध करून दिली आहे. विद्यार्थ्यांना आपले विचार वेगवेगळ्या विषयाबाबत आपली मते, विविध लेख, कथा कविता इत्यादीच्या रूपाने आपल्या प्रतिमेचा अविष्कार प्रगट करण्याची संधी आहे.

'अजिंक्यतान्याच्या' या अंकासाठी विद्यार्थी वर्गाने भरपूर साहित्य देऊन प्रतिसाद दिला. त्याबद्दल त्यांचे आभार मानलेच पाहिजेत. परंतु या अंकाच्या पृष्ठांची संख्या मर्यादित असल्याने काही लेख व कविता यांचा अंकात समावेश करता आला नाही. त्याबद्दल दिलगिरी व्यक्त करतो.

अंकासाठी प्राप्त झालेल्या साहित्याची मांडणी करण्यासाठी श्री.जी.बी.माने (मराठी विभाग) व विद्यार्थी संपादक अर्जुन बोरसे यांनी मोलाचे सहकार्य केले. त्याबद्दल मी आभारी आहे.

विद्यार्थी संपादक : अर्जुन बोरसे

मराठी विभाग : संपादक, श्री.बी.डी.राऊत

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

* वृक्षारोपण काळाची गरज	१०५
* माणुसकी दुर्मिळ होत आहे	१०७
* मी झाड बोलतोय...	१०८
* पाणी	१०९
* निसर्ग आपला मित्र	११०
* 'आई मला खेळायला जायचय'	१११
* आई	११३
* नाही मिळणार अशी आई	११४
* साने गुरुजी	११५
* युगपुरुष छत्रपती शिवाजी महाराज	११६
* वेळेचे नियोजन	११७
* मराठी भाषेचे भवितव्य	११८
* ध्येय काय असते ?	११९
* शून्याचा शोध कोणी लावला	१२०
* वाचन एक उत्तम छंद	१२१
* छ.शिवाजी महाराज	१२२
* जागतिक तापमानवाढ	१२३
* वडिलांचे मुलीस पत्र	१२४
* आई-वडील	१२५
* मी पाणी बोलतोय	१२७
* समाज शिस्त आणि मी	१२८
* शेतकरी जगाचा पोशिंदा	१२९

कविता

* वडील	१०६
* आनंद	१०६
* निर्णय	१०७
* देश सारा एकीच्या...	१०८
* शिक्षण	१०९
* मैत्री	११२
* मनाचा कल	११३
* भारत देश महान	
* आमुचा भारत देश महान	११४
* वेळ मिळत नाही	११५
* यश	११६
* साने गुरुजी	११७
* महाराष्ट्र माझा	११९
* राजांचा राजा जाणता राजा तू	१२२
* तिरंगा	१३०

वृक्षारोपण काळाची गरज

विश्वराज वाघमोडे
VIII A / 6621 / TH

मोठा भावपूर्ण प्रसंग होता तो शकुंतला कण्वऋषींची लाडकी मुलगी सम्राट दुष्यंत यांची पत्नी सासरी जायला निघाली होती. तिचे डोळे पाण्याने डबडबले. ती आपल्या वडिलांना निरोप देवू लागली. तेव्हा गहिवरलेले कण्वबाबा म्हणाले, "अग शकुंतला मला निरोप देण्याआधी ज्या झाडांच्या कुशीत तू वाढलीस, ज्या वेलींबरोबर तू खेळलीस, ज्या फुलांनी तुझे संगोपण केले. त्या झाडांना, वेलींना, फुलांना आधी निरोप दे." मित्रांनो, प्राचीन काळातील ही घटना आपली संस्कृती वृक्ष वेलींना आपल्या कुटुंबातील एक घटकच मानत होती हे दाखवून देते. म्हणूनच संत तूकोबाराय म्हणतात,

"वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे, वनचरे ..."

मंगेश पाडगावकर ही म्हणतात,

'झाड माझे लाडके रानात आहे,

पोपटी ही पालवी पानात आहे

मानवांना अगदी जन्मल्यापासून ते मरेपर्यंत स्नेहाची साथ देतात तेच हे वृक्ष. जन्मल्या बरोबर लाकडी पाळणा आईची कुस देतो तर पांगुळगाडा वडिलांप्रमाणे जगाच्या प्रवाहात चालायला शिकवतो. शाळेच्या उंबरठ्यावर कधी वही, पेन्सिल तर कधी लाकडी पट्टी होऊन वृक्ष आपली सेवाच करतात ना ? स्पतपदीने विवाह बंधनात गुंतताना साक्ष असते ती विविध वृक्षांच्या समिधांचीच. प्रौढ वयातील लाकडी आराम खुर्ची आणि वृद्धापकाळच्या काठीचा माणसाला किती भावनिक आधार वाटतो म्हणून सांगू? एवढे सगळे कमी की काय, म्हणून शेवटच्या प्रवासात सरण म्हणून स्वतःचही समर्पण करतात ते वृक्षच, म्हणूनच म्हटले आहे,

नाही घर, नाही दार, नाही ज्यास रे माऊली,

आश्या अभावी जीवाला झाड देते रे सावली पण कृतघ्न माणसाने याच वृक्षांची बेसूमार कत्तल केली आणि निसर्गाचा समतोल बिघडून निसर्गाचा न्हास होऊ लागला. माणसाने कधी अन्नासाठी कधी वस्त्रांसाठी कधी निवाऱ्यासाठी तर कधी कारखानदारीच्या यंत्राला बळी म्हणून या वृक्षांची तोडच केली ना ? सांगाना ? यात या वृक्षांचा काय गुन्हा एक कवी म्हणतो,

झाडे फक्त एकच गुन्हा करतात

आभाळभर होऊन पाऊस मागतात

आणि तोडणाऱ्यांच्या चुलीसाठी

पानोपान वाढत जातात.

म्हणूनच माणूस आज आपल्या कर्माची फळे भोगत आहे. तो एकाच वेळी दुष्काळाचे आणि महापुराचे अश्रू एकाच डोळ्यांची गाळत आहे.

तुम्ही म्हणाल, यावर काही उपाय नाही का ? आहे तर, एके दिवशी मावळणारा सूर्य विचारात पडला, माझ्यानंतर या विश्वाचे कसे ? तेव्हा कोपऱ्यातील एक पणती धीटपणे म्हणाली. "सुर्यदेवा तुम्ही निश्चित पणे अस्ताला जा, मी माझ्या परीने माझा परिसर लखलखीत करेन" आता आपल्याला ती पणती व्हायचय, प्रत्येकाने एक तरी झाड लावायचं आणि वाढवायचं अगदी एक मूल

मोठा भावपूर्ण प्रसंग होता तो शकुंतला कण्वऋषींची लाडकी मुलगी सम्राट दुष्यंत यांची पत्नी सासरी जायला निघाली होती. तिचे डोळे पाण्याने डबडबले. ती आपल्या वडिलांना निरोप देवू लागली. तेव्हा गहिवरलेले कण्वबाबा म्हणाले, “अग शकुंतला मला निरोप देण्याआधी ज्या झाडांच्या कुशीत तू वाढलीस, ज्या वेलींबरोबर तू खेळलीस, ज्या फुलांनी तुझे संगोपण केले. त्या झाडांना, वेलींना, फुलांना आधी निरोप दे.” मित्रांनो, प्राचीन काळातील ही घटना आपली संस्कृती वृक्ष वेलींना आपल्या कुटुंबातील एक घटकच मानत होती हे दाखवून देते. म्हणूनच संत

तूकोबाराय म्हणतात,

“वृक्षवल्ली आम्हा सोयरे, वनचरे ...”

मंगेश पाडगावकर ही म्हणतात,

‘झाड माझे लाडके रानात आहे,

पोपटी ही पालवी पानात आहे

मानवांना अगदी जन्मल्यापासून ते मरेपर्यंत स्नेहाची साथ देतात तेच हे वृक्ष. जन्मल्या बरोबर लाकडी पाळणा आईची कुस देतो तर पांगुळगाडा वडिलांप्रमाणे जगाच्या प्रवाहात चालायला शिकवतो. शाळेच्या

वडील

आईची हवी माया वडिलांचा स्नेह
झिजत असतो कुटुंबासाठी
सतत त्यांचा देह आई इतकेच
महत्त्व असते वडिलांना
कुटुंबाचे कल्याण सोडून
दुसरे सुचत नसते त्यांना
कुटुंबाचे कर्ता तेच असतात
स्वार्थासाठी कधी काही करत नसतात
वाईट कृत्य केले तरी कधी मारतातही
पण आई इतकेच प्रेम असते त्यांच्या हृदयातही
एवढे उपकार आहेत त्यांचे की
मी फेडू शकणार नाही संपले तरी जीवन
आयुष्यभर सतत त्यांचे ठेवावे स्मरण

वरद माने

VIII B / 6641 / RPH

आनंद

आयुष्यातली सर्वात मौल्यवान गोष्ट म्हणजे आनंद
गमतीची गोष्ट अशी की,
मौल्यवान असूनही परमेश्वराने
आपल्याला ती विनामूल्य दिलेली आहे
पण त्याहूनही गमतीची गोष्ट अशी की,
आपल्या पैकी बऱ्याच लोकांना
आयुष्य संपेपर्यंत त्याचा पत्ताच नसतो.

उगवणाऱ्या प्रत्येक दिवसाला
आनंदाने सामोरे जा
मावळताना तो तुम्हाला खूप
समाधान देऊन जाईल

आनंद हा फुलपाखरा सारखा असतो
त्याचा पाठलाग केला, की तो दूर पळतो
व आपण निश्चित बसलो, की अलगद
आपल्या खांद्यावर येऊन बसतो.

यथार्थ मिश्रा

VIII C / 6636 / RPH

माणुसकी दुर्मिळ होत आहे

ओमप्रकाश प्र. सुर्यवंशी

VIII B / 6638 / RPH

प्रेमाची लागवड करताना
माणसाचं हृदय तेवढ सुपीक नसते,
तरीही, औपचारीकता म्हणुन
माणुसकी जपायला, तो
नेहमीच हजर असते

माणुसकी दुर्मिळ होत आहे हे विधान अगदी सत्य आहे. पण याला जबाबदार आताचा बदलणारा काळ, काळानुसार बदलणारे विचारसरणी, संस्काराचा अभाव, खालावलेली परिस्थिती, आधुनिक विचारसरणी, मुलाच्या शिक्षणासाठी आईवडिल करित असलेली चढाओढ, या सर्व गोष्टी जबाबदार आहेत.

आणि सर्वात महत्वाचे म्हणजे आजची विभक्त कुटूंब पद्धती असल्यामुळे मुलामध्ये प्रेम, माया, ममता, आपुलकी एकमेकांप्रती आदरभाव या सर्व गोष्टीचे संस्कार घरातुनच मिळतात. पण या गोष्टी कुठतरी लोप पावत आहेत. बहीण भावाचे प्रेम काय असते हेच मुलांना माहीत नाही. एका दिवसाच्या जलपानासाठी कुणाकडे वेळ नाही. आईला मुलासाठी वेळ नाही शेजाऱ्याशी बोलायला वेळ नाही.. कारण आता जीवनशैली व्यस्त आहे. पूर्वीच्या काळी गजबजणारे घर, आता शांत सरोवरासारखे भासते पूर्वी पाहुण्याची रेलचेल असायची आता आईवडिलांच्या शेवटच्या श्वासाला पण यायला वेळ नाही...नात्यामधील ओलावा आता कुठेतरी कमी होत आहे.

प्रत्येकामध्ये स्वार्थी राक्षस कुठेतरी घर करुन बसलेला आहे, तुसडेपणा तुटक वागणे जणू चांगुलपणाची अस्थी कुठेतरी विसर्जित होताना दिसत आहे. एखादया ताहानल्याला पाणी पाजण्यापेक्षा किंवा एखादया भुकेल्याला अन्न देण्यापेक्षा मंदिरात लाखो रुपये दान

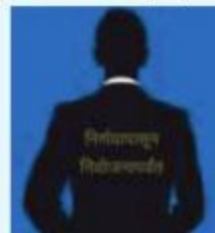
करतात.

जे का रंजले गांजले, त्याशी म्हणे जो आपूले देव तेथेचि जाणाव,

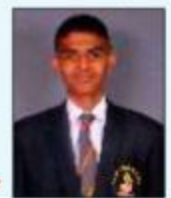
निर्णय

आयुष्यातले निर्णय चुकतात,
आणि मग आयुष्यचं गणित चुकत जाते
कधी-कधी तर प्रश्न कळत नाहीत,
आणि उत्तरही चुकत जाते ..
सोडवताना वाटते, सुटत गेला गुंता ...
पण प्रत्येक वेळी एक नवीन गाठ बसत जाते
दाखवणाऱ्याला वाट माहित नसते ...
चालणाऱ्याचे ध्येय मात्र हरवून जाते...
काही गोष्टी वाटतात तितक्या सोप्या नसतात ...
"अनुभव" म्हणजे काय हे तेव्हाच कळते ...
जेव्हा एखादी "ठेच" काळजाला लागते!

अथर्व कापडणीस

VIII A / 6632 / KH

मी झाड बोलतोय...

करण नामदेव भिलारे

VII A / 6752 / NH

मी झाड बोलत आहे

नमस्कार मित्रांनो,
मी तो आहे जो नेहमी
तुमच्यापाशी असतो. माझे
अंग तपकिरी व केस
हिरवे आहेत. आत्तापर्यंत
तुम्ही मला ओळखलेच
असेल, अर्थातच मी झाड
आहे.

माझे खुप प्रकार आहेत. वेगवेगळ्या रंगाचे व
वेगवेगळ्या जातीचे. वेगवेगळ्या प्रदेशात व वेगवेगळ्या
परिस्थितीत. मला काही नावे पण आहेत. हिंदीत पेड,
इंग्रजीत ट्री तर मराठीत झाड. माझ्या जाती तर खूप
निरनिराळ्या आहेत. काही एवढे उंच की आभाळाला
टेकतील तर काही इतके ठेगणे की वाढतच नाहीत.
खरतर मी सजीव आहे पण ती जमीन मला घडू धरून
ठेवते. मला पोषकतत्वे पण तीच देते. माझे जेवण म्हणजे
सुर्यकिरणे व पाणी. मला हिवाळ्यात खूप थंडी वाजते
कारण माझी पाने सारी गळून पडतात. काही धर्मात माझी
पूजा देखील केली जाते.

मला तर तुम्हाला एक गुपित सांगायचे आहे ते
म्हणजे तुम्ही जो वायु जगण्यासाठी वापरता त्याला मीच
तयार करतो. माझा आणखी एक उपयोग आहे माझ्या
पानांपासून, मुळांपासून तुम्ही औषधे देखील तयार करू
शकता.

माझ्या बरोबर एक वाईट गोष्ट ही घडत आहे.
दिवसेदिवस माझी संख्या कमी होत आहे. मानवाने स्वतः
च्या फायद्यासाठी माझी तोड करणे वाढवले आहे.
त्यामुळे माझ्या काही जाती लुप्त होण्याच्या मार्गावर
आहेत. कृपा करून माझी तोड थांबवा. नाहीतर पुढच्या

पिढीला झाड म्हणजे काय कळणारच नाही. जर तुम्ही
माझी काळजी घेतली तर खुप बरे होईल. विचार करा जर
मी नसतो तर तुम्ही जगला असता का ?

पक्षी माझ्यावर घरे बनवतात, लहान मुले माझ्या
सावलीत बागडतात, म्हातारी माणसे माझ्या सानिध्यात
राहणे पसंद करतात. शेवटी माझे म्हणणे आहे की झाडे
लावा, झाडे वाचवा.

देश सारा एकीच्या...

देश सारा एकीच्या, शक्तीने भारुया
आपण सारे, वैर आपुले, एक दिलाने सारु या ॥१॥

कोणाला, कोणीही, साथ दयावी चांगली
माणसातली माणूसकी ना, अजून येथे पांगली
हृदयांना, हृदयांनी प्राणपणाने तारु या ...
आपण सारे, वैर आपले, एक दिलाने सारु या ॥१॥

उंच नभाचे, गोड निळेपण, मनात बसवू आता
आनंदाचे, निर्मल देणे, देऊ जाता जाता
देवदूत जणू, आम्ही येथे प्रेमाने अवतरु या
आपण सारे, वैर आपले, एक दिलाने सारु या ॥२॥

इतिहासाने, पूर्वज सारे, आजवरी जरी जपले
कसे विसरतो, आम्ही त्यांना, भान कुठे हरपले
निष्ठेची, श्रध्देची, वृंदावने फुलारु या
आपण सारे, वैर आपुले, एक दिलाने सारु या ॥३॥

ओम सचिन गाटे

VIII C / 6681 / TH

पाणी

ओम दिलीप माने

VIII C / 6754 / KH

नमस्कार मित्रांनो, मी पाणी आहे आता पाणी म्हटलं की तुमच्या मनात नद्या, तळे, आहोळ, आड, महानद्या, समुद्र आणि महासागर यांची चित्रे लगेचच येतील. पण तरीसुद्धा जगातल्या अनेकश्या भागात मी पोहचू शकत नाही कारण मी जगात ७१% असूनसुद्धा त्यामधील ०.००६% पिण्यायोग्य आहे. याचे कारण तुम्ही आहात कारण माणसांनीच मला प्रदुषित केलंय. प्रत्येक माणसाला दररोज सरासरी ५० लिटर पाणी म्हणजेच दोन आणि आधी बादली पाणी लागते. माझं म्हणणं असं नाही की मला वापरु नका माझ म्हणणं अस आहे की जेव्हा शक्य आहे तेवढं मला वाचवा. शक्य आहे तेवढी झाडे लावा आणि फक्त लाऊ नका त्याची निगा देखील राखा. आता ह्याचं उदाहरण म्हणजे कोकण आणि राजस्थान. कोकणामध्ये खूप झाडे आहेत म्हणून तिथे ४०० मिमी पेक्षा जास्त पाऊस पडतो आणि राजस्थान मध्ये खूप झाडे नाहीत म्हणून २० मिमी किंवा त्याच्या पेक्षा कमी पाऊस पडतो म्हणून मी सांगतोय जितकी शक्य आहेत तितकी झाडे लावा.

खूप काही शहरांत गावांत पाण्याचे प्रदुषण होत आहे ह्याची कारणे वाढती जनसंख्या त्यामुळे वाढते कृषिउद्योग आणि वाढते कारखाने, असे समजा जर मी नसतो तर तुम्ही जगला असता का ? जरा विचार करा. मी हात जोडून विनंती करतोय. मला जपून वापरा तुम्ही कपडे धुण्यासाठी, भांडी घासण्यासाठी पावसाच्या

पाण्याचा उपयोग करा आणि पावसाच्या पाण्याचा उपयोग करू नका. कारण पावसाचे फक्त एवढंच लक्ष्य ठेवा -

‘पाणी आहे तर जीवन आहे.’

शिक्षण

अज्ञानाला ज्ञानाची
अंधकाराला तेजोमयाची
ओढ लावणारे
संस्कार म्हणजे शिक्षण

कर्त्याला कर्माची
शत्रुत्वाला मित्रत्वाची
संगत लावणारी
प्रवृत्ती हेच शिक्षण

भ्रष्टाचाराला सदाचाराची
देशद्रोहीला देशभक्तीची
बोध शिकविण्याचे
ध्येय हेच शिक्षण

वाल्याला वाल्मिकी
नरेंद्राला स्वामी विवेकानंद
बनविण्याचे सामर्थ्य
ज्यात आहे तेच खरे शिक्षण

समीर संदिपकुमार पवार

VII A / 6919 / NH

निसर्ग आपला मित्र

आर्यन कोरपडे

VIII A / 6627 / KH

“निसर्गाला रंग हवा असतो.

फुलाला गंध हवा असतो

माणूस तरी एकटा कसा राहू शकतो

आजच्या धकाधकीच्या युगात झाडे आहेत आपला श्वास निसर्ग, पर्यावरण संवर्धन करणे, हाच आपला ध्यास !”

आपल्या मूलभूत गरजांची पूर्तता ही पूर्णपणे निसर्गातून होत असते. शेतात धान्य उगवते. आपली अन्नाची गरज पूर्ण होते. वनस्पतीपासून धागे तयार होतात. आपली वस्त्राची गरज पूर्ण होते. निवारा ही निसर्गाकडूनच आपली गरज पूर्ण होते. ‘वृक्ष’ ही निसर्गाची अनमोल देणगी आहे. झाडे ही आपले जवळचे मित्र आहेत. स्वतः उन्हात उभे राहून दुसऱ्यांना सावली देणारे स्वतः फळाचे ओझे बाळगून दुसऱ्यांना मधुर फळे देणारे वृक्ष हे आपल्यासाठी वरदानच आहेत. खरोखरच दुसऱ्याच्या उपयोगी कसे पडावे हे आपण झाडापासूनच शिकू शकतो. वृक्ष स्वतः कार्बन वायू घेऊन माणसांना शुद्ध प्राणवायू देतात. वृक्षामुळे जमिनीची धूप थांबते. पाऊस पडण्यास मदत होते. इतकेच काय प्रदूषण टाळून निसर्गाचा समतोल राखण्यासाठी वृक्षच मदत करतात. म्हणूनच १ जुलै ते ७ जुलै वृक्षारोपण सप्ताह करवला जातो. आणि ती काळाची गरज आहे. “झाडे लावा, झाडे जगवा,”

"Nature is the Sun, who gives light of life,
Nature is the Sea, who gives the water of love,
Nature is the earth, who gives the food of knowledge,
Nature is the wind, who gives the message of kind"

आपले जीवन हे पूर्णपणे निसर्गावर अवलंबून आहे. निसर्गातील बदलांचा आपल्या राहणीमानावर परिणाम होत असतो. उन्हाळा, पावसाळा, हिवाळा या तीन ऋतुमध्ये निसर्गाचे चक्र फिरत असते.

‘निसर्ग’ म्हणजे सर्व सजीवांच्या जीवनावर

परिणाम करणारी भोवतालची परिस्थिती, निसर्ग ही एक ईश्वराने निर्माण केलेली अद्भूत गोष्ट आहे. या निसर्गामध्ये निसर्गाचा अस्तित्वात असलेल्या घटकांचा वापर आपण व इतर सजीव आपल्या पालनपोषणाकरिता वापर करीत असतात. पृथ्वीवर असणाऱ्या सर्व घटकांचा मानवी जीवनावर प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्षरित्या परिणाम होतो. मानवाने आपले जीवन समृद्ध करण्यासाठी उपलब्ध नैसर्गिक साधनांचा वापर करून आपले जीवन सुखमय करण्यासाठी नैसर्गिक पर्यावरणात अनेक बदल केले.

“फूल कहते हैं, चमन बदला,

सितारे कहते हैं, गगन बदला,

मगर स्मशान की खामोशी कहती है,

आदमी वही का वही है, सिर्फ कफन बदला.”

वाहतुकीसाठी रस्ते, राहण्यासाठी घरे, शेती, धरणे, गाव, शहरे अशा अनेक घटकांची निर्मिती केली. आणि हे सर्व घटक निसर्गातून उपलब्ध झाले. म्हणून निसर्ग आपला मित्र आहे. खर आहे ना आपण निसर्गातून म्हणतोय धरणीमाय, तिच्यासाठी करतो काय पृथ्वी सोडून इतर कोणत्याही ग्रहावर विश्वात इतरत्र असा निसर्ग नाही. म्हणून निसर्गाचा समतोल राखणे ही काळाची गरज आहे. ‘झाडे’ ही निसर्गाचा समतोल राखण्याचे उत्तम साधन आहे. जमिन जाते धूपून, पाणी जाते वाहून अशा वेळी झाडांची मुळे सरसावून येतात. मातीला गच्च पकडून राहतात. उंच उंच आकाशातून सूर्यकिरणांचा मारा. प्रखर अशा वेळी झाडेच होतात. सान्या पृथ्वीचे मखर.

“जिंदगी है खेल खुदा का, जीने का हक हमारा है,
पाँव हो जमीन पर लेकीन वृक्ष लगाना फर्ज हमारा

है ॥

“निसर्ग आपला मित्र”

‘आई मला खेळायला जायचय’

साई अमोल वाघ

VI A / 6829 / SH

पूर्वी माणसं म्हणे आकाशात उडायची, गायक तानसेनने आपल्या स्वराने म्हणे पाऊस पाडला, दिवे लावले. अशा कितीतरी अद्भूत गोष्टींच माहेरघर असणारा माझा भारत देश ! अशा महान देशातला छोटा बालक मी माझ्या घरात आईला रोज म्हणायचो तेच तुमच्या समोर म्हणत आहे, ‘आई मला खेळायला जायचय’

अलिकडे नागराज मंजुळे यांचा ‘नाळ’ हा चित्रपट प्रसिध्द झाला आणि त्यातल्या एका गाण्याने तर धमालच केली कोणत गाणं आहे ते ‘आई मला खेळायला जायचय जाऊ दे ने व....’ खरं सांगायचं तर तुमच्या, आमच्या मनातील भावना त्या मुलाने व्यक्त केली आहे !

घरी आई आपल्याला जागे करते तेचं मुळी ‘‘चल उठ शाळेला जायचय उशीर झालाय.’’ असं म्हणतच, आई मायाळू असते, प्रेमळ असते अशा गोष्टी फक्त कथेतील आहे असचं काहीस यावेळी वाटतं. बर शाळा संपली की आली शिकवणीची हाक ! शिकवणीवरून दमुन भागुन घरी आलो रे आलो की ‘चल गृहपाठ कर !’ परत ऑर्डर आणि गृहपाठ संपत नाही तोवर झोपायची वेळे होते. अशाप्रकारे दिवस, आठवडे, महिने आणि वर्ष संपलेत पण आई कधी म्हणत नाही ‘जारे बाळा जा मनसोक्त खेळून ये’. अहो एवढच काय सुट्टीचे दिवस आले तरी खेळायला मिळत नाही.

मी अलिकडे एक वर्तमान पत्रात लेख वाचला त्यावर खेळणे जन्मसिध्द हक्क !’ असं मोठ्या अक्षरात लिहलं होत आणि उत्सुकतेपोटी मी हा लेख वाचला त्यात खेळणं शरीराला किती महत्वाच आहे हे लिहलं होतं. आजकाल मुलांना मैदानी खेळ खेळायला मिळत नाही किंवा मोबाईलच्या नादात ते खेळत नाहीत यामुळे खुप

वाईट परिणाम मुलांवर होत आहेत. ते लेखक मानसोपचार तज्ञ आहेत त्यांनी पुढे असही म्हटलय खेळणे म्हणजेच मुळी ‘मैदानी खेळ’ मग तो कोणताही असो दिवसातून एक तासभर तरी खेळलच पाहिजे त्यामुळे शरीर तंदूरुस्त राहते. वाढ चांगली होते इतकेच नव्हे तर मेंदूसुध्दा तल्लख होतो. निर्णयक्षमता येते. मुलांमध्ये सध्या उद्भवणाऱ्या बऱ्याच अडचणी चिडचिडेपणा, स्वमग्नता, एकलकोंडेपणा याचे मुळ कारण म्हणजे मैदानी खेळाचा अभाव, असं सर्व वाचून, मला आनंद झाला आणि माझी बाजू पटवून देण्यासाठी तो कागद अगदी हसत हसत आईला दाखवला तर आईने तो घेतला, नजर फिरवली वाचला कि नाही कुणास ठाऊक ! आणि चुरगळून फेकून दिला त्याक्षणी माझ्या भावनांचाही ती चुरगळा करतेय असं मला वाटत होत.

आईने मला जवळ घेतल आणि म्हणाली ‘‘बाळा’’ असे खेळून माणसं मोठी होत नाहीत. शिक्षणाने माणसाला मोठेपण प्राप्त होत. मोठी नोकरी, डॉक्टर, इंजिनिअर होऊन आयुष्यभर सुख मिळेल आत्ता खेळलास तर आयुष्याचा खेळ होईल आणि जर अभ्यास केलास तर पुढील आयुष्य सुखात जाईल. तुला माहिती

आहे ना शाळेत किती स्पर्धा आहे ते ? तशीच स्पर्धा जीवननातही आहे . तेव्हा एक-एक मिनिट महत्वाचा आहे. मी गप्प बसलो. माझ्या डोक्यात अनेक प्रश्न निर्माण झाले.

एका दृष्टीन पाहिलं तर आईचं बरोबरच आहे. आताची परिस्थिती काहीशी तशीच आहे. पोलो, कबड्डी, कॅरम, बुद्धीबळ यासारख्या खेळांचे उगमस्थान भारत असताना या खेळावर अधिराज्य विदेशी लोकांचे आहे याला जबाबदार कोण ? आज ज्या खेळांची नावेही आपल्याला माहीत नाहीत असे काही आंतरराष्ट्रीय खेळ भारताने जगाला दिले. परंतु भारतात खेळाडूंची परिस्थिती काय आहे ? हे काही मी नव्याने सांगायची गरज नाही. मग आमच्या आईने आम्हाला खेळण्यास विरोध का करू नये. आज भारत युवाशक्ती म्हणून ओळखला जातो. परंतु या युवकांची सगळी शक्ती मोबाइलवर, क्रिकेट, फुटबॉल खेळण्यात वाया चालली आहे. खेळाला महत्व नसत तर बलोपासनेसाठी समर्थ रामदासांनी कशाला प्रयत्न केले असते ?

या सर्व गोष्टींमध्ये एक गोष्ट याच्या मुळाशी दिसते. 'आपली शिक्षणपद्धती' खेळ आणि अभ्यास याची सतत होणारी तुलना थोडक्यात काय तर, देश निर्माण होताना राष्ट्रपिता महात्मा गांधी म्हणाले होते 'खेड्याकडे चला' पण आता २१ व्या शतकातील आव्हानांचे ओझे झेलत प्रगतीकडे वाटचाल करत असलेल्या या युवा भारतात मुलांना 'मैदानाकडे चला' असे म्हणायची वेळ आलीय. आपले उभे आयुष्य खेळाच्या मैदानात घालवणारा लाडका सचिन 'भारतरत्न' झालाच ना ? आपले दैवत छत्रपती शिवाजी महाराजांना जिजाऊंनी खेळातूनच अनेक कौशल्य तसेच संघटन शिकवले आणि म्हणूनच आईजवळ हाच लाडीवाळ हट्ट करतोय कि

आई मला खेळायला जायचय
जाऊ दे न व !
चिखल मातीत लोळायचयं
जाऊ दे न व !

मैत्री

आपली चूक कबूल करुन
मनात राग न धरता
परत पहिल्या सारखी राहते
ती मैत्री

कितीही वादळ आली तरी
खंबीरपणाने
आपल्यासोबत राहते
ती मैत्री

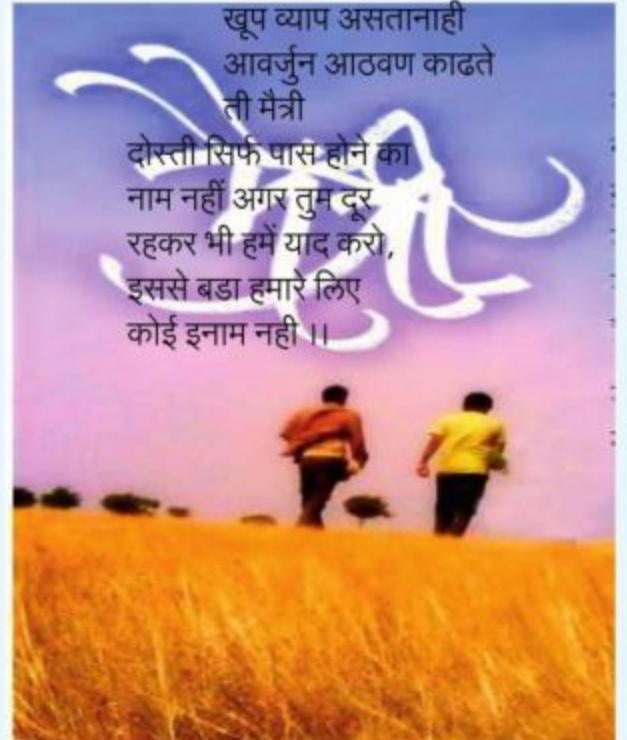
आपल्यातला आपला माणूस
अचूक ओळखून
आपलेपणाने आपलेपण जपते
ती मैत्री

शब्दही न बोलता
अबोल साथ करते
ती मैत्री

हजार शब्द सांगत नाहीत
ते एका शब्दात कळवते
ती मैत्री

खूप व्याप असतानाही
आवर्जुन आठवण काढते
ती मैत्री

दोस्ती सिर्फ पास होने का
नाम नहीं अगर तुम दूर
रहकर भी हमें याद करो,
इससे बड़ा हमारे लिए
कोई इनाम नहीं ॥

आई

आदित्य आदिनाथ राऊत

VI C / NH / 6836 / NH

आईसाठी काय बोलू
आईसाठी कसे बोलू
आईसाठी पुरतील एवढे,
शब्द नाहीत मोठे

आईवरती बोलण्या इतपत
व्यक्तिमत्व नाही मोठे

प्रसिध्द असे एक सुवचन आहे. एखाद्या गोष्टीचा
खूप सहवास मिळाला की त्याची किंमत कळत नाही.
असेच बरेचदा आपल्या आई-बाबाबरोबर होते.
जन्मल्यापासून अखेरचा श्वास घेईपर्यंत आई आपल्या
सोबत असते. म्हणून आपल्याला 'आईची थोरवी'
जाणवत नाही. पण ज्यांना मातृसहवास लाभत नाही
त्यांना वाटते.

“स्वामी तिन्हीं जगाचा
आईविना भिकारी.”

आई आपल्या बाळासाठी काय-काय करते. हे
ज्ञानेश्वरांनी जाणले होते. ते सांगतात कि आई जेव्हा
बाळाला जेवू घालते, तेव्हा ती त्याला गिळतील असेच
घास करते. तुकाराम महाराज म्हणतात की बाळाला
चालताना आई त्याच्याच गतीन चालते. हे फक्त आईला
जमते. ते इतरांना जमत नाही. पाळण्यात राहणाऱ्या
बाळाला आईचा वात्सल्यपूर्ण स्पर्श झाला की ते शांत
होते. मातृत्वाचे मोठेपण देवाला सुध्दा कळले आहे.
म्हणूनच म्हणतात,

“आई नावाची वाटते, देवालाही नवलाई,
विठ्ठलही पंढरीचा म्हणे, स्वतःला विठाई.”

आई आपल्या बाळासाठी काय करत नाही ?
गडावर उशीर झाला, गडाचे दरवाजे बंद झाले. आपले
बाळ भुकेले असेल म्हणून, गडाचा अवघड कडा उतरून

काट्या-कुट्यामधून येणारी. वाघाचे काळीज असणारी
आई म्हणजे हिरकणी होय.

मनाचा कल

माझे मन होते निराळे
कधी सरळ तर कधी वळे
कधी होई वेडेपिसे
तर कधी होई कासाविस
मन वेडावून जाई मी
व्याकूळ होवून बसे कुठे
मग मनात येई विचार असे
माझेच मन का हळवे असे
पण धीट विचार मी करुन म्हणे
करी नायनाट शत्रूचा आणि चारीन खडे
पण मनात येई विवेक बुध्दी
की नाही करणार मी हिंस्त्रक वृत्ती
मधनूच घरची आठवण होई
आईबाबांची तळमळ कळे
आणि जीवनात मान मिळवायचा
असे माझे ध्येय ठरे.

श्लोक केंजळे

VIII A / 6633 / LBSH

नाही मिळणार अशी आई

श्री. संजीव ठोके

(सहाय्यक शिक्षक) सैनिक स्कूल सातारा

आईचं प्रेम असतं जगापेक्षा न्यारं
माया, त्याग, क्रोध त्यात असत बघा सारं
निर्धार करा आज आता, निर्मळ मनाने
दिवसाची सुरुवात करा, आईच्या नावाने
त्या माऊलीची सेवा करा, सोडुन सर्व काही
जगात मिळेल सर्व, नाही मिळणार अशी आई. ॥१॥

आनंदाने तुमच्या, तिचे सुखावते मनं
दुष्काळही वाटतो तिला, दिवाळीचा सणं
स्वतः खाती चटके, रखरखत्या उन्हात
अंगावर पदर तुमच्या, पण चिंता तिच्या मनात
कडेवर घेऊन तुम्हाला, जी चाले पायी-पायी
जगात मिळेल सर्व, नाही मिळणार अशी आई. ॥२॥

तुमच्या रडण्या ओरडण्याने, कसली तिला झोपं
बसेल तिथे लागे, तिचा डोळा आपोआप
घरातील सर्वजण, जेव्हा शांत झोपी जाई
तुमच्याकडे बघत, फक्त जागी असे आई
झोपविले तुम्हाला, जिने म्हणत गायी-गायी
जगात मिळेल सर्व, नाही मिळणार अशी आई. ॥३॥

भारत देश महान आमुचा भारत देश महान

भारत देश महान, आमुचा भारत देश महान
लढले या देशासाठी लाखो वीर जवान
राखून त्यांनी या देशाचा मान
मिळवला इथे सम्मान ॥१॥

या देशाची पवित्र भूमी
आम्ही तिची लेकरे
आस आम्हाला उत्तुंगाची
करु आम्ही ते खरे ॥२॥

लढले-झिजले या मातीसाठी
वीर शिवाजी, प्रताप
केले त्यांनी आपल्यासाठी
त्याचे नाही मोज-माप ॥३॥

भारत देश महान
आमुचा भारत देश महान
स्फुर्ती देती तेच आमुचे
राम, कृष्ण आणि हनुमान ॥४॥

संतांची ही पवित्र भूमी
नामा, तुका, ज्ञानेश्वर
मस्तक आमुचे त्यांच्या चरणी
तेच आमुचे परमेश्वर ॥५॥

प्रणव सुरवसे

IX B / 6549 / LBSH

साने गुरुजी

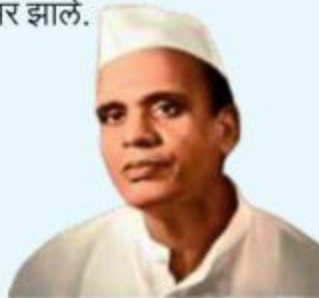
वेद वैभव डुबल
VIII C / 6673 / RPH

‘साने गुरुजींना’ आधुनिक काळातील संत’ असे म्हणतात. त्यांचे पुर्ण नाव पांडुरंग सदाशिव साने. महात्मा गांधी पासून त्यांनी प्रेरणा घेतली आणि आपले सर्व जीवन देशसेवेसाठी त्यांनी अर्पण केले त्यांनी लहान मुलांमुलींवर चांगले संस्कार केले त्यामुळे ते एक लाडके व आदर्श शिक्षक होते. त्यांच्या आईने त्यांच्यावर चांगले संस्कार केले त्यामुळे ते घडले. त्यांनी त्यांच्या बालपणाच्या सर्व शिकवणी व आठवणी ‘शामची आई’ या पुस्तकात लिहिल्या आहेत.

‘गुरुजी खानदेशामधील अमळनेर येथे शिक्षक होते. तेथील शेतकऱ्यांवर व मुलांवर त्यांचे खूप प्रेम होते. शेतकऱ्यांची गरिबी व अज्ञान दूर व्हावे व ज्ञान आणि श्रम एकत्र यावे असे त्यांना वाटे म्हणून त्यांनी सेवा पथकाची कल्पना मांडली. भारताच्या स्वतंत्र्य लढ्यात भाग घेण्यासाठी त्यांनी नोकरी सोडली. क्रांतीकारकांना मदत केली म्हणून त्यांना तुरुंगवास भोगावा लागला.

‘कामगारांना न्याय मिळवून देण्यासाठी व पंढरपूर चे विठ्ठल मंदिर हरिजनाना खूले व्हावे म्हणून त्यांनी आमरण उपोषण जाहिर केले. प्रेमाचा व एकीचा संदेश देण्यासाठी त्यांनी ‘अंतरभारती’ ची स्थापना केली व डॉ. केशव बळिराम हेडगेवार यांच्या सोबत ‘राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ’ याची स्थापना केली अशा प्रकारे आपल्या कार्याने गुरुजी अमर झाले.

वेळ मिळत नाही

प्रत्येक सुख आहे लोकांच्या पदरात, पण हसायला वेळ नाही दिवसरात्र धावणाऱ्या या जगात जीवनासाठी वेळ नाही.

सगळ्या नात्यांना तर आम्ही मारले आहे, आता त्यांना गाडायलाही वेळ नाही, सगळे नंबर मोबाईल मध्ये आहे. पण मैत्रीसाठी वेळ नाही.

अनोळखी माणसांसोबत काय बोलणार, जिथे आपल्याला माणसांसाठीच वेळ नाही मनामध्ये खूप दुःख आहेत पण रडायला वेळ नाही.

पैशाच्या शर्यतीत असे धावलो, की, थकायलाही वेळ नाही अनोळखी व्यक्तीने केलेल्या उपकाराची काय परफेड करणार जिथे स्वतःच्या स्वप्नांसाठी वेळ नाही. तुच सांग मला हे जीवना ह्या जीवनाचे काय होणार प्रत्येक वेळेस मरणाऱ्यांना, जगण्यासाठी ही वेळ नाही.

वरद माने

VIII B / 6641 / RPH

युगपुरुष छत्रपती शिवाजी महाराज

संस्कार डी.जटाले
VIII B / 6700 / LBSH

युगपुरुष छत्रपती शिवाजी महाराजांची जयंती परंपरेनुसार वैशाख शुद्ध द्वितीयेस साजरी होते. छत्रपती शिवाजी महाराज हे असे महापुरुष होऊन गेले की त्यांच्या महानिर्वाणाला ३३२ वर्षे झाली तरीही त्यांचे कार्य, पराक्रम आणि विचार यांची प्रेरणा अजूनही ताजी आहे. आजही आपण त्यांच्या काळा संदर्भात त्यांच्या स्वराज्य निर्मितीचा विचार करायला लागतो तेव्हा त्यांनी किती प्रतिकूल स्थितीत हे सत्तेचे वाण आपल्या हाती घेतले होते याचा अचंबा वाटतो. शिवाजी महाराज ज्या प्रदेशात रहात होते तो प्रदेश आदिलशहाच्या अधिपत्याखाली होता आणि त्या मध्ययुगात राजवटीमध्ये सुलतानांच्या विरोधात बंडाळी करणे म्हणजे प्राणांशी गाठच असायची. डोळे फोडणे, मालमत्तेची राखरांगोळी करून जबर दंड बसवणे, कुटूंबासह जाळून हत्या करणे, तोफांच्या तोंडी देणे, कडेलोट करणे, हत्तीच्या पायाखाली चिरडून मारणे किंवा घोड्यांच्या पायांना बांधून फरफटत नेणे अशा अमानुष शिक्षा दिल्या जात असत. अशा शिक्षा भोगण्यापेक्षा त्या सुलतानांच्या पायाशी शरण जाणे परवडेल अशी मानसिकता समाजात होती, पण शिवाजी महाराजांनी अशाही स्थितीत परकियांची राजवट उलथून टाकून स्वतःचे राज्य निर्माण करण्याचा पण केला. हे त्यांचे महान कार्य आजही आपल्याला प्रेरणा देत असते.

“जय भवानी,
जय शिवाजी”

यश

आजच्या जगामध्ये सर्वच यशाच्या मार्ग पळत आहे. यश ही एक अशी गोष्ट आहे जी सर्वांनाच हवी आहे. यश एका रात्रीत मिळवले जाऊ शकत नाही. त्यासाठी कठोर मेहनत, सतत परिश्रम, जिद्द व चिकाटी अतिशय महत्वाचे आहे. यश मिळवण्यासाठी अनेक अपयश सहन करावे लागतात, पण आपण अपयशाने खचून जाणे योग्य नाही. अपयश ही तर अशी गोष्ट आहे त्या पुढे यश आपले स्वागत करण्यासाठी उभे असते. यश मिळवण्यासाठी अनेक हाल अपेष्टा सोसाव्या लागतात आणि ज्याने या गोष्टींना तोंड दिले आहे त्यालाच यशाची किंमत कळते. आपण आपल्या जिवनामध्ये शिस्त पाळणे खूप गरजेचे आहे. यशासाठी फक्त अभ्यास गरजेचा नाही आपण अभ्यासा सोबत रोज किमान एक तास खेळ खेळले पाहिजेत. यशासाठी वेळेचे महत्व समजणे गरजेचे आहे. वेळेचे नियोजन ही एक काळाची गरजच नव्हे तर अमुलाग्र गरज आहे. जर आपण आपले आवडीचे क्षेत्र निवडले तर आपण आपल्या मना पासून प्रयत्न करतो. त्यामुळे आपण आपल्या आवडीच्या क्षेत्रामध्ये भविष्य घडवले पाहिजे. या जगामध्ये अशा बऱ्याच महान व्यक्ती आहेत ज्यांनी आपल्या मेहनतीच्या बळावर आपले जीवन घडवले. उदा. भारतीय क्रिकेट संघाचे पूर्व कर्णधार महेंद्रसिंह धोनी, मिसाईल मॅन ऑफ इंडिया या नावाने ओळखले जाणारे डॉ.ए.पी.जे.अब्दुल कलाम व भारतीय राज्यघटनेचे शिल्पकार डॉ.भिमराव आंबेडकर. आपण यश मिळेल की नाही याचा विचार मनात न आनता आपले आपण प्रयत्न केले पाहिजेत.

सार्थक तावरे
VIII B / 6629 / RPH

वेळेचे नियोजन

चैतन्य रणजीतकुमार निकम
VII A / 6779 / SH

आपण सर्वांनी आपले ध्येय निश्चय केले आहे. आता ते ध्येय साध्य करण्यासाठी आपल्याला त्या दृष्टीने काम करणे हे महत्वाचे आहे. तसेच अभ्यासपण महत्वाचा आहे. यासाठी आपल्याला वेळेचे नियोजन करणे आवश्यक ठरते. वेळ ही अशी गोष्ट आहे, ती जी सर्वांना समान मिळाली आहे.

आपण २४ तास कसे वापरतो हे फार महत्वाचे आहे. आपल्याला काय व्हायचं, काय बनायचं किंवा काय होणार हे आपण वेळ कसा वापरतो यावर अवलंबून आहे. एकदा वेळ वाया गेला की, पुन्हा त्याचे काहीच करता येत नाही. तुम्हाला वाटेल हे तर सगळं आम्हाला माहीत आहे. पण तरी देखील बरेचदा वेळ वाया जातो तो वाया गेल्यावर वाईट वाटत राहते पण मग काय करायचे तेच कळत नाही यात नेमके कोठे आणि काय चुकते हे शोधून समजणे महत्वाचे आहे.

यासाठी सर्वांनी प्रथम वेळेचे नियोजन करणे महत्वाचे आहे. जेव्हा आपल्याला तीव्रतेने वाटेल की, वेळेचे नियोजन पाहिजे हे आधीच निश्चित करणे खूप आवश्यक आहे की, मला काय करायचे आहे. एकदा का हे निश्चित झाले की, आपण वेळेवर कार्य करू शकतो.

आपण कोणत्या गोष्टीला किती वेळ देतो, आपण किती वेळ वाया घालवतो 'अनावश्यक गोष्टीसाठी' आता हे सगळे समजल्यावर आपल्याकडे असणारा वेळ कृतीत आणणे आवश्यक आहे.

साने गुरुजी

आदित्य पाटील
VII C / 6608 / RPH

मराठी भाषेतील महान साहित्यिक शिक्षक व समाजसेवी पांडुरंग सदाशिव साने अर्थात सानेगुरुजी माझे आवडते लेखक आहेत. साने गुरुजींनी लेखनासोबत देशसेवेचे कार्यही केले. भारतीय स्वातंत्र्ययुद्धात त्यांनी मोलाचे योगदान दिले. साने गुरुजींना स्वदेशी आंदोलना दरम्यान तुरुंगवासही सोसावा लागला. त्यांनी त्यांच्या जीवनकाळात सुमारे ७३ पुस्तके लिहीली.

साने गुरुजींचा जन्म १८९९ ला रत्नागिरी जिल्ह्यातील पालगड या गावी झाला. साने गुरुजींच्या वडीलांचे नाव सदाशिवराव साने तर आईचे नाव यशोदाबाई असे होते. साने गुरुजी त्यांच्या आई वडीलांचे तिसरे अपत्य होते. गुरुजींचे वडील खोताचे काम करीत असत. त्यांची आई अत्यंत दयाळू व सदाचारी स्त्री होती. त्यांनी साने गुरुजींना जीवनातील मूल्ये शिकवण्यावर भर दिला. त्यांनी आई माझा गुरु आई कल्पतरु असे वर्णन आपल्या 'श्यामची आई' या कादंबरीत केले आहे.

वयाच्या अवघ्या ५० व्या वर्षी गांधीजींच्या हत्येने निराश व अस्वस्थ झालेल्या साने गुरुजींनी आपले जीवन संपवले. पण त्यांच्या मृत्यूनंतरही ते आपल्या लेखनामुळे आजही लोकांच्यात जीवंत आहेत.

मराठी भाषेचे भवितव्य

ओम संजय नरगुडे
VIII C / 6624 / RPH

“मातृभाषेला दयावे मानाचे स्थान,
मातृभाषाच करते ज्ञानाचे दान,
मातृभाषाच दाखवते प्रयत्नांचे रान
कारण, मातृभाषेतच आहे आपली यशाची
खाण.”

ज्ञानेश्वरी हा ग्रंथ मराठी भाषेची परिणत अवस्था दर्शविणारा आहे. प्रतिमेचा परमोत्कर्ष साधणाऱ्या या ग्रंथाच्या जोडीचा दुसरा ग्रंथ आजपर्यंत मराठी वाङ्मयात निर्माण झालेला नाही. ज्ञानेश्वरांच्या मागे महानुभावीय वाङ्मयाचा गदय-पदय संसार आपणांस पाहावयास मिळतो. आणि त्याही मागे जावयाचे म्हटले तर उपलब्ध ग्रंथांतील प्राचीनतम अशा मुकुंदराज यांच्या ‘विवेकसिंधु जवळ (शके १११०) आपण येऊन ठेपतो. ‘विवेकसिंधु ग्रंथ हा मराठीतील प्राचीनतम ग्रंथ आहे. यावरून असे दिसून येते की, १११० मध्ये मराठीत ग्रंथरचना होत होती. याचाच अर्थ मराठी भाषा मोठ्या प्रमाणावर बोलली जात होती व त्या अगोदरही किमान २ ते ३ शतके ती बोलली जात होती.

“संस्कृतवाणी देवे केली आणि प्राकृत काय चोरापासून आली ॥” असा खडा सवाल करून नाथांनी मोठ्या प्रमाणावर मराठीतून ग्रंथरचना केलेली आहे. जशी ज्ञानेश्वरांची ‘ज्ञानेश्वरी’ तसेच नाथांचे ‘एकनाथी भागवत’ आज मराठी साहित्याच्या जडणघडणीत महाराष्ट्राच्या संस्कृतीबरोबरच वारकरी संप्रदाय व महानुभाव संप्रदाय यांचा फार मोठा प्रभाव आहे. प्रस्तुत संप्रदायांनी मराठी समाजाची, मराठी मनाची आध्यात्मिक जडणघडण व्हावी म्हणून मराठी भाषेतूनच साहित्यनिर्मिती केली. तत्कालीन मुस्लिम आक्रमणापासून मराठी संस्कृती वाचविण्यासाठी

तत्कालीन संतांनी आणि महानुभावीय कवींनी अध्यात्मावर अधिष्ठित साहित्यनिर्मिती करून मोठी आध्यात्मिक क्रांती केली. मराठी भाषेलाही त्यांनी मुस्लिमांच्या आक्रमणातून वाचविले. मराठी शाहिरांनी तर डफ तुणतुण्याच्या नादावर मराठी भाषा नादमय बनविली. लावणी, पोवाडे इत्यादी शाहिरी वाङ्मयाची निर्मिती करून मराठी भाषेतील लावण्या आणि शृंगार प्रकट केला. शाहीर कवी प्रभाकर, होनाजी बाळा, परशराम, राम जोशी, अनंत फंदी, सगन भाऊ, आण्णाभाऊ साठे, अमर शेख, त्रिंबक साळी, गोविंद साळी इत्यादी शाहिरांनी मराठी भाषा रसिकांच्या हृदयावर खेळवत ठेवली आणि बखरकारांनी भाषेचे रूप दृग्गोचर केले.

“मातृभाषेसाठी संघर्ष करणे म्हणजे एक दुर्गम अवघड डोंगर घाट, पण याच मातृभाषेविना कोण दाखविल वाट ...”

ध्येय काय असते ?

अथर्व अर्जुन बोरकर

VIII B / 6680 / KH

ध्येयाचा शोध घेताना अनेक ब्रेक लागायचे
ठेचा लागायच्या, अनेकदा दोरी तुटलेल्या
पतंगासारखी स्थिती व्हायची
माझ्या डोळ्यांत भोळी भाबडी स्वप्न होती,
त्यांना प्रयत्नांची, कष्टाची जोड दिली.
जेवढा मोठा संघर्ष, तेवढं मोठं यश !

काळ बदलतो, वेळ बदलते, पात्र बदलतात
आणि भुमिकाही मनगटात स्वप्नांना जिवंत
करण्याची, पंखात बळ निर्माण करण्याची
लाथ मारीनं तिथं पाणी काढण्याची जिद्द
आणि अविरत संघर्ष करण्याची तयारी
ठेवावी लागते.

माझ्यासारख्या तळागाळातल्या कष्टकऱ्यांचा
घरातल्या अपुऱ्या साधनं सामुग्री आणि
पराकोटीच्या ध्येयनिष्ठेने कुठल्या तरी
कोपऱ्यात ज्ञान साधना करणाऱ्या अनेक
'एकलव्य' ना दिशा दाखविण्यासाठी
मी हा लेख प्रपंच केला आहे.

महाराष्ट्र माझा

या मातीवर छत्र गडांचे,
शिवबाची सावली
धन्य धन्य ही माता आमुची,
महाराष्ट्र माऊली

या मातेला समान असती,
सर्वच तिची मुले
जगभरातही गाजले ऐसे,
शाहू, आंबेडकर, फुले

ज्ञानेश्वरांची ज्ञानेश्वरी, एकनाथांचे भारुड,
अन् तुकारामांची गाथा
आळंदी, पैठण, देहूसंगे,
शिर्डीलाही टेकवू माथा

महाराष्ट्रातून वाहती तापी,
नर्मदा अन् गोदावरी
उंच उंच हे कळसूबाई,
सह्याद्रीच्या माथ्यावरी

अशा पवित्र धरणीला,
चला करुया वंदन
या भूमीचा कुठलाही,
दगड उगळता मिळेल चंदन

प्रणव शहाजी लवांडे

VIII C / 6611 / LBSH

शून्याचा शोध कोणी लावला

हृदयेश योगेश शेते
VIII C / 6698 / TH

भारतीय गणिततज्ञांनी शून्य या संख्येची संकल्पना जगाला दिली. हे आता सर्वसामान्य झालं आहे. त्यामुळे उणे संख्येला गणितात स्थान मिळालं तसच कोणत्याही दोन संख्यांची वजाबाकी करण शक्य झालं. गणिताचा वापर हा सर्वच क्षेत्रांना आधार देणारा असल्यामुळे एकंदरीतच सर्व ज्ञानशाखांचा विस्तार होण्यात या संकल्पनेची कळीची भूमिका राहिली आहे.

राजस्थानातील भिल्लम शहरात इ.स.५९८ मध्ये ब्रह्मगुप्ताचा जन्म झाला. सम्राट हर्षवर्धनाच्या साम्राज्यातील राजा व्याघ्रमुखाचा राजाश्रय लाभला. उज्जैन येथील वेधशाळेचा तो प्रमुख होता. त्याला ७२ वर्षांचा आयुष्य लाभलं.

‘ब्रह्मस्फुटसिद्धान्त’ ही त्याची मौलिक रचना आहे. त्यात अनेक गणितीय सूत्र श्लोकांच्या रूपात दिली आहेत. शून्यासाठी जे गोलाकार चिन्ह वापरलं जातं, तेही त्यानेच सुचवलं होतं. एकम्, दशम्, शतम्, अशा पद्धतीनं संख्या लिहून त्या संख्येतील निरनिराळ्या स्थानांचा मूल्य निर्धारित करण्याची कल्पनाही ब्रह्मस्फुटसिद्धान्तात सांगितलेली आहे. बेरीज, वजाबाकी या अंकगणितीय क्रियांमध्ये शून्याचा वापर कसा होतो हे स्पष्ट केलं होतं. कोणत्याही संख्येला शून्यानं गुणल्यास गुणाकार शून्यच येतो, दोन समान संख्यांच्या वजाबाकीच उत्तर शून्य येतं तसेच कोणत्याही संख्येची बेरीज शून्याशी केल्यास त्या संख्येत कोणताच बदल होत नाही, या संकल्पनाही त्यांनीच विकसित केल्या होत्या. म्हणूनच त्याची गणना, शून्याचा जनक अशी केली जाते.

शून्याविषयी इतकं विस्तारपूर्वक आणि तर्कसंगत विवरण करणारा ब्रह्मस्फुटसिद्धान्त हा सर्वात प्राचीन ग्रंथ आहे. शून्याचा विचार त्यापूर्वी केवळ स्थानांचा

निर्देशासाठी केला जात होता; पण शून्य हा इतर कोणत्याही अंकाइतकाच महत्त्वाचा असल्याचं प्रतिपादन ब्रह्मगुप्तानच सर्वप्रथम आणि वस्तुनिष्ठ विचारातून केलं आहे.

उणे संख्या जर अधिक संख्येतून वजा केली तर त्या दोघांची बेरीज होते, उणे संख्येनं अधिक संख्येला गुणल्यास गुणाकार उणे येतो, उणे संख्येनं उणे संख्येला गुणल्यास गुणाकार अधिक येतो वगैरे संकल्पनाही ब्रह्मगुप्तानीच विकसित केल्या आहेत. बीजगणित आणि भूमिती यांचा स्वरूप बदलण्यातही ब्रह्मगुप्ताचा सिंहाचा वाटा आहे.

उज्जैन येथील वेधशाळेत असताना त्यानं खगोलशास्त्राला गणिताचा पाया दिला. अनेक खगोलशास्त्रीय समस्यांची उकल त्यानं गणिती पद्धतीनं केली. त्याच्या ग्रंथाविषयी व्याख्यान देण्यासाठी आठव्या शतकातील गणिती कंक याला अरबी राजांनी पाचारण करून ब्रह्मगुप्ताच्या सिद्धान्तांची तपशिलवार ओळख करून घेतली. त्यातूनच त्यानंतरच्या अरबी गणिताचा विकास होत गेला.

वाचन एक उत्तम छंद

उत्कर्ष पवार

VIII C / 6706 / TH

‘असा धरी छंद । जाईतुटो निया भावबंधा’ आपल्या संत महात्म्यांची ही शिकवण आहे. माणसाला कुठला ना कुठला तरी छंद हवाच ! कारण त्यामुळे त्याला रोजच्या चाकोरीबद्ध जगण्याचा कंटाळा येत नाही. छंद नाना प्रकाराचे असतात. काही छंद खूप खर्चिक असतात, तर काही जणांचे छंद इतरांना त्रासदायक ठरतात.

‘वाचन’ हा असाच एक उपयुक्त छंद आहे पण या छंदाची ओळख अगदी लहानपणीच व्हायला हवी. एकदा भाषेतील अक्षरांची ओळख झाली की माणसाला वाचायला

येऊ लागते. मला आठवतेय जेव्हा आपल्याला प्रथम वाचायला येते तेव्हा आपल्याला किती विलक्षण आनंद होतो ! मग दिसतील ते शब्द आपण वाचू लागतो. रस्त्यावरच्या पाट्या, पुडी म्हणून आलेले कागद सगळे आपल्या नजरेखालून जातात.

वाचनाचा छंद आपल्याला लागायला कुणीतरी कारणीभूत होत असते. कधी आपली आई आपला हा छंद जोपासत असते, तर कधी आजी निमित्त होते एखादे शिक्षक त्या बालवयात वाचनाचे वेड आपल्याला

लावतात. आणि मग आपण वाचतच राहतो.

ज्ञान हे अगाध आहे. त्याला एक जन्म पुरणार कसा ! मग वाचक आपली आवड ठरवतो. त्या प्रकारचे जास्तीत जास्त वाचन करतो. वाचनाने ज्ञानप्राप्ती होते आणि मनोरंजनही होते. वाचन माणसाला मोठे करते. त्याचे मन विशाल करते. वाचताना आधि-व्याधींचा विसर पडतो. आपण एका वेगळ्याच जगात जातो. मग तो ‘हॅरी पॉटर’ असला तर आपण त्याच्या बरोबर अद्भूत जगात शिरतो. ‘गोट्या’ असला तर गरिबांचा विचार करू लागतो.

वाचन चा छंद जोपासताना आपल्याला ग्रंथालयाचे सहाय्य मिळते. तरी पण काही आवडलेली पुस्तके आपण स्वतः खरेदी करून संग्रही ठेवतो. वाचनाचा छंद असलेल्याला कधीच कंटाळा येत नाही. प्रवासात एकटे असताना, अगदी दुःखाच्या प्रसंगीही पुस्तके कधी कंटाळा करत नाही, थकत नाही आपल्याला जेव्हा हवी तेव्हा जिथे हवी तिथे साथ करायला तयारच असतात. वाचन आपल्याला बहुश्रुत करते समृद्ध करते. विशाल जगाचा परिचय करून देते. ग्रंथ हेच सर्वश्रेष्ठ गुरु होत. असे एका स्वभाषितकाराणे म्हणटले आहे. म्हणूनच वाचनाचा छंद सर्वांनी जोपासला पाहिजे.

छ.शिवाजी महाराज

स्वयंम सुरेश कदम

VI B / 6927 / SH

छत्रपती शिवाजी महाराज मराठा साम्राज्याचे संस्थापक होते ते एक असे राजे होते जे जनतेसाठी जगले व गुलामगिरीत जगण्याला त्यांनी नाकारले या शुरवीर व पराक्रमी राजाला जनता शिवराय, शिवबा, शिवाजी महाराज अशा अनेक नावाने संबोधते.

छत्रपती शिवाजी महाराज यांचा जन्म १९ फेब्रुवारी १६३० रोजी जुन्नर शहराजवळ असलेल्या शिवनेरी, किल्ल्यावर झाला. गडावरील शिवाई देवीच्या नावावरून शिवरायांचे नाव शिवाजी ठेवले. शिवरायांनी १६४५ साली पुण्यातील रायरेश्वराच्या मंदिरात स्वराज्य स्थापनेची शपथ घेतली. नंतर १६४६ साली पुण्यातील तोरणा किल्ला जिंकून स्वराज्याचे तोरण बांधले. त्यानंतर शिवरायांनी अनेक किल्ले जिंकले.

शिवाजीराजे सर्वगुणसंपन्न होते. ते हिंदुत्ववादी होते. संस्कृत व मराठी भाषेचे समर्थक होते. पण त्यांनी दुसऱ्या धर्माचाही आदर केला. त्याच्या सैन्यामध्ये सर्व धर्माचे सैनिक होते. ६ जून १६७४ साली शिवरायांनी रायगडावर राज्य अभिषेक करून घेतला.

३ एप्रिल १६८० रोजी रायगडावर शिवाजी महाराजांचा मृत्यू झाला. या दिवशी सहाद्रीसहित प्रत्येक व्यक्ती रडत होती. स्वतंत्र स्वराज्य ज्या सिंहाने निर्माण केले. तो सिंह आज रयतेपासून दुरावला होता.

जय जिजाऊ । जय शिवराय
॥ जय शंभुराजे ॥

राजांचा राजा जाणता राजा तू

राजांचा राजा जाणता राजा तू
महाराष्ट्राच्या मातीतला शिवनेरी किल्ल्यावरचा तू
न्यायाच्या सोबत, अन्यायाच्या विरोधात तू

आऊसाहेबांच्या मार्गदर्शना खालचा तू
आबासाहेबांच्या आदर्शा खालचा तू
लाखों मावळ्यांचा मुजऱ्याचा मालक तू

घेतला तोरणा आणि बांधले स्वराज्याचे तोरण तू
राजगडाला केली पहिली स्वराज्याची राजधानी तू
पाच बादश्यांच्या छाताडावरती डौलवला भगवा तू

अफजलखानाला फाडले प्रतापगडावरती तू
शायिस्ते खानाची कापली बोटे तू
सह्याद्रीच्या मातीत अभिमानाने टाकला पाय तू,

केली रायगडाला स्वराज्याची राजधानी तू
आणि घेतला अखेरचा श्वास तू
राजांचा राजा जाणता राजा तू

लोकांच्या मनातील तारणहार तू
मराठ्यांच्या प्राणातील प्राण तू
मराठी मुलखाचा पहिला छत्रपती तू

ओम नितीन रोहकले

VII A / 6852 / NH

जागतिक तापमानवाढ

मयुरेश कैलास लंकलवाड

VIII A / 6654 / KH

औद्योगिकरणामुळे मानवी जिवनात विकास तर झालाच. माणसाला बऱ्याच वस्तू आता सोप्या पद्धतीने मिळत आहेत. परंतू या औद्योगिकरणामुळे पर्यावरणाची हानी होत आहे. यामुळे जंगलतोड, वायु प्रदूषण, जल प्रदूषण, मृदा प्रदूषण अशा अनेक घटना घडत आहेत. परिणामस्वरूप जागतिक तापमानवाढ, वाळवंटीकरण, अनावृष्टी असे अनेक समस्या पुढे येत आहेत. या सर्वांपैकी जागतिक तापमानवाढ सर्वांत जास्त धोकादायक आहे.

जागतिक तापमानवाढ म्हणजे काय ? जागतिक तापमानवाढ म्हणजे पृथ्वीच्या वातावरणाच्या तापमानात होणारी हळुवार वाढ. पृथ्वीच्या वातावरणात कार्बन-डायऑक्साईड, ओझोन, मिथेन, नायट्रस ऑक्साईड असे वायू आहेत. ते गरमी शोषून वातावरणाचा तापमान वाढवतात. कार्बन उत्सर्जन हे कारखान्यातील धूर, गाड्यांचा धूर अशा अनेक कारणांमुळे होतो.

या तापमानवाढीचे दुष्परिणाम काय आहेत ? या तापमानवाढीमुळे मानवी आरोग्यावर दुष्परिणाम होतात. त्यानंतर पृथ्वीवर असलेले बर्फ पिघळतात व त्यामुळे समुद्र पातळी वाढते. परिणामी समुद्रातटा वरील शहरांमध्ये महापुर येणे अशा समस्या आढळतात. त्यानंतर दमट हवेमुळे बरेच जंतु उद्भवतात. त्यामुळे बरेच नवनवीन रोग पसरतात. जागतिक तापमानवाढीचे जल-चक्रावरही परिणाम होतो. त्यामुळे अनावृष्टी, पाणी टंचाई अशा अनेक समस्या पुढे येतात.

आता अशा तापमानवाढीला कशे थांबवायचे ?

जागतिक तापमानवाढ आता खूप मोठी समस्या झाली आहे. त्याला थांबवण्यासाठी सर्वांनी एकजुटीने प्रयत्न केले पाहिजेत. जागतिक तापमानवाढ जर कार्बन उत्सर्जनामुळे होत असेल, तर आपण त्याला कमी करू. त्यानंतर, झाडांची संख्या वाढविल्यास कार्बन डायऑक्साईड चे प्रमाण कमी होते व जागतिक तापमानवाढ कमी करण्यास मदत होईल. शासनाने पण काही कायदे आणलेले आहेत. सी.एन.जी वर चालणाऱ्या वाहनांचा वापर करूनही कार्बन उत्सर्जनाचे प्रमाण कमी करता येईल.

माणसाने विकास करतकरत पर्यावरणाचीही काळजी घ्यायला हवी. नाहीतर पुढेही जागतिक तापमानवाढी सारखे अनेक समस्या पुढे येतील.

वडिलांचे मुलीस पत्र

सिध्दी संदिप गंगतीरे

VI C / 6869 / SH

प्रिय मुली,

सगळ्या घरांना दार असतात पण सगळीच नसतात मायेची कोठारं हे शिकशीलच तू कधी ना कधी, मात्र हेही लक्षात ठेव की प्रत्येक उन्हात असते एकतरी शीतल सावली अन् प्रत्येक काट्यावर एखादं कोमल फूल ... जीवघेण्या दऱ्या असतात. तसेच असतात झुलते पूल दुष्ट माणसाच्या मनातही असते खोल गाडले कोवळे मूल मला माहीत आहे सगळ्या गोष्टी शिकवल्यात आईनं तुला तरीही जमेल तसं शिकत रहा दुनियेच्या शाळेत ! व्यवहाराच्या आडव्या-उभ्या धाग्यांबरोबर गुंफत रहा मायेची वीण आणि वाटून नको घेऊस पाणी पाजण्याचा वृथा शीण ! मग शिकशील की मायेनं मिळवलेलं एका दागिन्याहून मोलाचं आहे वेळेला धावून आलेल्या मित्रांच मोल पृथ्वीच्या तोलाचं आहे. शिकावसं तू दुसऱ्यासाठी झिजणं पण त्यासाठी नसतं विसरायचं स्वतःच फुलणं ध्यानात ठेव - फुलणं प्रत्येक फुलाचा अधिकार आहे आणि फुलवणं प्रत्येक मातीचं कर्तव्य ? फूल होऊन जगताना माती बनायला विसरु नकोस. नव्या मनूच्या स्वागताला दारं उघडी ठेव आणि कर आमंत्रण नव्या सूर्याला आता किरणांनी साऱ्यांचीच घरं उजळायची आहेत हे हवं तर ठासून सांग त्याला लक्षात ठेव - अंधाराला घाबरणं सोपं अन् दिवा लावणं अवघड असतं पण कुणीतरी अवघड काम करणं जरूरही असतं. प्रत्येक पाऊल काळजीपूर्वक उचल आणि काळजीची काळजी करण्यापेक्षा कर तिची सावकाश उकल ! मग कळेल की आपल्या सावलीलाच भितो आपण अकारण आणि - मूर्ख छळाला जातो शरण ! जमेल तेवढं पाहात रहा उघड्या डोळ्यांनी जग जगायचा प्रयत्न कर चौकटीवाचून पण लक्षात ठेव पक्ष्यांनाही परतावसं वाटतं घरट्यात

अंधारलं म्हणून ! तारुण्याची चव चाखताना राहू देत जागी तुझ्या मनात प्रेमळ आजीची ऊब आणि वाटू दे घरादाराला तुझा आधार कृष्णानं उचललेल्या गोवर्धनाखाली उभं राहिल्या सारखा ! तुला हा धडा मिळू दे की अकारण शरण जाणं परिस्थितीला हा देखील गुन्हाच असतो आणि अकारण बंड करुन वादळ उठवणं हाही असतो तितकाच प्रमाद !

आपल्याला दुसऱ्याने समजून घेण्याआधी दुसऱ्याला आपण समजावून घेणं हाही असतो. स्त्रीत्वाचा महान प्रसाद ! पण म्हणून जळू नयेस तू परिस्थितीच्या कठोर मूर्तीसमोर मूक उदबत्तीसारखं आणि उरुही नये तुझ्या ओठांवर कडवट चव जळून गेलेल्या उदबत्तीच्या राखेसारखी. आपल्या कल्पना, आपल्या निष्ठा यांवर विश्वास असावाच तुझा पण सर्वांना उघड्या असलेल्या मंदिरासारखी उघडी असावीत तुझी सुजाण, समंजस कवाडं ! निष्ठा जपण्याची जबाबदारी असते दुसऱ्यावरही हे समजून घेताना मिटू नयेत तुझ्या आत्म्याची दारं ... ठिपक्या-ठिपक्यांना जोडत साकरणाऱ्या रांगोळीसारखी जोडणारं असावं तुझं अस्तित्व - तहानलेल्यांना पाण्याइतकं वाटावं घरादाराला तुझं महत्त्व ! शेवटी एक सांगतो बेटा - प्रेम, सन्मान हे आहेत डोंगरातून मिळणारे प्रतिसाद..... प्रतिसादासाठी घालावी लागते प्रथम आपल्याच ओठांतून साद. तोडणे सोपे जोडणे अवघड ठाऊक आहे तुला पण कधीही समजू नकोस की लग्नानंतर पाहुणी झालीस आम्हांला भावाइतकंच घर अजूनही तुझं आहे पायाखालची वाळू सरकली तर माहेर तुझं भक्कम आहे. झालेच काही विपरीत तर लिहिशीलच पत्र लक्षात ठेव, बापच असतो मुलीचा खरा मित्र !

आई-वडील

अनुप पांडुरंग ढेरे
VII C / 6850 / SH

“आई वडील माझे थोर
काय सांगू त्यांचे उपकार
जीवनाच्या वाटेवरती असो त्यांचा आधार”

या ओळी ऐकल्यावर तुमच्या लक्षातच आले असेल माझा विषय आहे आई वडील, “काशीला नाही गेले तरी चालेल, नवरात्रीचा नऊ दिवस उपवास नाही केला तरी चालेल” पण मित्र हो रोज आई वडीलांच्या पायाला हात लावा. ती पंढरी त्यांच्या पायावर असेल. अरे आई वडीलांशिवाय या भूतलावर दुसरा देव नाही. कारण देवानं सांगितली मी तूझी निर्मिती केली, निसर्गानी सांगितलं मी तुझी निर्मिती केली. पण रोज मला तूला भेटता येणार नाही म्हणून प्रत्येक घरात दोन देव ठेवलं त्यांचे नाव आहे आई आणि वडील.

मोत्यांना काय माहित शिंपल्यांनी त्यांना किती जपलयं, मोत्यांच्या केवळ नाजूकपणासाठी त्यांनी आपलं आयुष्य वेचलय. या शिंपल्यासारखेच आहेत माझे आई बाबा. आई वडील म्हणजे नक्की काय असतं ? आयुष्य जगण्यासाठी देवाने दिलेलं ॲडव्हान्स पाठबळ असतं. मित्रांनो तुमच्या प्रत्येक दिवसात त्यांनी आपलं स्वप्न पाहिलेलं असतं, तुमच्या जन्मापासून त्यांच्या मरण्यापर्यंत त्यांनी आपलं आयुष्य खर्चलेलं असतं.

आई तुमच्या आयुष्याच्या गाडीचं योग्य दिशा देणारं स्टीयरिंग असतं, तर अचानक आलेल्या संकटात सावरायला वडील म्हणजे अर्जेंट ब्रेक चा पर्याय असतं. आईचं प्रेम हे रोजच्या आयुष्याला येणारं बँक बॅलन्स असतं. आई म्हणजे तुमच्या आयुष्यातली साठवलेली पुण्याई असते. तर वडील म्हणजे कंबर कसून आयुष्यभर मिळवलेली कमाई असते. कधी वेदना झाल्यास तोंडी

वाक्य आई गं असतं आणि भले मोठे संकट आले की उच्चारात बाप रे असतं.

मी तुम्हाला आईची एक छोटी गोष्ट सांगतो. एक कुटुंब होते. त्यामध्ये आई, मुलगा व सून राहत असतात काही दिवसातच सासू-सूनेचे पटत नाही. त्यांची भांडणे होऊ लागतात. मुलगा बायकोचे ऐकू लागतो. बायकोचे हट्ट पूरवू लागतो. एक दिवशी बायको नवऱ्याकडे हट्ट करते मला तुमच्या आईचं काळीज हवयं नवरा बायकोच्या हट्टापाई आईकडे काळीज मागायला जातो. आईला पाहताच त्याला आईला काळीज मागू वाटत नाही. तो तिथेच घुटमळतो पण आई ओळखते आणि मुलाला विचारते बाळ तुला काय हवयं. मुलाचे आईला सांगायचे धाडस होत नाही. पण तो आईच्या आग्रहामुळे आईला म्हणतो आई मला तुझं काळीज हवयं आई आपलं काळीज काढून देते. तो काळीज घेऊन घरी जाऊ लागतो आणि वाटेत ठेच लागून पडतो. पडल्यावर काळजातून आवाज येतो बाळ तूला लागले का ? अशी असते आईची वेडी माया.

“आई वडील माझे थोर
काय सांगू त्यांचे उपकार
जीवनाच्या वाटेवरती असो त्यांचा आधार”

या ओळी ऐकल्यावर तुमच्या लक्षातच आले असेल माझा विषय आहे आई वडील, “काशीला नाही गेले तरी चालेल, नवरात्रीचा नऊ दिवस उपवास नाही केला तरी चालेल” पण मित्र हो रोज आई वडीलांच्या पायाला हात लावा. ती पंढरी त्यांच्या पायावर असेल. अरे आई वडीलांशिवाय या भूतलावर दुसरा देव नाही. कारण देवानं सांगितली मी तूझी निर्मिती केली, निसर्गानी सांगितलं मी तुझी निर्मिती केली. पण रोज मला तूला भेटता येणार नाही म्हणून प्रत्येक घरात दोन देव ठेवलं त्यांचे नाव आहे आई आणि वडील.

मोत्यांना काय माहित शिंपल्यांनी त्यांना किती जपलयं, मोत्यांच्या केवळ नाजूकपणासाठी त्यांनी आपलं आयुष्य वेचलय. या शिंपल्यासारखेच आहेत माझे आई बाबा. आई वडील म्हणजे नक्की काय असतं ? आयुष्य जगण्यासाठी देवाने दिलेलं ॲडव्हान्स पाठबळ असतं. मित्रांनो तुमच्या प्रत्येक दिवसात त्यांनी आपलं स्वप्न पाहिलेलं असतं, तुमच्या जन्मापासून त्याच्या मरण्यापर्यंत त्यांनी आपलं आयुष्य खर्चलेलं असतं.

आई तुमच्या आयुष्याच्या गाडीचं योग्य दिशा देणारं स्टीयरिंग असतं, तर अचानक आलेल्या संकटात सावरायला वडील म्हणजे अर्जेंट ब्रेक चा पर्याय असतं. आईचं प्रेम हे रोजच्या आयुष्याला येणारं बँक बॅलन्स असतं. आई म्हणजे तुमच्या आयुष्यातली साठवलेली पुण्याई असते. तर वडील म्हणजे कंबर कसून आयुष्यभर मिळवलेली कमाई असते. कधी वेदना झाल्यास तोंडी वाक्य आई गं असतं आणि भले मोठे संकट आले की उच्चारत बाप रे असतं.

मी तुम्हाला आईची एक छोटी गोष्ट सांगतो. एक कुटुंब होते. त्यामध्ये आई, मुलगा व सून राहत असतात काही दिवसातच सासू-सूनेचे पटत नाही. त्यांची भांडणे

होऊ लागतात. मुलगा बायकोचे ऐकू लागतो. बायकोचे हट्ट पूरवू लागतो. एक दिवशी बायको नवऱ्याकडे हट्ट करते मला तुमच्या आईचं काळीज हवयं नवरा बायकोच्या हट्टापाई आईकडे काळीज मागायला जातो. आईला पाहताच त्याला आईला काळीज मागू वाटत नाही. तो तिथेच घुटमळतो पण आई ओळखते आणि मुलाला विचारते बाळ तुला काय हवयं. मुलाचे आईला सांगायचे धाडस होत नाही. पण तो आईच्या आग्रहामुळे आईला म्हणतो आई मला तुझं काळीज हवयं आई आपलं काळीज काढून देते. तो काळीज घेऊन घरी जाऊ लागतो आणि वाटेत ठेच लागून पडतो. पडल्यावर काळजातून आवाज येतो बाळ तूला लागले का ? अशी

मी पाणी बोलतोय

ओम दिलीप माने

VIII C / 6754 / KH

ओळखलं का मला. अरे तो मीच आहे ज्याच्या शिवाय तुम्ही जगू शकत नाही. मला वाचवण्यासाठी जगभरात आंदोलनं सुरु आहेत. होय मी पाणी बोलतोय. जगातील एकुण पाण्यापैकी फक्त ६.५% पाणी पिण्यायोग्य आहे. ह्याचे कारण तुम्ही आहात. होय तुम्ही ! पाण्याच्या एका-एका थेंबासाठी लोकं मरतायत. ह्या जगात अशी काही ठिकाणं आहेत, जिथे मला कसंही वापरलं जातं तर काही ठिकाणी माझ्यासाठी लोकं मरतायतं. पाण्याला जपून वापरा.

ह्याच्यासाठी उपाय म्हणजे, जसे फरशी धुण्याऐवजी पुसा, वापरलेलं, खरकटं असलेलं पाणी झाडांना द्या. जेव्हा तुम्ही दात घासता तेव्हा पाण्याचा नळ बंद ठेवा. अशी खूप उदाहरण आहेत जिथे मला नीट समजून वापरलं जात नाही. पावसाळ्यात जेव्हा पाऊस पडतो. तेव्हा ते पाणी वाचवा. त्या पाण्याने कपडे, भांडी धुवा. पाणी आहे म्हणून कसही वापरू नका.

दरवर्षी २२ मार्च रोजी 'जागतिक पाणी दिवस' साजरा करतात. अमेरिकेमध्ये शास्त्रज्ञांनी असा अनुमान लावला आहे की दररोज प्रत्येक माणसाला जवळ-जवळ

१५ लिटर पाणी लागतं.

फॅक्टऱ्या, नाल्यांचे पाणी सरळ नदित सोडले जाते, जे अयोग्य आहे. मी हे सर्व तुम्हाला का सांगतोय माहिती आहे, कारण तुम्हाला भविष्यकाळात पाण्याची कमी पडू नये म्हणून. मित्रांनो पाणी खूप महत्त्वाची गोष्ट आहे. ती नसेल तर तुम्ही जगणार कसं.

मित्रांनो शेवटचं सांगतोय,
"पाणी हेच जीवन"

समाज शिस्त आणि मी

अवधूत लवटे

IX C / 6618/ KH

“शिस्तीसाठी आपण नसतो
आपल्यासाठी शिस्त असते
कारण म्हणतात ना
चालण्यासाठी वाट असते
वाटेसाठी चालणं नसतं
उंच भरारी घेणाऱ्याला आभाळाचं भान नसतं”

शिस्त म्हणजे पद्धतशीर, नियमबद्ध, योग्य प्रकारचे वर्तन. शिस्त म्हणजे आचार आणि विचार यांना संयमित करणे होय. संयम, सहनशीलता व आज्ञाधारकता हे शिस्तीचे अंगभूत गुण आहेत. हे गुण स्वतःवर नियंत्रित करण्यास शिकवतात. ध्येयानुसार शिस्तीचे आचरण घडत असते. म्हणून मुळातून प्रत्येक विचार प्रक्रिया बदलणे ही आपल्याला अधिक विवेकी बनविते.

प्रत्येक व्यक्ती सुखाच्या अपेक्षेने कोणतेही कार्य करत असतो. ते करत असताना दुसऱ्याच्या अधिकारांवर अतिक्रमण होऊ नये हे ध्यानात ठेवणे म्हणजे शिस्त. आपल्या प्रत्येक विचाराचे चांगले, वाईट परिणाम जाणून घेणे व आपल्या कृतीने आपले व समाजाचे भले होईल असा निर्णय घेणे आणि त्यावर खरे उतरणे म्हणजे शिस्त. सवयीने संस्काराने शिस्त अंगी बाणते. स्वयंशिस्त ही सर्वश्रेष्ठ शिस्त असते. कारण ती अंतःप्रेरणेतून ही सर्वश्रेष्ठ शिस्त असते. कारण ती अंतःप्रेरणेतून निर्माण होते. मित्रांनो शिस्त आणि बेशिस्तीतील फरक सांगायचं म्हटलं तर आंबा जसा पिकत असतो तसं त्याच माधुर्य वाढतं, पण त्याचं रोपटचं किडलं असेल तर त्या रोपट्याचं विशाल वृक्षामध्ये रुपांतर होत नाही. ते म्हणतात ना -

एक पाऊल उचललं की दुसरं, जमिनीवर टेकावं लागतं
चालणं सुद्धा माणसाला, सुरुवातीला शिकावं लागतं.

संपूर्ण विश्वात फक्त पृथ्वीवरच जीवसृष्टी अस्तित्वात आहे. त्यात मानवसृष्टी ही सर्वश्रेष्ठ निर्मिती आहे. कोणत्याही थोर महापुरुषांच्या जीवनाचे आपण अध्ययन केल्यास असे कळून चुकते की स्वयंशिस्त ही त्यांच्या यशामागची खरी गुरुकिल्ली होय. छ.शिवाजी महाराज, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर, डॉ.अब्दुल कलाम अशा असंख्य महापुरुषांनी

आपल्या ध्येय प्राप्तीसाठी शिस्तबद्ध पावले टाकली.

शिस्तीचे महत्त्व अनन्यसाधारण आहे. सर्वात जास्त शिस्त देशाच्या सैन्यात दिसून येते. शिस्त नसेल तर सैन्य ही भलीमोठी गर्दीच !

शिस्त राष्ट्राची रचना करते. अशा राष्ट्रात उच्चनिच भेदभाव नसतो. यासाठी लोकांचे विचार राष्ट्राच्या प्रगतीला अधिक पोषक असावे लागतात. समाजाचे शिस्तबद्ध विचार नव्या पिढीला चांगल्या आणि वाईट गोष्टीमध्ये फरक सांगायला मदत करतील.

स्वतःच्या शिस्तीचे कौशल्य आत्मसात करणाऱ्या व्यक्तीचे सर्वात महत्त्वाचे गुण म्हणजे वेळेत जबाबदारी पार पाडण्याची क्षमता.

मानवी समाजात साजरे होणारे विविध उत्सव, समारंभ, त्या समाजाच्या चालिरिती या सर्वांची एक विशिष्ट चौकट असते. समाजजीवन सुरळीत चालण्यासाठी मानवाने धर्मसंस्था, राजसंस्था इ.निर्मिती केली.

समाजजीवन अधिक सुखी, समृद्ध, समाधानी व्हावे यासाठी संस्थेमध्ये प्रतिभावान व्यक्ती कार्यरत असतात. समाजात परोपकारी, कार्य करणारी मंडळी असतात तेव्हा समाज प्रगतीच्या दिशेने वाटचाल करत असतो. परंतु स्वार्थी, दुष्ट प्रवृत्तीच्या माणसाचे प्राबल्य वाढते तेव्हा समाजात अशांती, असमाधान निर्माण होते. आजकाल ज्याच्याकडे सत्ता, संपत्ती आहे, त्यालाच समाजात मान मिळतो. हे निरोगी समाजाचे लक्षण नाही.

आता आपल्या मनात प्रश्न असेल समाज शिस्तबद्ध कसा होईल ? याचे उत्तर खूप सोपे आहे. जर आपल्यातल्या प्रत्येकाने असा विचार केला की मी स्वतः शिस्तबद्ध झालो तर, जर असाच विचार देशाच्या प्रत्येक नागरिकाने केला तर तो दिवस लांब नाही ज्यादिवशी डॉ.अब्दुल कलाम यांचे स्वप्न उशिरा का होईना पूर्ण होईल. आपला देश महासत्ता बनेल.

शेवटी मला एवढेच म्हणायचे आहे की

शिस्त हरवली आहे मानवाची, वाढला आहे भलताच क्रोध
लाख पटीने बरे पशुपक्षी, घ्यावा केव्हातरी त्यांचा बोध

शेतकरी जगाचा पोशिंदा

यशराज नागनाथ वाघे

IX C / 6675 / LBSH

झाले असतील निकाल लावून तर
आता जरा वाढलेल्या बेकारीच पण बघा ।

मिटले असतील जर वाद खुर्चीचे
तर थोड्या जगाच्या पोशिंद्याकडे पण बघा ॥

महाराष्ट्रातील मुख्यमंत्री पदासाठीचं राजकीय नाट्य तासनं तास ब्रेकींग न्यूज दाखवणाऱ्या Electronic Media नो अहो, जरा फिरवा की तुमचे कॅमेरे ऊसाच्या पाचटीत हाड गोठवणाऱ्या थंडीत ऊस तोडणाऱ्या आया-बहिणींकडे दाखवा या जगाला जगाच्या पोशिंद्याच शोषण आणि काळ्या बाजारात विकलं जाणार आमच राषण. दाखवा शेतकऱ्यांच्या पोरान्या तुटलेल्या पाट्या अन् हरवलेली पुस्तक, नांगरलेल्या शेतात शेतकऱ्याच पाल्यामधलं जगण दाखवा, रात्र न दिवस राबण दाखवा आणि दाखवा कोवळ्या हातातील कोयते 'लोकशाहीच मरण दाखवा', शेतकऱ्याच शरण दाखवा, कोरडं ठाक धरण दाखवा, भ्रष्टाचाराच कुरण दाखवा, विजेचा लंपडाव दाखवा, विहिरीचा तळही दाखवा, अन् कर्जाच्या ओझ्यान शेतकऱ्याच्या पाठीवर पडलेल वळही दाखवा आणि दाखवा शेतकऱ्याच्या सोन्यासारख्या पिकाला मिळालेला मातीमोल भाव आणि मग हातात माईक घेऊन

हा कृषिप्रधान देश आहे अस पुन्हा एखदा म्हणून दाखवा.
ना बिरला, ना बाटा, ना टाटा ।
आणि खऱ्या अर्थान शेतकरी हाच
समाजाचा बायोडाटा ॥

मला आठवतात ते 'जगत-गुरु' तुकोबाराय ज्यांनी आपल्याकडे घाण असलेली शेतकऱ्याची ७-१२ इंद्रायणी मध्ये बुडवून त्यांना कर्ज मुक्त केलं. मला आठवतात ते 'छत्रपती शिवाजी महाराज' ज्यांनी गवताच्या काडीला सुद्धा महत्त्व देऊन, खऱ्या अर्थानं शेतकऱ्याच राज्य निर्माण केलं. मला आठवतात ते 'महात्मा जोतीराव फुले' ज्यांनी या आधीच इंग्लंडच्या राणीच्या दरबारात सांगुन ठेवल होत की, माझ्या शेतकऱ्याच्या, बळीराजाच्या समस्या जाणून घ्या. मला आठवतो तो उत्तर प्रदेश मधला शेतकरी ज्याच्या वाटेला कर्ज माफी मध्ये फक्त १३ रुपये ९ पैसे इतकी कर्ज माफी आली. इथली कर्ज माफी जी आजपर्यंत फक्त कागदावरच उतरवली आहे. मला आठवतयं आमच्या गणिताच्या पुस्तकात एक प्रश्न असायचा की चा अमुख अमुख व्यापाऱ्याने शेतकऱ्याच्या राम्याकडून अमुख अमुख दराने कर्ज घेतलं आणि तेच कर्ज तो व्यापारी शेतकऱ्याच्या राम्याला दोन वर्षांनंतर किती टक्क्या सहीत परत करतो, म्हणजेच आमच्या शिक्षण व्यवस्थेने सुद्धा आम्हांला हेच शिकवल आहे की 'माझा बाप जरी उभ्या जगाचा पोशिंदा असला तरी तोच कर्ज घेईल, आणि तोच फेडिल.'

'मी पाचवीत असताना' आम्हांला शिकवलेल्या 'इंद्रजीत भालेरावांच्या' कवीतेची ती ओळ मला आजपण आठवते.

लेतो अंगावर चिंध्या, खातो मीरची-भाकर,
काडी ऊसाची पाचट, मिळे जगाला साखर ॥ काटा
त्याच्याच का पाई, त्यान केल पाप, पुढे म्हणतात कष्ट
सारे त्याच्या हाती, अन् दुसऱ्यांच्या हाती माप.

मी पाचवीत असताना ऐकलेली शेतकऱ्याची
गाथा आणि माझ्या आजच्या वास्तविक जीवनामध्ये
असलेली शेतकरी बापाची व्यथा अजिबात बदललेली
नाहीये. मायबाप, सरकार या लॉकडाऊन मध्ये कोरोना
सारख्या महाभयंकर युध्दामध्ये लढत असताना घरी
बसलेल्या सर्व सामान्य जनतेचा घराच्या दारापर्यंत
पोहचून त्यांना आधार देण्याचे काम जर कोणी केल
असेल तर तो माझा बळीराजा आहे. 'आपण डॉक्टरांचे
आभार मानले, पोलीसांचे आभार मानले आणि ते
मानलेच पाहिजेत, परंतू आपण एकाला मात्र विसरलो तो
म्हणजे शेतकरी होय.'

कोरोनाला राष्ट्रीय अपदा मानून सहकुशीने
प्रधानमंत्री फोन मध्ये योगदान करण्याचे आपण कौतुक
केले, परंतु आपल्या तीन एकर शेतातून गोर-गरिबांची
एक महिन्याची सोय व्हावी म्हणून आपल्या एक एकर
शेतातून उत्पन्न दान करणाऱ्या 'आपल्याच साताऱ्याच्या
शेतकऱ्याला मात्र आपण विसरलो ?' आता ही
कोरोनाची कथा आणि माझ्या बापाची व्यथा संपेल का ?
हा चिंतेचा प्रश्न बनलाय. 'आहो' विकासाचा नारळ
फोडण्यासाठी तुम्ही आमच्या जमिनी वापरल्या, मात्र
खोबरं तर तुम्हांलाच मिळालं, आम्हांला मात्र घोट भर
पाण्यासाठी सुद्धा रडाव लागल.

“ही इथली आमची दैनिय अवस्था आहे !

जाता जाता मी एवढेच म्हणू इच्छितो की,
अभिमान वाटतो माझा बाप शेतकरी असल्याचा कारण
तो फक्त मलाच नव्हे तर, साऱ्या जगाला पोसतो, 'साऱ्या
जगला पोसतो !'

सम्राट संतोष पोतदार

VII B / 6784 / NH

तिरंगा

भारताची आहे शान तिरंगा
भारताचा अभिमान तिरंगा
तीन रंगानी आहे रंगला
रंगातून संदेश देई आपणा

त्यागाचे प्रतिक रंग केशरी
पांढरा रंग शांतता दर्शवी
हिरवा रंग समृद्धी दावी
अशोक चक्रासवेगती धरावी

स्वातंत्र्यादिनी लालकिल्ल्यावर
फडकतो किती तो अभिमानाने
जणू संदेश देतो सर्वा
जगा तुम्हीही स्वाभिमानाने

रक्षण करण्या देशाची या
सीमेवर जवान शहीद होतो
हाच तिरंगा लेकराला या
स्वतः च्या कुशीत घेतो

राखू मान तिरंग्याचा या
करु नका कुणी अवमान
करुनी ध्वजारोहन आदराने
उंचवू भारताची मान

हिंदी विभाग

संपादकीय

‘अजिंक्यतारा’ का यह संस्करण प्रस्तुत करते समय हर्ष से युक्त हृदय के उदगारों को व्यक्त करने में सक्षम हूँ। विद्यालय की यह पत्रिका छात्रों की मौलिक कृतियों गुलस्ताँ होती है। अपनी सृजनशीलता को अभिव्यक्त करने का साधन है, जो विद्यालय के प्रधानाचार्य तथा मुख्याध्यापक के उचित संरक्षणों में जीवित रूप धारण कर पुष्पित व मुखरित होती है।

‘बौद्धिक विकास’ एवं रुचि को परिमर्जित रखने का सर्वोत्तम उपाय है, साहित्य का अध्ययन। पुस्तकें मनुष्य की सहयोगी व मित्र के साधन हैं। अतः स्मरण रखीए जिस प्रकार पौष्टिक भोजन मनुष्य को शारीरिक स्वास्थ्य प्रदान करता है, उसी प्रकार साहित्य मानव की बौद्धिक योग्यता और क्षमता की वृद्धि कर उसे स्वस्थ रखता है। इस पत्रिका का श्रेय हमारे माननीय प्रधानाचार्य तथा वरिष्ठ अध्यापक द्वारा दिए गए मार्गदर्शन व प्रेरणा को है। साथ ही सहयोगी अध्यापक। अध्यापिकाओं एवं छात्र संपादक, छात्रों के अथक परिश्रम व सहयोग के लिए मैं उनका आभारी हूँ और उनको धन्यवाद देता हूँ।

संपादक हिंदी विभाग-श्री.डी.ए.भोसले

विद्यार्थी संपादक -मनीष कुमार

अनुक्रमणिका

गद्य विभाग

* भारतीय किसान	१३३
* यदि मैं सैनिक होता	१३४
* सचिन रमेश तेंदुलकर की जीवन कहानी	१३५
* लोह पुरुष सरदार पटेल	१३६
* ???	१३७
* ऑनलाईन शिक्षा	१३८
* गुनाह कैसे	१४०
* हमें क्या बनना चाहिए	१४१
* एकता ही बल है	१४२
* आजादी के रंग	१४३
* पल पल देखा है ...	१४४
* कौन कहता है लडके नहीं रोते	१४५
* बूँद	१४६
* लोग कहते हैं ..	१४७
* हवा का झोका	१४९
* पहेली	१५०
* माँ तुम याद आती हो ..	१५१
* परीक्षा का महत्व	१५१

पद्य विभाग

* मेरा अनुभव गाव में	१३५
* वीर शहीद	१३६
* मेरा मित्र	१३७
* दोस्ती	१३९
* सरल और कठीन	१४०
* जिंदगी	१४१
* विज्ञान का महत्व	१४२
* क्या आपको पता है ?	१४३
* पिता	१४४
* हक	१४५
* पापा मैं आप से कुछ	
* कहना चाहती हूँ	१४६
* सैनिक स्कूल हमारा	१४७
* भारत	१४८
* माँ	१४९
* भारत	१५२
* चुटकुले	१५०
* मेरी माँ	१५१
* दोस्ती के लिए	१५२

भारतीय किसान

राजनीश कुमार
VII A / 6893 / NH

भारत गाँवों का देश है। अधिकतर भारतीय गाँवों या कस्बों में रहते हैं। यहाँ के लोगों का मुख्य पेशा खेती बाड़ी है। जो लोग खेती-बाड़ी करते हैं उन्हें किसान कहा जाता है। भारतीय किसान देश के लोगों के अन्नदाता हैं। वह कठोर श्रम कर अनाज, फल, सब्जियाँ आदि उत्पन्न करता है। इस तरह वह देश के विकास में महत्वपूर्ण योगदान देता है। किसान प्रातः उठकर अपने खेतों की ओर चल देता है। हल-बैल या ट्रैक्टर उसके प्रिय साथी हैं। इनकी मदद से वह खेत जातता है, उसमें बीज बोता है। बीज से पौधे निकलते हैं जिसकी वह विभिन्न प्रकार से देख-भाल करता है। खेतों में खाद डालता है तथा उनकी समय-समय पर सिंचाई करता है। फसलों से खर-पतवार निकालता है तथा इन्हें विभिन्न रोगों से बचाने के लिए किटनाशक दवाओं का छिड़काव करता है। किसानों का नाश्ता तथा दोपहर का भोजन प्रायः खेतों पर ही होता है। शाम को वह थका-माँदा घर लौटता है। इस समय वह अपने परिवार के साथ रहता है। रात में वह जल्दी खाना खाकर जल्दी सो जाता है। किसान खेतों में लहलहाती फसलों को देखकर बहुत आनंदित होता है। जब फसल पक जाती है तब उसे काटकर वह खलिहानों में लाता है। यहाँ मशीनों से फसलों से अनाज निकाला जाता है। भारतीय किसानों की अधिकसे अधिक मदद की जानी चाहिए। ताकि वे देश के लिए अधिक उत्पादन कर सकें।

देश - सेवा

देश-सेवा का अर्थ है। देश के हित में कार्य करना। देश के लोगों के लिए काम करने में जो सुख और आनंद है, वह किसी अन्य कार्य में नहीं। देश-सेवा बड़े ही पुण्य का काम है। देश-सेवा व्यापक अर्थों में जीव-मात्र की सेवा है। प्रत्येक देश की अलग-अलग समस्याएँ होती हैं। बदलते समय के साथ-साथ ये समस्याएँ भी बदल जाती हैं। जिस समय हमारा देश पराधीन था, उस समय की तथा आज की परिस्थितियों में काफी भिन्नता है। पराधीनता काल में देश को स्वतंत्र कराने के लिए काम करना देश-सेवा थी। उस समय हमारे देशवासियों ने देश-सेवा का आदर्श उदाहरण प्रस्तुत किया था। आज देश की सेवा करने का उद्देश्य देश को हर प्रकार से उन्नत एवं समृद्ध बनाना होना चाहिए। आज देशवासी देश के जिस किसी भी क्षेत्र में कार्यरत हो, वही से वे देश की सेवा कर सकते हैं। किसान, मजदूर, राजनीतिक, अर्थशास्त्री, वैज्ञानिक, अध्यापक, प्रशासक, साहित्यकार, सैनिक, खिलाड़ी, डॉक्टर, तकनीशियन आदि विभिन्न क्षेत्रों के लोग देश की उन्नति में अपना योगदान दे सकते हैं।

अरुण कुमार
VII A / 6885 / NH

यदि मैं सैनिक होता

आशिष कुमार

6886 / NH

प्रत्येक राष्ट्र अपने महान सैनिकों पर गर्व करता है। राष्ट्र की सुरक्षा उसके सैनिक ही करते हैं। सैनिकों की वीरता, साहस और बलिदान की सर्वत्र सराहना होती है। सरकार उन्हें पदक देकर सम्मानित करती है, राष्ट्र उनका ऋणी होता है। सैनिक आवश्यकता पड़ने पर राष्ट्र की रक्षा के लिए मृत्यु का वरण कर लेता है, इस कार्य में वह तनिक भी नहीं झिझकता। जब युद्ध आरंभ होता है तो सैनिक शत्रु सेना पर एक खूँखार शेर की तरह हमला कर देते हैं।

“वीर भोग्या वसुंधरा” अर्थात् पृथ्वी का सुख केवल वीर ही भोग सकते हैं। सैनिक सचमुच वीर होते हैं क्योंकि वे जब तक जीवित रहते हैं, अपना सिर उठाकर जीते हैं। यदि मैं सैनिक होता तो वीर सैनिकों में अपना नाम भी दर्ज कराता। मैं राष्ट्र की आन, बान और शान के लिए जीता और इस गीत को सगर्व गुनगुनाता।

सरफरोशी की तमन्ना अब हमारे दिल में है,
देखना है जोर, कितना बाजूएँ कातिल में है।

शत्रुओं की बाजू कितनी भी ताकतवर क्यों न हों, वीर सैनिक उसे मरोड़ ही डालता है। वह कभी लक्ष्मीबाई का रूप धारण करता है तो कभी शिवाजी का, कभी वह भगत सिंह बनकर फाँसी पर चढ़ जाता है तो कभी चंद्रशेखर आजाद बनकर शत्रु के गोली से मरने की अपेक्षा अपने आपको ही गोली मार लेता है। यदि मैं सैनिक होता तो महाराणा प्रताप की तरह घास की रोटी खाना पसंद करता परंतु किसी की अधीनता स्वीकार न करता। मैं शत्रु सेना पर तथा उसके प्रमुख ठिकानों पर प्रक्षेपास्त्रों से

अचूक प्रहार करता, उनकी रणनीति को विफल कर देता। यदि मैं सैनिक होता तो आज शायद मैं सीमा पर तैनात होता। मैं घुसपैठियों को चिड़िया की आँख समझकर अर्जुन की तरह निशाने पर ही वार करता। यदि शत्रु सैनिक मुझे बंदी बनाकर भी ले जाते तो मैं उनके सब अत्याचार सहता परंतु अपना मुँह न खोलता। अपने देश के किसी खुफिया राज को बताने की अपेक्षा मैं मर जाना अधिक पसंद करता क्योंकि शहीदों के बारे में ये विचार व्यक्त किए गए हैं –

“शहीदों की चिताओं पर लगे हरे हर बरस मेले,

वतन पर मिटने वालों का यही बाकी निशाँ होगा।”

वीर सैनिक कभी भी मरते नहीं, जहाँ उनकी चिताएँ जलती हैं, वहाँ मेले लगा करते हैं। राष्ट्र अपने शहीदों को कभी नहीं भुला पाता। एक सैनिक के रूप में मुझे अपनी वीरता, साहस और परिश्रम को प्रदर्शित करने का सुनहरा अवसर प्राप्त होता।

सचिन रमेश तेंदुलकर की जीवन कहानी

तन्मय संतोष कोरडे

VII C / 6853 / NH

सचिन रमेश तेंदुलकर (जन्मदिन २४ अप्रैल, १९७३) पूर्व भारतीय क्रिकेटर और कप्तान, जिन्हें एक महान बल्लेबाज कहा जाता है। उनका जन्म मुंबई में एक महाराष्ट्रियन परिवार में हुआ था और उनके पिताजी रमेश तेंदुलकर एक जानेमाने मराठी नोवेलिस्ट थे और उनकी माता रजनी एक इन्शुरेंस में काम करती थी। बचपन से उन्हें गुस्सैल कहा जाता था, और बच्चों से स्कूल में झगडा करते थे। उनके बड़े भाई अजित जी उनसे दस साल बड़े थे, उन्होंने उन्हें क्रिकेट से परिचित किया। सचिन तेंदुलकर कहते हैं की, उनके भाई का उनकी जिंदगी में बहुत बड़ा किरदार है।

जब वह ११ साल के थे तब उन्होंने क्रिकेट खेलना शुरू किया और १६ साल की उम्र में टेस्ट मैच में पाकिस्तान के खिलाफ कराची में पदार्पण किया और फिर सचिन रुके नहीं। वह मुंबई के लिए डोमेस्टिक क्रिकेट खेले और भारत के लिए लगभग २४ साल अंतरराष्ट्रीय स्तरपर खेले। बाद में वह उस भारतीय टीम के सदस्य थे जो २०११ का वर्ल्ड-कप जीती थी।

सचिन तेंदुलकर को बहुत खिताबों से सन्मानित किया गया है, उन्हें मिला हुआ सबसे बड़ा खिताब 'भारतरत्न' है। वह आजतक के सबसे युवा और पहले खिलाडी है, जिन्हें यह खिताब मिला है। उन्होंने १६ नवंबर २०१३ में अंतराष्ट्रीय क्रिकेट से बाहर कदम निकाला।

मेरा अनुभव गाव में

गर्मियों की छुट्टियाँ थी मेरा परिवार और मैं गाव गये थे मेरा गाव यहा से जादा दुर नहीं है। मुझे बहुत अच्छा लग रहा था। गाँव में हमारा एक छोटा सा मकान है। मेरे गाँव मे मेरे दादा, दादी, चाचा, चाची, मेरे भाई, बहन रहते हैं। मुझे गाव में खेती मे रहना बहुत पसंद है। मुझे पेड़ों पर चढ़के आम गिराना और उसे खाना अच्छा लगता है। मेरे दादा के साथ खेतों मे काम करना बहुत सुकून मिलता है। नजदिक के कुए, नदियों में तैरना भी पसंद है, गरमियों मे तैरने का अलग ही मजा है। मैंने वहा एक कुत्ता पाला हूँ, उसका नाम शेरु है। वह बहुत जोर से दौडता है। मैं मेरे भाई, बहन बहुत सारे खेल खेलते हैं जैसे की गिल्ली दंडा, मेरी दादी और चाची मिलकर हमारे लिए बहुत स्वादिष्ट खाना बनाती है। मेरे गाँव मे मैंने गाय, भैंस, मुर्ग, मुरगियाँ भी पाली हैं। मैं उन्हें रोज चराने ले जाता हूँ। हमारे पास खेती करने के लिए दो बैलो की जोडी भी है हम हमारे गाव में हर त्योहार मिलकर मनाते हैं। रोज हम हमारे गाय का शुद्ध दूध पीते हैं। इसलिए हम बहुत शक्तिशाली हैं। मुझे पेड लगाना बहुत पसंद है, जब हम खुले खेत मे अकेले होते हैं तब थंडी हवा झेलने का कुछ अलग ही मजा होता है। मुझे लगता है यह अनुभव सबको आया है। इससे तुम्हे अपने गाँव की याद आयी होगी, गाव यह एसी जगह हैं जहा खुशियों भर भर के मिलती हैं।

विराज अविनाश माने

VII A / 6865 / NH

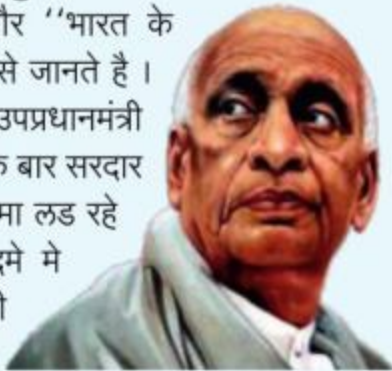
लोह पुरुष सरदार पटेल

सौरभ का. पाठक

VII C / 6736 / NH

सरदार वल्लभ भाई पटेल जी का जन्म ऑक्टोबर १८७५ में गुजरात में हुआ था। उन्हें हम "लोह पुरुष" और "भारत के बिस्मार्क" के नाम से जानते हैं। वह भारत के प्रथम उपप्रधानमंत्री और गृहमंत्री थे। एक बार सरदार पटेल जी एक मुकदमा लड़ रहे थे तभी बीच मुकदमे में उनके पास चिट्ठी आयी उन्होंने पढ़ा और जेब में रख

दिया और कुछ देर बाद वे मुकदमा जीत गये और उन्होंने भारतीय क्रांतिकारी भाईयो को रिहा कर वा दिया। उसके बाद पटेल जी फूट-फूटकर रोने लगे तभी जज ने कहा कि कैसा आदमी है मुकदमा जीत गया तब भी रो रहा है तभी एक ब्रिटिश वकील ने उनसे पूछा कि आप क्यों रो रहे हो और उस चिट्ठी में क्या था पटेल जी रोते हुए कहा कि उस चिट्ठी में मरी पत्नी के देहांत की खबर थी। सरदार वल्लभ पटेल जी को सरदार की उपाधि बारदोली की महिलाओं ने दी थी।

सरदार पटेल को भारत का बिस्मार्क इस लिए कहते हैं क्योंकि बिस्मार्क जर्मनी का पहला चांसलर था जोकि एक युद्ध के दौरान ३१ खण्ड प्रांतों का एक संयुक्त जर्मन राष्ट्र में संमिलित किया था। बिस्मार्क को हम 'लोह चांसलर' कहते हैं। आजादी के बाद पटेल जी ने ५४५ खण्ड प्रांतों को एक अखण्ड भारत में संमिलित किया था इसी कारण प्रत्येक वर्ष हर भारतीय ३१ ऑक्टोबर को राष्ट्रीय एकता दिवस मानते हैं।

सरदार पटेल जी की प्रतिमा विश्व में सबसे ऊँची

मूर्ति है जिसकी कुल ऊँचाई १८२ मी. है जोकि अंतरिक्षसे दिखती है जिसका नाम है "स्टैचू ऑफ युनिटी"। जिसका अनावरण भारत के प्रधानमंत्री नरेन्द्र मोदी जी ने ३१ ऑक्टोबर २०१४ को गुजरात के अहमदाबाद शहर में नर्मदा नदी के किनारे किया था। सरदार पटेल जी हम १५ दिसंबर १९५० को छोड़कर दुनिया से चले गए। मेरा आप हर पाठकों से यह प्रश्न है कि यदि पटेल जी देश के पहले प्रधानमंत्री होते तो भारत अब कैसा होता? उत्तर दीजिए।

वीर शहीद

वीर शहीद के नाम से रोशन है हमारे देश का नाम इनके बालदिनो के दम से देश की सरहदों के आयाम ॥ गर्व है उस धरती पर जिसने इन शहीदों को जन्म दिया। ऋणी है उन शहीदों के लहू के ऋणी है उनके परिवारों के आँसुओं के ॥ इन ऋण को उतारना मुश्किल है, चाहते हैं उन्हें कितना, यह बताना मुश्किल है, शहीदों की कुरबानी से है, हमारे देश की शान, उसी शान से है, हमारा भारत महान।

सार्थक सचिन अंधारे

VII A / 6856 / SH

???

पुष्पराज कश्यप

VII A / 6007 / SH

“मंजिल उन्हींको मिलती है जिनके सपनों में जान होती है ।
केवल पंख होने से कुछ नहीं होता हौसलों से उड़ान होती है ।”

“सपनों को नहीं बतात हमारी कितनी तकलीफें हैं, तकलीफों
को बताते हैं हमारे कितने सपने हैं ।”

“ना संघर्ष, न तकलिफ तो क्या मजा है जीने में ? बड़े-बड़े
तूफान थम जाते हैं, जब आग लगी हो सीने में ।”

“दुश्मन को क्षमा करना भगवान पर छोड़ देते हैं, मगर भगवान
से उनकी मुलाकात कराना हमारी जिम्मेदारी है ।”

“कर्मवीर को कोई रोक नहीं सकता है करने से और उसको
कौन मार सकता है जो डरता ना हो कभी मरने से ।”

तुम ही हो हमारी ताकत
तुम ही हो हमारी हिम्मत
तुम ही हो महिं, तुम ही हो अम्बर
अंगार ही तुम, तुम ही शीतलता
बरकरार रहे दम
तुम्हारा जोश, जुनूर और जजबा
न सोचा अब किसी ने
न कभी सपने में देखा
इन पहाड़ों की चट्टानों पर
तुमने वह कर दिखाया
विश्वास हो तुम गर्व हो तुम
अनजाने हो कर भी तुम
लाल हमारे,
इस देश की शान हो तुम !
इस देश की शान हो तुम

मेरा मित्र

मेरा मित्र सच्चा है
मन से वह बहुत अच्छा है,
वह बहुत कच्चा है ॥१॥

मेरा मित्र है अच्छा सबसे,
हमारी मित्रता है कबसे,
वह मेरे लिए दुआ करता है रबसे ॥२॥

अच्छी है मेरी यारी,
मुझे हमारी मित्रता है प्यारी
हम मिलके मुश्किल हर करेंगे सारी ॥३॥

यश यादव

VIII B / 6762 / SH

ऑनलाईन शिक्षा

मनीष कुमार

XII B / 6283 / RPH

हम वक्त की नजाकत को नजरअंदाज नहीं कर सकते । हम कल के भविष्य हैं, विश्व की तकनीक से पीछड नहीं सकते । भूगोल से खगोल तक परचम देश का लहरा रहा है । कलाम की नजरों से देखो सुखद सवेरा आ रहा है, अब दुरियों को तर किनार कर दो, खामियों को जहन से बाहर कर दो नई ईबादद लिखिंगे ये दाव करलो नजर ना सही नजरियें में बदलाव कर लो नजरियें में बदलाव कर लो ।

ऑनलाईन शिक्षा एक वरदान वास्तव में यगतन सत्य है, क्योंकि यही एक ऐसा माध्यम है जिसे शिक्षक विद्यार्थी से सीधा जुड सकता है । आधुनिकता के इस युग मे ऑनलाईन शिक्षा एक वरदान साबीत हुआ है , मेरें विपक्षी भाईयों को मैं कहना चाहूंगा की जब देश-विदेश में जब कोरोना जैसी महामारी और विद्यालय बंद हो गये तब एक मात्र ऑनलाईन शिक्षा ही एक ऐसा साधन था जिसने शिक्षक और विद्यार्थियों को जोडे रखा ।

आज शिक्षा बिक रही है बाजारों में

शिक्षा का है व्यापार बडा

हर कोई अपनी दुकान लेकर है खडा

कैसे कोई पा सकेगा अपना मार्गदर्शक

है भीड यहाँ हजारों में

आज शिक्षा बिक रही है बाजारों में.

विश्व के शिक्षा अधिकारियों ने शिक्षण पध्दती मे कुछ ऐसे बदलाव ला दिये जिसने शिक्षण पध्दती को एक व्यापार बना आज फीस आसमान जैसी है । और कही ना कही शिक्षा का भी हाल ऐसा ही है । मैं आपसे पूछता हूँ की क्या यह संभव है की किसी मध्यम वर्ग के परिवार के बालक या बालिका किसी और सरकारी विश्व विद्यालय से डॉक्टरी या इंजिनिअरिंग की डिग्री ले, ले । फीस

देखकर ही ना करने का निर्णय ले लिया जाता है ।

विद्या ददाति विनयं विद्या से तो विनम्रता आती है, विनय आता हैं तो विद्या से परिभूमी में बने सरकारी विश्व विद्यालय के परिभंदो मालिको का क्या होगा जब इनकी विनम्रता कहा चली गई, जब इन्होने शिक्षा का एक व्यापार बना दिया । इस दौर में मेरे विचार है, की सबसे उच्च शिक्षण पध्दती केवल ऑनलाईन शिक्षण पध्दती जिस में विद्यार्थियों से स्कूल की बिल्डींग और बिजली का खर्चा नही लिया जायेगा ।

बिते दिन माननीय प्रधानमंत्री श्री नरेंद्र मोदीजी ने देश के विद्यार्थियों के साथ संबोधन के साध ऑनलाईन शिक्षा का महत्व बताया था । उन्होंने विद्यार्थियों को संबोधित करते हुए कहाँ की हकीकत में दोष ऑनलाई या ऑफलाई का नही है, आप अनुभव किये होंगे की बहुत बाद आपका शरीर कक्षा में होगा, आपकी आखें शिक्षक की तरफ होगी लेकिन कान में एक भी बात नहीं जानी होगी क्योंकि आपका दिमाग कहीं और ही होगा जो चीजे ऑफलाईन में होती है, वह ऑनलाईन में भी होती है, इसका मतलब समस्या माध्यम नहीं मन समस्या है । युग

बदलता है तो माध्यम भी बदलता है । उन्होंने यह भी कहा की ऑनलाईन पाने के लिये और ऑफलाईन बनने के लिये ।

बदल जाओ वक्त के साथ
या फिर बदलाव करना सीखों
मजबूरीयों को मत कासों
हर हाल में चलना सीखो

मैंने ये पंक्तियां उन विद्यार्थियों की दशा व्यक्त करने के लिये बोली है, जो घर की आर्थिक स्थिति खराब होने के कारण १० वी या १२ वी के बाद नोकरी करने लग जाते हैं । मैं अपने विपक्षियों से पूछता हूँ की क्या यह संभव है किसी परंपरागत शिक्षण पद्धती के अनुसार की वे अपनी नोकरीयां भी करले और उच्च शिक्षण भी करले संभव है की नहीं ? संभव है तो केवल एक उपाय है ऑनलाईन शिक्षण पद्धती जिसके माध्यम से वो अपनी नोकरीया भी कर ले और उच्च शिक्षण भी पालेंगे । मैं इसके अन्य लाभ आपके समक्ष इस पंक्तियों के

माध्यम से कहना चाहूँगा
मसला नहीं है कोई भले
ही चाहे पूरी है शिक्षा है
ऑनलाईन तो हल हुई मजबूरी है ।

मैंने ये पंक्तियां उन व्यक्तियों कि दशा को व्यक्त करने के लिये बोली है । जो विदेशी शिक्षा ग्रहण करना चाहते हैं परंतु उनके पास इतनी आर्थिक स्थिति नहीं है मैं अपने विपक्षियों से पूछना चाहता हूँ की क्या किस परंपरागत शिक्षण पद्धती के अनुसार क्या यु.एस.ए. में बैठा एक विद्यार्थी अपने पढ़ाई के साथ अपनी संस्कृती की उच्च शिक्षा ले ले क्या संभव है कि किसी परंपरागत शिक्षण पद्धती के अनुसार भारत में बैठा युवक फ्रॉन्स में पढ़ाई जाने वाली फ्रेन्च की उच्च शिक्षा लेले । संभव नहीं है संभव है तो केवल एक उपाय है ऑनलाई शिक्षण पद्धती जिसके माध्यम से वो अपने घर में देश में बैठकर अपने सपनों को पूरा कर सकते हैं ।

दोस्ती

सभी से दोस्ती हम तो हमेशा दिल से करते हैं
कभी वादा खिलाफी दोस्ती में हम न करते हैं
मिले ना हाथ आपस में कभी परवाह नहीं करते
दिखावा दोस्ती में हम कभी हरगिज न करते हैं ।

बनाया दिल से रिश्ता फिर कभी न तोड़ते हैं हम
जो थामा हाथ दिल से तो कभी ना छोड़ते हैं हम
न समझौता उसलों से कभी हम किया करते
किसी से मतलबी रिश्ता कभी ना जोड़ते हैं हम ।

जो आए काम सुख-दुख में उसी को यार कहते हैं
जो शर्तों पर करे यारी उसे व्यापार कहते हैं
न सौदेबाज से हमने कभी संबंध है जोड़ा
खुली पोथी-सी यारी को सही व्यवहार कहते हैं ।

छिपाकर हाथ में खंजर भरे जो दोस्ती का दम
न उससे दोस्ती अच्छी व कोई दुश्मनी का गम
करे विश्वास में जो घात दूरी है भली उससे
कभी पाला नहीं करते हैं ऐसी दोस्ती का भ्रम ॥

यश यादव

IX / 6685 / KH

गुनाह कैसे

उत्तम प्रजापति

XII B / 6152 / LB5H

बचपन में कहती थी माँ ;
प्यार नहीं होता हँसी खेल ;
वह पनपता है दिल की गहराई में ;
रोपे गए उस बीज से
जिस पर पड़ती है आत्मीयता की खाद
होता है विचारो का मेल ;
साथ ही समझाती थी माँ ;
प्रेम नहीं होता गुनाह कभी ;
वह हो सकता है कभी भी ;
इसके लिए नहीं होते बंधन ;
और न वह कैद है नियमों में ;
आज अचानक बदल रही है माँ
अपनी है परिभाषा ।
उसके चेहरे पर उभर आया है भय
जैसे किया हो उसने कोई अपराध
अब समझाती है वह
परियाँ और राजकुमारी के किस्से में ।
पनपता है प्यार ;
या फिर रहता है
किताब के चिकने पन्नों पर ;
तब तक बस तबतक
बंद रखो अपनी आँखें
और समेटलो सुनहरे सपने ।

सरल और कठिन

उपदेश देना सरल है,
अमल करना कठिन है ।
खर्च करना सरल है,
कमाना कठिन है ।
शत्रू बनाना सरल है,
मित्र बनाना कठिन है ।
वचन देना सरल है,
पालन करना कठिन है ।
काम बिगाड़ना सरल है,
काम बनाना कठिन है ।
उधार बेचना सरल है,
वसूल करना कठिन है ।
नाम बिगाड़ना सरल है,
नाम कमाना कठिन है ।

यश यादव

IX / 6685 / KH

हमें क्या बनना चाहिए

कुमार कमलेश

VIII C / 6693 / KH

आज के समय में जब भी कोई बच्चा जन्म लेता है तो उसके बचपन से ही उसे एक ही सवाल पूछा जाता है कि तुम बड़े होकर क्या बनोगे इंजिनियर, डॉक्टर, शिक्षक, सैनिक या खिलाड़ी या फिर अभिनेता। यह सवाल बार बार पूछने के कारण बच्चे के दिमाग में यह चीज बैठ जाती है कि बड़े होने के बाद हम डॉक्टर, इंजिनियर, शिक्षक, आदि में से कुछ बनना पड़ता है, जिसके कारण वह इन में से एक को चुनकर इस की पढ़ाई करने लगता है वह सिर्फ उन्हीं विषयों पर ज्यादा ध्यान देता है जो कि उसे डॉक्टर, इंजिनियर आदि में मदद करें और बाकी विषयों पर कम ध्यान देता है। वह पढ़ाई को इसलिए पढ़ता है क्योंकि उसे कुछ बनना है जिस के कारण वह पढ़ाई का असली महत्त्व ही भूल जाता है। आज के समय में ज्यादातर लोग यही सोच कर पढ़ते हैं कि आगे चल उन्हें डॉक्टर, इंजिनियर आदि में से कुछ बनकर पैसा कमाकर आराम की जिंदगी जीनी है। यदि आप को कुछ बनना है तो सबसे पहले एक अच्छे इन्सान बनो।

क्योंकि इंजिनियर, डॉक्टर आदि सिर्फ उन्हीं जगह सफल होंगे जहाँ वो जिस फील्ड में काम करते हैं परन्तु एक अच्छे इन्सान जीवन हर चरण, हर जगह सफल होगा। समाज में अच्छे बनने के लिए हमें कोई एक विषय पढ़ना नहीं होगा इस के लिए हमें हर विषय समान रूप से ध्यान देना होगा क्योंकि प्रत्येक विषय का अपना एक महत्त्व है। प्रत्येक विषय हमें जीवन को सही ढंग से जीना सिकाता है। यदि हम बचपन में ही बच्चों को यह सवाल न पूछें कि बड़े होकर क्या बनोगे, उनको पढ़ाई का सही मतलब बताए तो निश्चित ही समाज में कई महान व्यक्तियों का जन्म होगा। एक महान व्यक्तियों ने कहा तथा कि समाज के लिए तुम ऐसा काम करके जाओ कि

तुम्हारे मरने के बाद तुम्हारी मृत्यु भी सार्थक बन जाए। अंत में मेरा यह ही कहना है कि कुछ बनो न बनो परंतु सबसे पहले एक अच्छा इन्सान बनो।

जिंदगी

गिला है जिंदगी तुने मुझे गुनहगार बना दिया
खुश हूँ वफा-ए-मौत ने मुझे जमींदार बना दिया।

युँ तो अनाडी समझा हर किसी ने मुझे उम्रभर
वक्त ने पैडों ने मुझे तजुबेदार बना दिया।

मेरी काबिलियत को खिल्लियाँ उडाते रहे सभी
हुनर के कद्रदानों ने मुझे ओहदेदार बना दिया।

नजदीक तो आया तो भगाया हर किसी ने
मगर करतबों की किताब ने मुझे रुतबेदार बना दिया।

उधार की जिंदगी जीना अंकित को न था पसंद
जहाँ के खोखले रिवाजों ने मुझे कर्जदार बना दिया।

अनिकेत कुमार

IX A / 6660 / KH

एकता ही बल है

हर्ष वाजपेयी

VII C / 6910 / ??H

एकता में बड़ी भक्ति होती है। यदि परिवार में एकता होती है तो उसके सभी सदस्यों का उचित विकास होता है। यदि समाज में एकता होती है तो समाज उन्नति करता है तथा सामाजिक कार्य आसानी से संपन्न किये जा सकते हैं। इसी तरह यदि राष्ट्र के लोगो में एकता होती है तो शत्रु उस राष्ट्र का बाल बाँका तक नहीं कर पाते। राष्ट्रीय एकता की स्थिति में राष्ट्र का तेजी से विकास होता है। इतिहास गवाह है कि आपसी फूट का फायदा शत्रुओं को मिला है। रावण और विभीषण की आपसी फूट का लाभ राम को मिला जयचंद और पृथ्वीराज का शत्रुता का लाभ और मुहम्मद गौरी ने उठाया। सिकंदर ने भारत के राजवंशों के आपसी झगड़े तो मुगलों की बन आई। अंग्रेजों ने भारतीय राजाओं, नबाबों की अनेकता का भरपूर लाभ उठाया और भारत में अपनी प्रभुसत्ता स्थापित कर ली। 'फूट डालो और राज करो' उनकी प्रसिद्ध नीति थी। कांग्रेस में एकता न रही तो देश में अनेक दल बन गए और अंततः देश का विभाजन हो गया। एकता में असीम बल है। बिखरे हुए लोग किस बड़े काम को उसके अंजाम तक नहीं पहुँचा सकते। कहा भी गया है - 'अकेला चना भाँड नहीं फोड़ सकता।' यदि सम्मिलित शक्ति से प्रयास किए जाएँ वो असंभव से दिखाई देने वाले कार्य भी पूरे हो सकते हैं। मधुमक्खियाँ एक साथ मिलकर ही मधु संचय कर पाती हैं। सैनिक एक जुटता किसी बड़ी क्रांति को जन्म देती है। यहाँ तक कि अपराधी भी दल बाँधकर गिरोह बनाकर अपने बुरे मंसूबे में कामयाब हो जाते हैं। लेकिन हमें एकता को शुभकार्यों में लगाना चाहिए। ऐसी एकता किसी काम की नहीं जिससे दूसरों का बुरा होता है। एकता का उद्देश्य शुभ होना चाहिए।

विज्ञान का महत्व

मनुष्य ने अपने जीवन में बहुत तरक्की की है। एक काल में वह हजारों किलोमीटर पैदल चला करता था, अब वह कुछ घंटों में यह अंतर पार कर लेता है। यह सब विज्ञान के वजह से है। इस कोरोना की महामारी की घड़ी में लॉकडाउन पड़ गया और सारे स्कूल बंद हो गये, तब बच्चों ने मोबाइल के माध्यम से ऑनलाइन शिक्षा को अपनाना शुरू किया, उसी मोबाइल से जो विज्ञान का एक बड़ा अविष्कार है। मोबाइल के माध्यम से हम दूसरे देश में बैठे अपने परिचित व्यक्ति से बात कर सकते हैं। विज्ञान के माध्यम से हम हमारा समय और पैसा दोनों बचा सकते हैं।

जैसे हर सिक्के के दो पैलू होते हैं, वैसे ही विज्ञान की भी दो बाजुएँ होती हैं। एक तरफ से वरदान के रूप में काम करता है और दूसरी ओर शाप के रूप में।

आज जो मिसाइल्स, बाँब, बंदूके, गोलियाँ हैं, वे सब विज्ञान के ही अविष्कार हैं, जो कुछ मिनटों में एक जगह को दुनिया के नक्शे से हटा सकता है। इस जमाने में जो टैंक्स, आर्मी की गाड़ियाँ, फाईटर प्लेन्स, जेट्स हैं उनकी वजह से आज तक लाखों लोग मारे गए, लाखों घर बिछड़ गए हैं। अब तो यह साधनों का उपयोग करके विश्वयुद्ध हो रहे हैं। इसमें बेकसूर लोगों की जाने जा रही है। इसलिए हमें विज्ञान का सही तरह से उपयोग करना चाहिए तभी यह एक वरदान है, वरना शाप।

ओम माने

VIII C / 6754 / NH

आजादी के रंग

श्रवण कुमार ननवरे
VII C / 6905 / NH

जन्म ए आजादी का रंग
ऐसे ही नहीं आया
इसके लिए हमारे पूर्वजों ने
न जाने कितना रक्त बहाया

न जाने कितने वीर बने
थे नीव की ईंट
न जाने कितनी बहनों
राखी गई थी छूट

बहुत किया था गोरों ने हम पर राज
हमारे ही मुल्क के बने वो सरताज
बहुत चलाई उन्होंने अंग्रेजी हुकूमत
पर, हमारे वीर योद्धा नहीं थे इससे सहमत

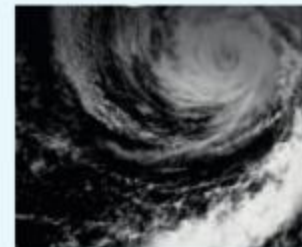
जगह-जगह फूटी विद्रोह की ज्वाला
हर कोई बन गया या वतन का रखवाला
बहुत जगह खेली गई खून की होली

कोई फाँसी के फन्दे पर गया था झूल
उन्ही के प्रयांसो से खिले थे स्वतंत्रता के फूल
ऐसे महापुरुषों को हम कैसे सकते हैं भूल
हम हैं उनके चरणों की धूल ..

क्या आपको पता हैं ?

1. सिर्फ एक सेंटीमीटर मिट्टी बनने के लिए पुरे १०० से १५० साल लगते हैं ।
2. जो नमक आप खाते हे वो भी एक प्रकार का खनीज हैं ।
3. एक हरे रंग के हीरे को पाना सबसे मुश्कील काम है ।
4. पाणी से उर्जा बनाने की तकनीक सबसे पहले नार्वे नामक देश ने विकसित किया था ।
5. अगर हवा में कार्बन डायक्साईड की मात्रा बढ़ेगी तो एक मच्छर भी तडप उठेगा और बैचैन हो जायेगा ।
6. एक नया जन्मा हुआ कांगारु सिर्फ १ इंच का होता है ।
7. एक शेर के गुरराने की आवाज ५ मील तक जा सकती है ।
8. एक घोड़ा खड़े-खड़े भी सो सकता है ।

अथर्व निलेश काळोखे
VII C / / NH

पल पल देखा है ...

अनिकेत कुमार

IX A / 6660 / KH

जुनून और फितरती दिमाग का इस्तेमाल करते हुए
देखा है इन्हें सबने अजब कारनामे करते हुए ।

बड़ा दिलदार और रहमदिल सभी समझते हैं इन्हें
देखा है पढ़ियों को पहुँच से दूर दाते बिखरते हुए ।

यह तो पसंद है इन्हें दाल-रोटी खाकर प्रभू के गुण गाना
पर देखा है इनका हुनर दाल की कटौरी गायब करते हुए

हर किसी की नजर में मिठलवरा बने रहते हैं ये जनाब
अकसर पाया है इन्हें मिठास को कड़वाहट में बदलते हुए।

मेरा पेट होऊ मैं ना हूँ काऊ' उसूल है इनकी जिंदगी का
सवा सौ करोडो की भूख को देखा है दाँव पर धरते हुए ।

खुद के भाव इतने उँचे मानो मँहगाई की तरह
आसमान छू लें
कभी दिखते नहीं ये दाल-आटे का भाव महसूस करते
हुए ।
इनकी फितरत बदल पाना है हथेली पै दूब जमाने जैसे
'शिश'
पल-पल देखा है । हमने इन्हें गिरगिट सा रंग बदलते हुए।

पिता

जमाने का चलन है जो पिता को नारियल कहता
दिखे वो सख्त ऊपर से मगर भीतर सरस रहता सदा
आशीष ही देता रहे उसका सुकोमल मन कपूतों को
भी दिल से बददुआ वो दे नहीं सकता ।

पिता वटवृक्ष जैसा है अडिग जमकर खड़ा रहता
तपिश सूरज की खुद सहता सुखद छाया सदा लेता
बहुत दूभर बनी ये जिंदगी कैसे जिया जाए सबक
संतान को संघर्ष करने का सिख देता ।

खुशी औलाद पर अपनी लुटाते जो नहीं थकते गम-
ए-सागर तो दिल में है मगर आँसू नहीं दिखते न भागे
दूर जिम्मेदारियों से मोडकर मुँह को बढ़ाने हौसला
अपना कदम पीछे नहीं रखता ।

पिता विश्वास है विश्वास करना ही सिखाता है वो
अपने अनुभवों से सीख लेना ही सिखाता है समय के
साथ चलने का सलीका भी सिखाता है ।

पिता वो सारथी रथ जिंदगी का वो चलाता है सदा
सन्मार्ग पर चलने का पथ सबको दिखाता है पिता
गुरु-ब्रह्म है सच्चा सदा परमार्थ ही करता पिता के
पूज्य चरणों में 'कुमार' मस्तक झुकाता है ।

कमलेश कुमार

IX C / 6693 / KH

कौन कहता है लडके नहीं रोत

राहुल कुमार
IX C / 6648 / KH

जब अपने सपनों को पुरा करने के लिए,
खुद के ही घर से दूर होते हैं ।
तब रोते हैं लडके ।

जब अत्यंत परिश्रम के बावजूद सफलता
न हासिल हो,
तब रोते हैं लडके ।

जब मदद चाहिए या बुरे वक्त में
जब कोई साथ ना दे,
तब रोते हैं लडके ।

जब वे अपने आप को कोसने लगते हैं,
की यह मेरे लिए असंभव हैं
तब रोते हैं लडके ।

जब वे अकेले होते हैं, और अपने भावनाओं
को दुसरो के सामने व्यक्त करने से हिचकिचाते हैं
की क्या सोचेंगे लोग
तब रोते हैं लडके ।

हक

वोट बेचकर मोल लिया है हमने गम ढोणे का हक
ठोकर खाते आँसू पीने और इज्जत खाने का हक ।

आजादी तो मिली सभी को पर हक सबके जुदा जुदा
सारी खुशियाँ उनके हक मैं हमको है रोने का हक ।

खून-पसीना बहाके हमने खेतों को तैयार किया
फसल काटने का हक उनको हमको बस बोने का
हक ।

अफसर, बाबू, सेठ, महाजन सबका पलना सोने का
बही बाढ में छान-छपरिया हमें नही सोने का हक ।

तार-तार आँचल में अपनी लाज बचाना हैं मुश्किल
निर्धन बेबस की बेटी को नही जवाँ होने का हक ।

सत्ता हाथों में आते ही मतदाता को भूल गए
पाँच साल तक मिला हमें खामोश जुवाँ रखने का हक
।

लोकतंत्र की पावन गंगा 'यश' बहेगी ऐसी ही
पर हम छीनेंगे इनसे अब पापों को धोने का हक ।

यश यादव
IX / 6685 / KH

बूँद

दिव्यांश शर्मा

IX / 6657 / MRPH

ज्यों निकल कर बादलों की गोद से
अभी एक बूँद कुछ आगे बढ़ी ।
सोचने फिर-फिर यही जी में लगी
आह ! क्यों घर छोड़कर मैं यो कढी ।

देव मेरे भाग्य में है क्या पता
मैं बचूँगी या मिलूँगी धूल में ।
या जलूँगी फिर अंगारे पर किसी
था पड़ूँगी या कमल के फूल में ।

बह गई उस काल एक ऐसी हवा
वह समुंदर ओर आई अनमनी ।
एक सुंदर सीप का मुँह था खुला
वह उसी में जा पड़ी मोती बनी ।

लोग यूँ ही है झिझकते, सोचते
जब कि उनको छोड़ना पड़ता है घर ।
किंतु लौं कुछ और ही देता है कर ।

पापा मैं आप से कुछ कहना चाहती हूँ

पापा मैं आप से कुछ कहना चाहती हूँ ।
पापा मैं आपके साथ बैठना चाहती हूँ ।

आपसे बहुत कुछ कहना चाहती हूँ ..
अपने दर्द बयाँ कर रोना चाहती हूँ ।

पापा मैं आप से एक बात कहना चाहती हूँ ।
मैं कई बार अकेली सी पड़ जाती हूँ ...

मैं आपको आवाज लगाना चाहती हूँ
पापा मैं आपको बहुत चाहती हूँ

हाँ मैं कभी नहीं बताती..
मगर मैं आपके जैसा बनना चाहती हूँ

राहुल कुमार

IX C / 6648 / KH

लोग कहते हैं ..

राहुल कुमार
VIII B / KH

जिंदगी यूँ ही गुजर जाती है शोहरत कमाने में
अच्छी - खासी सूरत बिगड़ जाती हैं सीरत बनाने में ।

लोग कहते हैं हाथ का मैल होती है ये दौलत
कभी-कभी दौलत भी काम आती है इज्जत बचाने में ।

भाप बनकर उड़ती हैं बूँद या मिल जाती है धूल में ।
उसकी नियति ही है फिर से समंदर में सामने में ।

प्यासा मरना मंजूर है भरी बरसात में पपीहे को
स्वाति बूँद ही उसे भाती है अपनी प्यास बुझाने में ।

बात बात पर मुँह फुलाकर बैठ जाना अच्छा नहीं
एक अरसा बीत जाता है रुठे शख्स को मनाने में ।

प्यार का सागर मेरे दिल में मारता है हिलोर
अक्सर नाकामयाब ही रहा हूँ मैं उसे जताने में ।

बिल्ली के भाग्य से कभी छींका भी टूट जाता हैं 'शशि'
कुछ हर्ज नहीं होगा एक बार किसमत आजमाने में ।

सैनिक स्कूल हमारा

निले नभ की छाव मे बसता,
सैनिक स्कूल हमारा,
जिसके नाम मे जडा सितारा,
वह अभिमान हमारा

पूरे हिंद की ढाल बनाना,
यही है इसका नारा,
देश भक्ति का गीत जो गाए
वह सैनिक स्कूल हमारा

माता पिता की भूमी निभाता,
पालन कर्ता हमारा,
जिसके चर्णों मे शिश झुकाए
वह सैनिक स्कूल हमारा

उँचे पर्वतो के आंगन मे,
ज्वाला जिसने बहाया,
रक्तविरो की सरिता का
यह माघसंगम कहलाया,
जिसके पूतो की तलवारो ने
धर्म का साथ निभाया,

ऐसे धर्म का वट वृक्ष यह
सैनिक स्कूल हमारा

हर्ष सिंह

VIII B / 6639 / TH

कुरवेश सपकाळ
VII C / 6857 / NH

भारत

यह देश है मेरा
जिसका नाम है भारत
ना आने देंगे इस पर
कोई भी कयामत

यह देश है मेरा
जो हर भारतीय का है
इसलिए तो रहते सारे
एकस थ है

यह देश है मेरा
जिस पर किया था कब्जा
उन फिरंगियोंने
पर उस पर भी लाई जीत
हम भारत के वासीयोंने

हवा का झोका

यश यादव

VIII B / 6762 / SH

हवा का झोका आता है,
सारी थकान ले जाता है,
पेड़ों के पत्ते गिराता है,
पतंग को उड़ाता है।

हवा का झोका आता है,
हमें सकून दिलाता है,
एकदम से आकर कहीं गुम हो जाता है,
पर फिर भी हमारा मन उसे चाहता है।

रात को झोका आता है,
गरमी दूर उड़ाता है।
हम आराम की नींद सुलाता है,
शीतल हवा से फिर हमें सुबह उठाता है।

माँ

किसी ने पूछा, माँ क्या है ? कौन है ?
समंदर ने कहा, माँ एक ऐसा शंख है
जो संतान की लाखों राज अपने दिल में छुपा लेता है।
बादले ने कहा, माँ वह जल है,
जिसमें हर रंग समाया जाता है।
शायर ने कहा, माँ एक ऐसी रोल है
जो सुननेवाले को दिल में उतारती है।
माली ने कहा, माँ गुलशन का वह फूल है,
जिससे खूबसूरती बढ़ती है।
संतो ने कहा, माँ ममता की अनमोल
मूरत है। भगवान ने कहा, माँ मेरी तरफ से
दिया हुआ किमती तोहफा है।

आर्य आंबवले

VII B / 6744 / NH

भारत

हिंद देश, यह भारत देश, यह अपना हिन्दुस्तान है,
वीरो की जननी है ये, बलिदानों का अभिमान है
हिन्दू, मुस्लिम, सीख, इसाई यहाँ सभी धर्म अभी राम है,
विभिन्ता में भी एकता, यही तो उसकी शान है।
वृक्षों की हरियाली यहाँ पर, पर्वतों का सिंघासन है,
जहाँ सरिताओं की धारा है और निले नभ का आंगन है,
जहाँ गुरु की शिक्षा सर्व परि हो,
नारी का होता सम्मान है
जहाँ करुणा का गीत है हर दिल में,
बंसी की धून चर धाम है।
जहाँ संतों का है ज्ञान अपार,
जहाँ पंकज की शोभा न्यारी है
ऐसा विशाल यह भारत देश हमारा,
जहाँ पग-पग पर हरियाली है।

अमित कुमार

VII A / 6757 / SH

पहेली

यश यादव
IX / 6685 / KH

एक फूल एक फल है भाई
दोनों मिलकर बने मिठाई । गुलाबजामुन

कटोरे पे कटोरा
बेटा बाप से भी गोरा । नारियल

टेढ़ी-मेढ़ी गली
रस से भरी । जलेबी

गोल-गोल चेहरा
पेट से रिश्ता गहरा । रोटी

ऐसा कौन सा पान हैं
जिसे खा नहीं सकते । जापान

एक थाली में तीन चम्मच
बताओ क्या ? घड़ी

एसी कौन सी चीज है जिसे
खाने के लिए लाते हैं परंतु
खाते नहीं । थाली

चुटकुले

पापा : चरण, गणित में कितने अंक आए ?

चरण : भैया से सिर्फ चार कम

पापा : भैया को कितने अंक आए

चरण : चार अंक

दो पागल आपस में बात कर रहे थे ।

पहला बोला : यार, रात में सूरज क्यों नहीं निकलता हैं ।

दूसरा बोला : अंधेरे में कैसे दिखाई देगा ?

लोकेश एक लॉको पायलट था । उसने अपनी ड्यूटी के
पहले ही दिन एक बड़ा हादसा कर दिया ।

अफसर : हादसे के स्थान पर पहुँचे

अफसर : तुमने यह हादसा कैसे किया ?

लोकेश : साहब, अचानक से पट्टरी पर तीन लोग आए थे

अफसर : तुम उन तीनों को मार देते तो लाखों लोगो की
जान बच जाती ।

लोकेश : लेकिन वो तीनों पट्टरी पर से उतर गए थे, तो
यही सोच के मैंने उनके पीछे ट्रेन भगा दी

यश यादव
IX / 6685 / KH

माँ तुम याद आती हो ..

सिद्धार्थ

VIII / 6640 / KH

मैं घर से दूर होता हूँ तो माँ याद आती है मुसीबत से घिरा होता हूँ तो तुम याद आती हो अंधेरे हों जब नजर आती न हो मंजिल किरण उम्मीद की बनकर नया रस्ता दिखाती हो ॥

न जाने ये जमाने की समझ में क्यों नहीं आता बड़े-छोटे का अंतर माँ के दिल में ना कभी आता । लुटाती प्यार-ममता को बराबर अपने जायों पर सिवा माँ तेरे आँचल के कहीं सुख मैं नहीं पाता ॥

कभी माँ डाँटती है तो कभी वो प्यार करती है हमारी हर खता पर वो हमेशा मुस्कराती है सभी नादानियों का हर किसी से वह छिपा लेती मगर फिर भी दुवाओं की सदा बरसात करती है ॥

कोई भी रूप माँ से मुझे अच्छी नहीं लगती जमानेभर की दौलत भी मुझे है खाक-सी लगती न पूजा-पाठ जाणूँ मैं न जप-तप ही कभी करता शिवालय स्वर्ग तीरथ से मेरी माँ कम नहीं लगती ॥

मेरी माँ

सुबह की धुप सा खिलता चेहरा,
अंधियारी रातों की गुमनाम है,
दिनकर का तेज भी छाया लगता,
इतना व्यक्तित्व महान है
वह दुर्गा है, वह लक्ष्मी है,
वह स्वयं महाज्ञान भंडार,
शक्तिरूपणी, ज्ञानरूपणी
वह है ममता का संचार,
उसके चरणों की धूली मे,
मेरा जीवन कुर्बान है,
ऐसे महान करुणा की सागर
बस एक मेरी माँ है, बस एक मेरी माँ है ।

अमित कुमार

VII A / 6757 / SH

परीक्षा का महत्व

यश यादव

VIII B / 6762 / SH

हमारे जीवन में परीक्षा का बहुत महत्व है। हमसे कई लोग परीक्षा से डरते हैं। परंतु परीक्षा हमसे बताती है, कि हम क्या सब चीजों में अच्छे हैं? जरूरी नहीं परीक्षा पढ़ाई की ही हो, वह हमारे शरीर की भी हो सकती है, परीक्षा हमारे चरित्र की भी हो सकती है। हम परीक्षा से पहले, रट्टा मारते हैं, परंतु परीक्षा हमारे पढ़ने के हिसाब से हमें कितना समझ आया यह जाचने के लिए होती है। हम सोचते हैं कि हमें सब आता है परंतु परीक्षा हमें बताती है कि हमें कितना आता है। परीक्षा से पहले रटना गलत है। हमें सारी चीज समझनी चाहिए। हम कभी-कभी उत्तर परीक्षा में टीपते हैं। इससे हमें अच्छे अंक आ जाते हैं। उतना लिखना और पता लगाना हमें कितना आता है। अगर हम टीपते रहे तो कम पढ़ेंगे, अगर कभी हम नहीं टीप पाए तो अंक बहुत कम आ जाएंगे। टीप के हम खुदको धोखा दे रहे हैं।

परीक्षा का जीवन में बहुत महत्व है। हमें उससे नहीं चाहिए जितना आता है लिखना चाहिए।

दोस्ती के लिए

हम तो जीत रहे दोस्ती के लिए
जंग लड़ते रहे हर खुशी के लिए।

रातभर हमसफर चाँद चलता रहा
वो तरसते रहे चाँदनी के लिए।

राह में रख दिया था जलाकर दिया
वे भटकते रहे रोशनी के लिए।

उन हवाओं का रुख हमने मोड़ा बहुत
दिल मचलते रहे चंदनी के लिए।

हर सितम भी सहा उफ तलक ना किया
हाथ उठते रहे बंदगी के लिए

बाग उजड़ा तो दिल अपना रोता रहा
फूल खिलते रहे सरजमी के लिए।

आदमी है 'शशि' जो लड़े अंत तक
जो लुटाता रहे आदमी के लिए।

हर्ष सिंह

VIII / 6639 / TH

Gallantry Award Winners 2021

Maj Maheshkumar Bhure, *Shaurya Chakra*

“Ek Bharat Shreshtha Bharat”

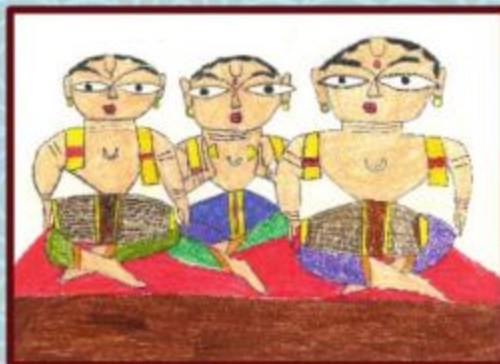
Odissi Paintings By Cadets

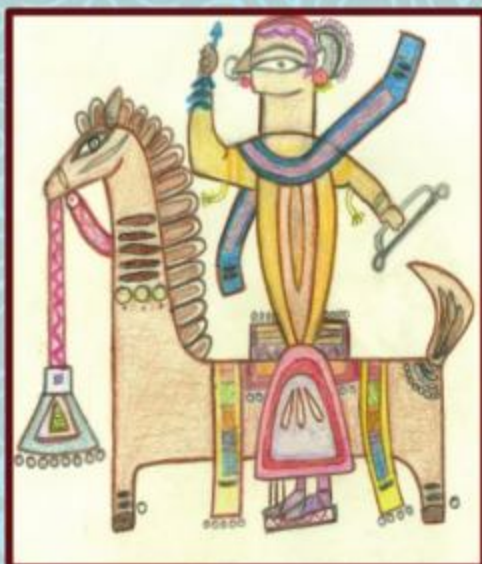
Cdt. Aditya Patil
6863/SH/VII-C

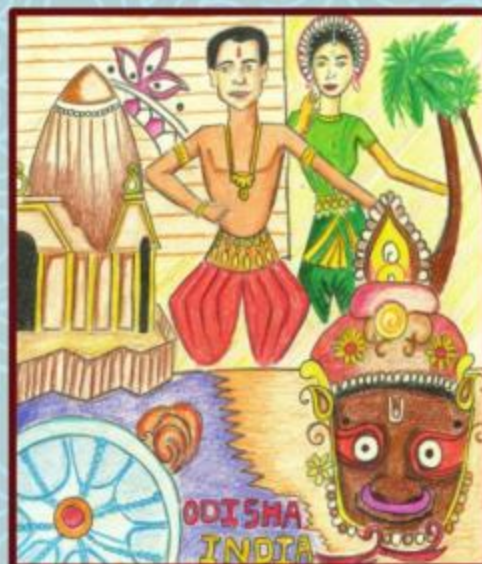
Cdt. Rehan Banadar
6811/NH/VIII-C

Cdt. Atharva Telang
6855/SH/VII-B

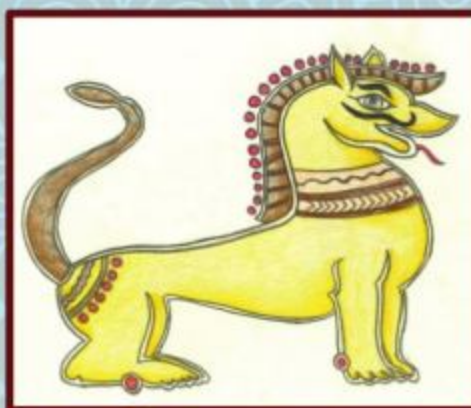
Cdt. Utkarsha Satpute
6715/SH/VIII-B

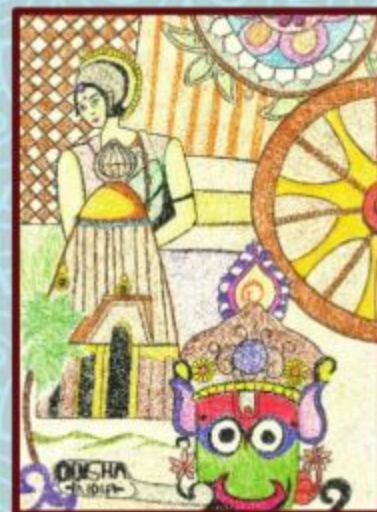
Cdt. Samarth Potdar
6784/NH/VIII-B

Cdt. Soham Raut
6717/SH/VIII-C

Cdt. Durvesh Gangurde
6722/NH/VIII-B

Cdt. Kaivalya Odak
6743/SH/VIII-C